kat.komp
CIMELIA
Qu 5782-87
+OBCE

~~Bohemica 305.~~

-5787.

5782–5787

CIMELIA

34. V. 16.

Spis tento genž gest poſtu wydaný
Nayprw o mocy ſwěta. o puowodu y o při
činách zřizenie gegieho y o p̄wdě ge=
gie wnowém ſwědectwi. pokud
a wčē zamezena kupožiwa
nij gest neb nenie. Po
tom pak podob=
ně též y o při
ſaze. ꝛc
§

A.

Gm 5787

Přědmluwa na Spis o Mocy ſwětſkee

Mezy mnohými wěcmi ginými. wnichž
odpieráno býwá gednotě bratrſkee. geſt
mocz ſwěta a přiſaha. přikterychžto wě
cech řiedcij gſú. aby zpráwu yakú doſta
tečnú a doſti čymiecý. neb ſlýchali. neb přigimali: A z
toho mnohá nekřeſtianſká haněnie. odporowé. y po
tupowánie. y vrážky gdú. mněgiece y zato držiece. že
by bratřie dle ſwobody těla. a vproſtrañowánie me
zy ſebú dopúſſtěli. a tudy aby s ſwětem gho wedli. a
zwláſſt někteři genž wylúčeni progine wěcy. a mno
zij přinniſſemi kmim pſtupiwſſe. a někteři přinás nedo
wěrně lpiece Ti wſſichmi to ſtatečně rozdělawali. y ny
nie potomcy gich rozſſyřugi křiwym a neprawým
pſanim y pomlúwanim. kdež koli mohú a čigi přikte
rých yakú náklonnoſt knám. a tudy přinich dielo bo
žie kazý. a k mnohemu zlému gich přiſluhugij: A my
to widúce zlé dielo gich. a litoſt magiece nadtěmi gěž
toho přité wěcy co by w prawdě bylo přinás newě
die. a tudy blúdie. vložili ſme ňákú zpráwu včiniti:
Nayprw o mocy ſwěta. o puowodu. y o přičynách
zřiezenie gegieho. y o prawdě gegie w nowem ſwěde
ctwi. pokud a wčě zamezena. a požiwána býti nemá
A zaſe pokud a yak požiwána býti má. s kterými wy
mienkami ſluſſnými. a yacý přini nedoſtatkowé bě
žie. na prawo y nalewo Potom podobně též y o přie

ſaze. aby to což při nás geſt w ſmyſlu. dogiti mohlo
ťech genž by přitom rádi z prawem byli Pakli bude
kdo ten komuž by ſe neſlibil ſmyſl náš. po odlože haně
nie a potupowánie. day lepſſie giſſtčie. w prawdě pÿ
ſem ſwatých naučenie A my vſlyſſiec. poroz wažietz
budeli co podobneho k prawdě. rádi přigmeme Pa
kli kdo wtom nemá ſwědomie božieho. podle ſwědec
twie wiery pÿſem ſwatych. ani vſtawičnoſti wte wě
cy w prácy. a ničymž ginym negde. než haněnim a
potupowánim. lépe polože prſt na vſta mlčeti. a mú
drým zdáti ſe býti. než one ſwědomé wěcy a neſkuſſe
né nemúdře mluwiti Neb každý to znag. že ten ſmyſl
kteryž y my někdy ſme měli. a mnozÿ do dnes čeſkee
ſtrany. kněžÿ y s lidem magie při mocy a při přiſaze.
že ho z pÿſem zákona božieho. w prawem ſmyſlu du
chem ſwatym mieněnem nemagi. než puowodem
magi z petra chelčického. kteryž z přičiny wálečných
Táboruow. hleděe na zlé požiwanie mocy. a obražen
gſa na tom. odſaudil a potupil za nekřeſtianſkú A že
wni žadný ſpaſen nebude A měl púwod z některých
včiteluow římſkých. gichž ſe y to poblúzenie nechybi
lo A z něho potomcy. až y rokycána s kněžími giný
mi. kteříž podle toho tu mocz y přiſahy z haněwſſe. a
proto gie požiewali y na to ſlužili A z toho doſtalo ſe
až k naſſim to bludné ſmyſſlenie. z něhož pán buoh z
přičin znamenitě naſſlých ráčil z miloſti wyweſti. a
k zdrawému ſmyſlu. podle pÿſem zákona noweho
ſwědectwie p̃weſti Kterýžto ſmyſl podle pÿſem ſwa

tych položie se tuto A amiž ma nám kdo za zlé mieti ani k ne vstawičnosti přičitati. že sme prwe ginač smy slili Neb sme bylizawedeni od prawdy pysem swa tych. skrze swrchu dotčenými včyteli a nečiniteli. kte říž nikdy w tom smyslu při lidu ne wedli práce. a tu dy ne skusyli která by byla wuole božie dobrá. dobře libá a dokonalá A z toho ani w pismich swatych po znawali prawdy: Ale když předkowé nassy. y my ěknteřij chtěli sme skutečně řeči božie plniti. y lid pnich zprawowati. teprw mnohe nesnáze a zpletkowee a nemožnosti. a odporowe pysem. y přikladuow w pismich swatych nassli se A poznáno giste. že břeme na težká. nepotřebná. nesnositedlná. lidmi smysslená při pismich kladena byla. gichž krystus nikdy ne wz kládal Ale lidské nestřiez wé smyssleni. a ne skutečné skussenie. než samo psanie neb mluwenie Jakož ani ti genž ličie swé od trženie od nás. kdy toho smyslu prá wě skusyli. než opatřietz se příčinami od toho wzda lugicými A wssak pod tú mocý gimi potupenú w vžywani gsúce. y haněhi. ꝛc: Druhé proto nesslussi nám za zlee mieti. neb y w tom wěrnost k bohu zacho wawáme. abychom to co by buoh blíže wuole swee w prawdě oznámil. oprawugiece prwnie pokorně. přitomné wuole božie následowali Třetie. že nenie diw toho proměněnie při nás. poněwadž při lepssich múdřeyssich. pilněyssich a wěrněyssich to se nalézalo Jako při apostolech. že gsú o králowstwie krysta. ya kož byli zlého smyslu dossli prwé, tak y smyslili do zp

wy kryſtowy ¶ Též při pohanech měwſſe rozká
zanie kazati po wſſem ſwětě. ne drželi by v wieře ſpo
lečně měli včaſtnicy býti miloſti božie w kryſtu. Až
kryſtus Swatemu petru to ſkrze widěnie zgewil:
¶ Nikdy zagiſté buoh cierkwe w dokonaloſti po
znánie wſſeho. tak aby nebylo potřebie potō nápra
wy při ſwých prawdách nepohnutých nepoſtawo
wal: Jakož apoſſtol die. Nedokonále poznawáme: a
Swaty Jakub. We mnohem vrazyli ſme wſſichni
ale w tom buoh miloſt čini. že dlúho w tom ſwym
wěrnym a ſſkodliwě neda ſtáti. a bez vžitku mnohého
nenechá Protož y my při tom. y přigimem. k naſſim
nedoſtatkom ſe znagiece. gichž ſme ſami z ſebe ani z
wolili. ani doſſli. ale z poſlúženi giných ſwrchu oзná
menych Na pánu bohu wděčni té miloſti gſúce ozná
menie bližſſie prawdy ſmyſlu prawého. naprawu
gem pokorně. wſſe což buoh oznamiti ráčil. a w tom
wždy chtiece pracugeme wěrni nalezeni býti s pomo
cý božie. túž hotowoſt magiece y mieti pracugiece:
A w tom doufánie w bohu magiece. že kacieři nebyli
ſme. ani gſme. poněwadž ne vſtupni nebyli gſme při
poznalé wuoli boží A ani ſmrtedlně gſme blúdili w
tō y w ginem což ſme drželi přgewſſe od giných z wie
ry. poněwádž wědomě nikoli bluditi nechceme. ani v
myſlu máme. zato boᵘ ſe do wěrně modlime. y k ewſſe
likemu lidſkeᵘ ſwědomie porúčime Ay z té přičyny
počet z ſmyſlu tohoto wegmenu páně wydawáme:

Počina ſe počtu wydanie z ſmyſlu o mocy ſwětſke. o přičině y puowodu zři zenie gegieho

Znamo buď že moc ſwěta yako y moc duchowni zřizená po pádu puowod má z hřiechu adama. z něhož ſlepota. newědomie. hlúpoſt. nerozum. nepaměť. nemoc. žádoſtij nezřizenoſt. zloſt. ſobě wolnoſt. zpúra. žádoſt pomſty a cyzieho. neprawoſt. neſprawedlnoſt. zleho za zle nežádné odplacowánie Ztoho wraždy. krádežowé. lúpežowé. mordowé. náſylé. krwe prolitie. a gine zlé nezčiſlné a newymluwné pocházý A poněwadž oboge moc z přičiny hřiechu. k zkáze a k záſtawě. k zpráwě y k treſtáni puowod má: ❡ Po opuſtiec moc duchowni. o ſwětſke ſluſſie počet pſanim dáti Nay prw že ta moc od boha poſſla a dána geſt na zkázu hřiecha. y ſkutkuow a owocij geho. a w ſkutciech geho zewnitrznich. w bázni proti wſſem genž hřeſſy proti bližnim. buď ſprawedlnoſt ruſſiece. a neb neprawoſt puoſobiece. a neb gie nezřiezeně vžiewagiece. a to k dobrému čaſnemu. w ſprawedlnoſti odměnnee. k upokogi a k bytu ſpolečnemu. a ſwornemu: ❡

A že ta moc ſwěta z boha geſt puowodem. a od něho dána: Die dawid w zialmu. lxj. Že moc božie geſt:

A ginde w Múdroſti. w xvj. Ty gſy pane genž žiwo
ta y ſmrti moc máš: a Daniel. w iij. A moc geho w
pokolenı́ a w pokolenı́. a moc twá na končyny wſſie
země: a Swaty pawel k Rzimanom. w xiij. Nenie
mocy gedině od boha A že gi buoh dawá lidem ně
kterym: Die w Přiſlowi. Skrze mne králowé kralu
gi. a ſaudcowé ſprawedliwé rozeznáwagı́: A o gi-
ných genž gſú z něho nekralowali die. Oni ſú kralo
wali. a ne ſkrze mě. kniežata včiněna gſú. a nepoznal
ſem. Ozee. viij. A opět die Múdroſti. vj. Slyſſte krá
lowé a rozuměgte. včte ſe ſaudce končyn země. při-
chylte vcha genž zdržugete mnozſtwie. a libite ſe ſobě
w záſtupich národuow. že dána geſt od pána wám
moc a ſyla od naywyſſieho: A pan potwrzuge toho
řka k pilatowi. Jan. xix. Neměl by nade mnú mocy
nižádné. kdyby tobě nebyla dána z wýſoſti: ¶ A že
buoh moc ſwěta zřiezenie dáwá: Die apoſſtol k Rzi
manom. xiij. A ktere wěcy od boha gſú. zřiezeny gſú:
A kdož mocy odpierá. zřiezenie božiemu odpierá. a za
hynutie ſobě dobýwá: A pán o nezřiezenie mocy wza
té die. Kdo meč berú. od meče ſegdú. Matúš. xxvj: A
o témž Ekleziaſtykus. xx. Kdož ſobě moc neſprawe
dliwě přigimá. nenáwidien bude ¶ Zřiezenie pak
mocy dwoge geſt: Gedno ſtrany puowodu y roz
množenie gegieho Druhé pak zřizenie geſt ſtrany
diela mocité Z ſtrany puwodu zřizenie moci ſwě
ta Puowod mocy ſwěta počátek wzal zřizenim bo
žim z pokuty. po pádu od manželuow. když buoh pro

nezřizenoſt w kteruž wběhla žena. a ſwedena y muže
ſwedla: Jakož mezy giný zlořečenſtwi die k ženě. wpr
wnich knihach moižiſſowych. iij. Pod moci mužowú
budeš: a on panowati bude tobě: A opět ekleziaſtykus
ix. Nedáwag ženě mocy nad duſſi twú: A opět. Neda
wag gi mocy w mladoſti gegie. xxx. Potō plod pod
dal rodičō k wykřmeni. k zpwě y ktreſtāni: A poddaně
poſluchati kazal. řka. w druhych knihach Moyžiſſo
wych. xx. Cti otce ſweᵒ y matku twu: A w ekleziaſty
ku die. Kuoň neſkroceny otegdet twrdý. a ſyn rozpu
ſſťený otegdet klopotný zpět Wykřmug rozkoſſně
ſyna twého. a ſtraſſliwého tě včini. pohrawag ſnim
a zamútit tě Neſměg ſe kněmu neb ſnim aby neželel
A napoſledy laſkominy budú třpěti zubowé twogi
Nedáwag mu mocy w mladoſti. a nezhrzeg my=
ſſlenim geho Sklonug ſſigi geho zmladi. a big bo
ky geho domž mlad geſt. aby ſnad nezatwrdl a newě
řilby tobě. a bylat by tobě boleſt duſſe. ꝛc. ꝯ Aže če
led neſnadně ſpolu ſrownagi. pro zloſt a žádoſt nezři
zenú z zákona hřicha poſſlu: Jakož duowod nakay
mowi a naginych Protož domž bywali w čeledi ge
dné. zřidil nad nimi hoſpodáře gednoho w mocy. w
domu: Duowod při Noee Abrahamowi Jzákowi
Jakobowi a ginych. až y podnes. daw gim moc zprá
wu nad čeledij · Aže hoſpodáři ſpolu ſhromáždě
ni bywagi. w menſſim nebo w wětčim čiſle A ſkrze
to ſpolečné ſhromáždeine čini wſy neb měſtečka. neb
měſta. w rozličnych kragináčh země A to pán buoh

zřidil popotopě. zwlásstě pro plissnú zlost a žádost ne zřiezenú. když při wzdělánie weže změnil yazyky gich a naruozno rozptýlil ge pozemi. podle yazykuow roz dielu: Czeledi se pak wypisugý wprwnich knihach moižissowých. w x. A rozptylenie gich. w prwnich kni hach moyžissowých. w xj. A když po ruozno čeledý shromážděni býwalo. nemohli shromážděni wswor nosti. a w pokogi státi bez řádu a mocy: Tú přičinú wsy powstaly. přspolečnú ochranu a zpřwu wspoleč nem bytu a wžiwnostech Protož každá wes řád mu syla mieti y moc skrze někteře zwolené. podle danee gim mocy nadginými ¶ Aže y ty wsy po ruozno newždy mohly w pokogi dobře státi pronezřizenost mnohú A protož některé z čeledi počali se wemnoze shromaždowati. a městečka. až města hrazena sta wěligsú. a zprawce w mocy nadsebú ystawowali. a aby mohli proti sskuodcým odolati: Jakož w prw nich knihach Moyžissowých. w x. pisse se o Assúrowi genž ystawil nynywen. y vlice neb wsy. neb městečka geho. a tak oginých: A ztoho kraginy sú wzdělány rozdielné. w zpráwě y wmocy ¶ Aže zpráwce m nozý powsech. městečkách y poměstech. pokraginách pozemich. newždy mohli srownawati a w pokogi bywati: Protož geden zpráwce nad wsý neb mě steckem. neb městem. neb kraginú. neb zemý. wmocy a w duostogenstwý postawen byl. a sobě hrady neb twrze wzdělawali. aby každý swé zprawuge obra ňowal a zachowáwal: A wměstech rathúzy a o

brany rozličné. neb ta městečka neb města stati by ne mohla ꝓ zlost ginych a moc neb vkrutnost ℞ spuo sobil buoh zřizenie zlosti lidské cyl. aby k gednomu. neb strany gednoho neb gednoty raddy. zřizenie bywalo Jakož se pisse w prwnich knihach moyžissowych w ꝑ onemrotowi. že počal byti mocný na zemi. a biesse po čátek králowstwie ge° Babilon. a Arat. a Achat. ꝛc. A tu puowod králuow počat nad weywodami. kni žaty. hraběmi. pány. panossemi. mže a miež. až do soy ta. konsseluow. a tak wyšssich y nižssich. gich náměst kuow neb vředníkuow. až do hospodařuow a man želuow. aby gedni druhými řádem poswazáni byli podle mocy zřizené. wyšssie a nižssie Ti pak mocni králowé. newždy srownati mohú. ale pro swú pýchu a lakomstwie. neb zlost a neprawost. ruoznice a nepo koge miewagi Protož spuosobil buoh aby y ti mno zij zřenie měli k gednomu A ten podle řádu prawého měl by zřenie mieti. y s radú swú k bohu a k wuoli ge ho: ⁋ a Ač často gedni druhé opanowáwali. wssak nade wssim swětem nebyli. než čtyři hlawy. a wssak sselmami pro vkrutnost a rozličnost bluduow a ne= prawostij nazwány. yako Syrské. perské Médské a římské ciesařstwie s hlawami swými. kterež nay= wietz buoh zbudil k trestání lidu Izrahelského. po tom k upomoci. potom k skussenj. potom k odgimani mocy. y k zkáze. a k rozptyleni ⁋ A tato moc w při rozenem zakoně prwotně zřiezena byla. yako w čistě ně staré. kterúžto buoh ne pro giné byl zřidil. než pro

powinnú ſprawedliwoſt zákona přirozeného. genž
wuole božie geſt powinná. zewazugicy k bohu nade
wſſe a weſpolek k bližnim. naṕwo y nalewo aby do
cházela. nad těmi genž k nij milosti nemagij a bez děč
ně leč co muſſegij to činie. aby mezy nimi řiedila ſe ku
pokogi a k čaſnému dobrému ¶ ¶ Moc pak zři
zená ſwěta w ſkutciech pracowitých při ſprawedlno
ſti powinné daná z včaſtnoſti mocy a múdroſti božij
puowodem. Jako ſuditi mezy při a při vpřiemě po
dlé ſprawedlnoſti tee. naprawo y nalewo bez přigi
manij oſob: Vſtawowati oſoby w řádu gedny nad
druhymi. zprawowati. nálezy a vſudky ſprawedli-
wé činiti. wyſwobozowati ſprawedliwé. hágiti a o
chraňowati y opatrowati. zlé neposluſſné kárati tre
ſtati. ſſkuodce lidſké pléniti. bázeň vwoditi treſtati na
ſtatku na cti y na žiwotu kdyžby ginač náprawa bý
ti nemohla Ti a těm podobnij ſkutkowé mocy ſwě
ta zřizeni gſú: A ta moc dlúho ſtála w přirozeném
zakoně. ač w nij málo wždy bylo. boha a ſṕwedlnoſt
zákona geho znagiciech ꝛč ¶ ¶ Potom buoh
túž moc chtěl zřediti pod zákon pſany. a wſſak negi
né než též ſprawedlnoſti. yako v winicy winaře. aby
owoce ſprawedlnoſti a ſaudu wydáwala Y ſpuoſo-
bil té winice tři kmeny Abrahama Izáka a Jákoba
a z nich čeledi mnohee a přeneſl do egipta. a potom ſa
mú mocý ſwú rozmnožiw wywedl ge z egipta daw
moc ſwú moyžieſſowi A dřiew než dal gim zemi ſli-
benú měſtečka měſta kraginy aby zřiezeně obdrželi a

w mocy ostawení w řádu byli: Wydal zákon spra-
wedlnosti y saudůow swých. w smlúwě swědectwij
swých. naprawo y nalewo: A podle toho tu moc
dal zřízenú. k skutkom a k dielom té sprawedlnosti. po
dlé práw a sprawedlností. v sudkůow wydaných bohē
A tak moc dáwal. počaw od moyžisse. do saudcij
od saudcij do králuow. od kraluow do weywod: A
yakož w přirozenem zákoně. když ta moc na odpor
byla sprawedlnosti zákona. tehdy kazyl gi a trestal
zbuzuge rozličně gedny proti druhym. a přenássel
králowstwie y lid. a někde bez mocy lidskee sám pom
stu čiml. yako nad swětem prwnim potopú. nad krá
lowstwími pěti. propadením Též nad nynywen:
Též činil y pod zákonem psaným na pússti. y w zemi
slibené. když neb lid. neb zprawce nižssie neb wyšssie
nezprawowali se zákonem sprawedlnosti. k bohu y
k lidem. podle saudůo božie múdrosti wydaných. tre
stal. plénil. zawodil skrze moc starú přirozeneho zakona
až y odyal naposledy gi. a lid zkazil y rozptýlil. a moc
tu zase nawrátil w zákon přirozený mezy pohany:

O Moci zřízene uwedene pod zakō milosti

ZAkon pak milosti wydán bez ewssie mocy
swěta a múdrosti geho. y saudůo a práw
swěta A ten zákon spůosobený wywole
ným z milosti a daný w srdce. gest spra-
wedlnosti nepsané w literách. ale w božie sprawedl
nosti krystem wykúpené a zaslúženee. dané duchem

ſwatym. a napſané wmyſli y wſtřewách Protož
ſlúhy zákona toho negſú wmocy ſwěta tohoto po=
ſtawení. ani lid ſprawedliwý z wiery. ani ſlužebnoſti
a giné. neb dokonalý a ſwobodný geſt. a pod mocz
ſpaſitedlně neſluſſie. ani těm položen zákon mocy. gěž
z wiery. miloſtiwě. ſtřiezliwě. ſprawedliwě žiwi ſú. ꝛc.
A když wydan zákon miloſti s počátku. tu nayprw
mnohé čeledi pod ten zákon t⁊nuly ſe. manželé. hoſpo
dáři. děti. ſlúhy. a gini pod zpráwú zákona miloſti a
ſprawedlnoſti: A to ſhromáždowanie puowod
wzalo zákona miloſti wdomu ſtarého zakona pod
mocý ſwěta pohanuow. aby zákon ſprawedlnoſti
w mocy zřizené mezy manžely a hoſpodáři a čeledmi
byl řiezen a zprawowán zákonem miloſti: Jakož a
poſſtol ſwaty pawel y petr y giný piſſý otom. a kázení
duchowni byla w mocy. bez odgetí wuole ſwobody
Neb mocni duchowní. hlawati pro wes nepřiſſli. a
ani proſtředni pro ſpřežemie patero woluow ſkuſſenie
kupowaných. ani giný z lewina rodu pro pogetie že
ny Kázal pā powolati obecných. chudých. mdlých
a nemocných. kulhawých. a tu mezy ně ne mnozý vro
zený a mocni weſſli za židuow w mocy poſtawený
a wſſak někteři. yako komornik kandácſké králowny
a Centurio w Cezaree. a někteři za kryſta y za apo=
ſſtoluow obrácení A ač gſú byli. wſſak wěřicie ſkr
zeně nebyli zprawowáni. ale oni ſpolu ſnimi w row
né miloſti. poddáni a poſluſſni zpráwcuow duchow
nich. a podle toho mocy zřizene ſwětſké A té mocy

čaſu toho neráčil dáti. neb čeledi měly prwé ſhroma
ždowány býti. mezy nimiž nebylo třeba giné mocy
tehdy než zákona milosti. neb přeſnij byli A také že
ta moc z hřiechuow byla a pro hřiech při lidech zlých
a neprawých. ſobě wolných. nekagicých. k bázni a k
treſtání. geſſto ti newcházegi pod zákō milosti a ſpra
wedlnoſti z wiery. leč kagicie A tau přičinú ſyn božie
neráčil gie vžiewati k žádnému dielu. bud k wykúpe
ni. bud k ſpaſeni. bud k vſtawení zpráwcuow na mie
ſte ſwém. bud k wydání zákona miloſti. ani gie dal
k zprawám duchowním. ale dal moc ducha ſwaté
ho. a zamezyl aby gie zpráwce duchowníe nepožiwa
li: Jakož die. Luce. xxij. Králowee pohanuow pa=
nugi nad nimi. a kteři moc vkazugi nad nimi. dobro
dincy ſlowú. ale wy netak: A když gie chtěli w pom
ſte vžiewati nad ſamarytány. že gſú gich nepřigali
řekl. Newiete čieho ſte duchu Teež petrowi chticie
mu mečem obranu činiti. zaſtawil. řka. Nech až do
ſud A na krátce že zamezyl gie. aby duchowníe gie
nepožiwali k zákonu miloſti. podle pýſem prockých
Ale aby w zákonu miloſti a w ſprawedlnoſti geho
lid ſhromážděný zprawowali. řidili. wedli. obrāno
wali. a vſtawowali k ſpaſeni bez mocy ſwěta A w
ſſak pod mocy ſwěta ginde. krom tehdy cierkwe zřie
zenu: Otom gſú pýſma obſſierná: A w tom moc
ſwěta odwolal. ſložil y po odložil. a náramny cýl me
zy duchownij a ſwětſkú vtwrdil. a naproſto w ni po
ſtawené zpráwce duchowníe A owſſem nad ni wtéž

mocy ſwěta mieti nechtěl ❡ Potom pak že mieſto zuoſtáwalo w zakonu miloſti pohanom. tu poſláni naypřw Pawel s Barnabáſſem kazat čteme. a čele ledi podobnym ſpuoſobem z pohanuow powoláwat. mezy nimiž ne mnozij vrozenij. mudřij Ale což zawrženého. mdlého. kulhawého. chudého ſwěta: ti oſazowali ſe pod zakonem miloſti. k zpráwě w zbořiech powſſem ſwětě A wſſak pod mocy ſwěta: Oniež die. Wſſelika duſſe mocem powyſſenym poddána buď A čeledi včil gedny druhym z miloſti pod danu býti poſluſſnu. ꝛc. aby od mocy netřpěli káźně yako zločincy. ale yako křeſtiané A ač mnozij z mocy obracowali ſe. y též y též z kraluow někdy. y z Cieſařuow. wſſak ſkoro za tři ſta let nemie motz ſwěta v wedena w cierkew. ale wždy ſama w duchowni zpráwě gſucy někdy. a čaſto pokuſſenie naramna třpěla od té mocy. někdy čaſem ochranu měla zákon zagiſté duchowni w moci duchownij. a w řádu doſtatečny gt k zpřwě wſſelikė ſpaſencuow powolnych A ač tak. wſſak zpřwcuo kriſtus. yako y ſe. ani lidu ſwe° ne wyňal z moci ſwěta. a z poddanoſti pod zakoně. buď ſpřwedlnoſti přirozené neb pſané. neb miloſti. yakož ſám rodičō poddan z řiezeně. mýto platil. w třpěliwoſti poddán doſmrti A nawracowati té mocy ſpřwedliwé rozkazal. a ne horſſiti gie Teež y apoſſtolee: A w čem odporna byla motz ta wieře a ſprawedliwoſti a prawdě y proti ſwědomi. w tom neposluchali. a le radči třpěli. y kryſtus. y geho ſlúhy y lid. naypřw

od židuow. potom od pohanuow. a wčemž odporná
nebyla vžiewali gie. wtom nač zřizena. aby ſkrzeni
pokoyny žywot a tichý wedli. a ochraňowáni před
ſſkuodcemi byli. pokudž gi kdy kde buoh miloſti k wěr
nym naklonil A wſſak mezi ſebú gie wěrni za dluhý
čas nepožiwali: A zápowěd měli wěrný s wěrným
ſe předmi pod hřiechem neſuditi. ani pomſty hledati.
Ale doma ſaudy mezy přij a přij mieti. vſtawugiece
někteeré potupněyſſie zboru: Ale předtauto než by ſe
ſaudili. měli radči křiwdy trpěti A kdož by doma ne
přeſtáwal na zpráwě A co činil proti zákonu miloſti
a ſprawedlnoſti y ſmlúwě Sſſoli to z newědomie z
hlúpoſti. to nawodili w duchu tichoſti Pakli wědo
mě a z vmyſla. treſtali a wedli k nápravě. nekázané
neposluſſné. nadto zpurné ne vſtupnee. wylučowali
bez mocy ſwěta. kagicie přigimali. nekagicie w ſwět
púſſčeli A to bylo kryſtowo včenie. y zpráwa apo=
ſſtolſká A oſtřiehána byla dolkž cierkew wekrwi mu
čedlnictwa ſtala w trpěliwoſti. A domž ſám buoh.
yako vſſ figúře ſaudce ſpuoſobowal do králuow. tak
tuto domž ſwět s mocý ſwěta a s ſwými řády a prá
wy nepodſſel pod wieru: A ač yakož řečeno. Mno=
hé oſoby ſwěta. vrozenee. mocnee. méně nebo wiece
pod mocý vſtawenee bywaly. by wſſe pod wěrú. a
ſwé vřady ſwětſké. ne nad lidem wěrnym neb w lidu
wěrném. k zpráwě neb k upomoci zákona miloſti puo
ſobili. ale nad ſwětem: Jakož ſwrchu přiwedeno A
ſkrze někteeré y pomoc. ochrana. ſproſſtěnie dalo ſe y

pokogi před vkrutnostij: Jakož spisowee kronyk cier
kwe vkazugi A wssak se nikdy nečte. by kdy moc swě
ta připogena byla k zprávcō duchownim. a k zprá
wě a k přinuceni k wieře. a v wieře k bezděčnému zuo-
stáni Ač počátek toho stal se připuzowánie moci swě
ta za Konstantýna. kdež ten pták s giným odpoči
nul pod stínem stromu zrna horčičného. a sedl na ra
tolesti winného kořene A powýssil gich y nadal. a w
mocy postawil nad sebú y nadewssemi. a zwelebil A
tu počat kwas swěta. kteryž žena přigewssi. y skryla
we třech měřiciech múky A zprawce římsstij počali
se w pokogi wywyssowati nad stolice ginee. a tudy
nad moc swěta. a wssak to tudiež skrze potomné cie
saře russeno. až do welikého karla a gindřicha krá-
luow ffranských. kdež ciesařstwie přeneseno z řek na
latinskú cierkew a Biskup římský smlúwu s králem
ffranskym čině. y dal neprawě wěc sobě neswěřenú
cyzý moc ciesařskú naywyssi swěta králom A oni
dali mu duostoynost y moc nadsebú. přidawsse tro
ge králowstwie A potom moc duchownij obdržew
sse nad swětskými ciesaři a králi. obdrželi y potwrzo
wánie. skrze mazánie a korunowánie. a záwazky s
přisahami. aby gich y gegiech wěcij pod gménem čte
nie bránili. až dodnes A sami aby se nato duostogen
stwie wolili. mazali. y korunowali. w panstwi a w-
mocy obogi nadewssemi mocnými vstawowali A
tu swět s mocý swú. y s swými práwy a sprawedl-
nostmi oborem. s lidem y se wssemi duostogenstwimi

ſtawy.řády y s žádoſtmi ſwými podſſel.a s duchow
ni ſmiſſen A podtim potom bludowé a neprawoſti
antykryſtowy podeſſly.y tělo hřiecha. a miesto ma
gi y ochranu a obranu naramnú přiliš.až zmiku žá
dného nebylo prawdě mžádné A by byl buoh té mo
cy někde nerozt̃hl Jakož před přichodem pána kry
ſta.tak naſkonánie.že by prawda proty ſſupiny we
hemotowy a prokoſti ty geho mžadného zmiku nemě
la.xc. 9 ¶ Nač tomu ſe ne odpierá.by mož ſwě
ta pod wieru neměla wgiti Poněwadž pán kryſtus
to zřegmě vkazuge w podobenſtwi o zrnu horčičnem
zákona wiery čtenie ſwatého.že na ratoleſtech ge°.y
pod ſtinem ge° ptácy odpočiwati měli.w poddanoſti
a w poſluſſenſtwi. aby ne vwozowali hořkoſti a po
kuſſenie pro wieru.ale obránce gegie byli: Jakož y pí
ſma Izaiaſſe vkazugi.y w zgewenij ſwateho Jána.
y ſfigury králuo A owſſem ſe ne odpierá.byť mno
zý z vduow podmi zawřenych přiſſli k wieře. neměli
neb nemohli ſpaſeni býti Než tomu ſe odpierá.by
to ſmiſſenie neřádné.nečiſté.cyzoložne.newěſtky s ſſel
mú.mocy duchowni s ſwětſkú.a ſe wſſemi žádoſtmi
a s poděty ſwěta.a s bludy a s neprawoſtmi. y s o
branú gich.a s tú zloſti a neprawoſtij w cierkwi. ge
dni proti druhým bogugiece a krew wylewagice.a
w ſwé powinnoſti wniž ge buoh poſtawil neſtogice
byli w moci zřizené bohem w čiſtotě gegie.a owſſem
ſe prawdě s duchowními ſpuntowanymi protiwie
ce.a ſmrti činiece.a neprawe.zle. nemiloſtiwé zpwce

obhagugiece. a giné zlee činiece Poňewadž to činicie
za pohanuow ſſelmami nazwano. owſſem s ducho
wnimi to ſpogené. ſſelmú s newieſtkú ſwrchu poſta
wenú. hodňe wzgewení byti vkazáno:

Ktemk zřizena moc muož podwieru ſtati

Než po odložiecz wſſeho toho wčemž ne-
nie zřiezenie božie giſté. a býti nemuož ni
koli. v wieře a w ſprawedlnoſti z wiery
Když by pak ktery vd w mocy tee býti
mohl wzřizené bohem. k tomu koncy bohem mieňe
ném ſlúže bohu. a gſa ginač v wieře obecné křeſtian
ſke. w řádu a w poſluſſenſtwi. a waruge ſe těch třij žá
doſtij očij. těla. a pýchy žiwota a bluduow ſwieta a an
tykriſta. miloſtiwie. ſtřiezliwie. a ſprawedliwie gſa žiw
w duchowenſtwie nad wierné vdy poſluſſné. nikoli ſe
neſpinal. ale w rowné miloſti w poctiwoſti ge mage
a gich ochraňuge. křiwdy což naňem činiti nedopú-
ſſtěl. ale z miloſti gi ſlúžil A moci požiewal toliko dané.
toliko nad nepoddanými a neposluſſnymi. zlými a
neſprawedliwými y neprawými. nekagicími. ſſkúd
cemi. nepokoynými. gimž zákon mocy ſwieta k bázni
a k treſtání poſtawen: A wſſak y w tom. když by ſe
ſtřiedmie miel w ſwé při a w ſwé ſprawedlnoſti toho
nikoli nečinil. ani ſe zlému ſprotiwowal. ani mſtil. zlé
ho za zlee nenawracowal. ani ſe ſaudil. ani w nená
wiſt a w nepřizeň wchazel. a ſe poſtawowal proti
wyšſſim nezřizeňe. ale křiwdu trpiel Nepřately milo

wal. a giná práwa spasytedlná plnil. k domácým y k těm genž wně gsú Takowý zdá se že gsa w zřize ne mocy swěta. a tak se zachowá wage. ne tolik v wie ře býti. a le y spasen býti muože ❡ ❡ Aztoho známo že w mocy zřiezené božie. pro nic gi ného se lidee bohu wssech časuow ne libiewali. a zatracenı́ ne bývali. než pro nezřizenost kteruž buoh odgimal ❡ A že ge mu w zřizenosti po winnosti. kmiež zawazáni byli. ne mohli nawracowati Potřebná zagisté welmi gest moc zřizená swěta. a tim muož wiec w prawdě w swé čistotě byti. podle vmyslu božieho. čı́m bliž wstú pi w zákon dokonalé swobody. aby podnim a pod zprawú geho na swém miestě stogecy. skutky swé zři zeně činila w zemských a w časných wěcech. w yaké koli spúsobu zakona. nad těmi genž gsú sskuodce w ča snych wěcech a ne w duchownich. k koncy bohem mie něnému ❡ A proti tomuto nižádná pýsma bohem wdechnutá ne čelee: Neb kdež gi koli pýsma haněgý. toho pro giné nečinie. než neb pro nezřizenost. neb pro nehodnost osoby kni. neb pro nespuosob neb pro zlee a převrácené vžiwánie nesprawedliwé proti záko nu wiery lásky a naděge. a proti prawdě zřizeného spasenie: ❡ Též kdež gi odkládagie. haněgie neb po tupugie pýsma swatá to činie pro překažku spasenie. etc ❡ ❡ A ač sama moc s sebe a od sebe nenie ta wěc tak dobrá. aby žádána od koho měla býti pro ni pro samu naprosto bez wynienky. wssak s wyimien kú řečenú Ani by wni gsa bez sprawedlnosti z wiery

ſkrzemi a ſkutky gegie mohl ſpaſen býti z ſamé Neb
netoliko ſkrzemi ſpaſemi nebywali. ale při ſpaſemi w
laſtnim neb p̃ſlužbě ginych překážku miewali: Duo
wod při králich a zprawciech ſtareeho zákona A w
nowém očytý duowod. že duchowmie y ſwětſſtij te-
měř wni napořád bludie. a ſwodie ſe y ginee. proty
wěcy kteréž přinie nezřizené gſu: Jako žádoſt očij. žá
doſt těla. a pýcha žiwota Jakož kryſtus na to vkazo
wal. y těm geſſto předeſſlými otcy ſwatými bohatý
mi y mocnými. podle zaſlibemi ſe wy mluwali. řka.
Wy gſte genž ſe ſprawedliwi čymiete před lidmi. ale
buoh zná ſrdce wáſſe. lakome. pyſſne. rozkoſſne. mar
né. neprawé. ne ſprawedliwé. opúſſtegicý powinno
ſti zloſtně. vkrutně. nemiloſtiwě. zc. A dawá příklad
na bohatcy. a na koncy k kteremuž přiſſel ¶ A poně
wadž to doſſlo těm a na ty. pod zákonem čaſnych ſli
buow. při nichž buoh mnoho ſnáſſel. až do Jana křti
tele. a až do zákona miloſti. a nad ginými treſtánie či
nil hrozné: A apoſſtol die. Že to pſáno k treſtáni naſſe
mu A ti ne mohli přigiti w králowſtwie božie: Ja-
kož pán dowodi. mluwě o wečeři weliké Owſſem
za zákona miloſti. ne wegdú leč bludně a ſwodně. ale
k ſaudu a k mukám hrozným odloženi budú: O nichž
ſe die. Slyſſte králowee a rozumiegte. včte ſe ſaudce
končin. přichylte vſſy wy genž zdržugete množſtwie
a libiete ſe w ſobě w záſtupiech národuow Že dána
geſt od pána moc wám. a ſýla od naywyſſyho. kte
ryž ſe zeptá na ſkutky wáſſe. a na myſſlenie wáſſe. z ti

žet ſe Neb když gſte byli ſlúhy králowſtwie geho. ne
prawě gſte ſaudili. ani gſte oſtřiehali zákona ſpra-
wedlnoſti. ani podle wuole geho chodili ſte. hrozně a
tudiež vkáže ſe wám: Neb přetwrdý ſaud bude těm
genž nad ginými gſú Neb chudému. neb neſtatečné
mu puogčeno bude miloſrdenſtwie. Ale mocný moc
né múky trpěti budú. nebo ne otegmet oſoby nižádné
ho buoh. kteryž geſt wſſech panowník. ani ſe báti bu
de welikoſti čiež koli: Nebo maleho y welikého ont v
činil. a rowná gemu geſt péče o wſſech Ale ſilněyſſim
ſylněyſſie naſtawá mučenie: Protož k wám králowé
gſú řeči tyto. Abyſſte ſe včili múdroſti a newypadli
A k temuž y dawid die. A nynie. totiž. za nowého ſwě
dectwie králowé rozumiegte. wy včeni budte wſſich
ni genž ſúdite zemi Služte pánu w bázni. a weſel
te ſe gemu s ſtrachem Doſáhněte kázně. atby někdy
nerozhněwal ſe pán. a zhynuli byſſte z ceſty ſprawedl
noſti To o nowem ſwědectwi

¶ A ač tak přiliš geſt zkažena moc ta a w ſwém zřize
ni neſtogi w prawdě. wſſak rozdielně mohú wěrný
té mocy poddáni gſúc. poſluchati s wyminkami. než
duchowníe Neb mocy ſwětſké poſluchati magi k ča
ſnemu dobremu. y rčenie činiti: Podle apoſſtolſkého
včenie. k Každemu ſkutku dobrému hotowi býti Ne
tolik pro bázeň. ale pro ſwědomie Netolik dobrých a
ſtředmych. ale poběhlych a zlých ¶ Ale duchow
nich w mocy duchownie. z gewnych zlých. proti pra
wdě nepřátel kryſtowych. a ffaleſſnych prorokuow

mistruow lžiwých. wuodcij slepých. w gednotě. neb
krom gednoty. w smyslu porussených y w žywotu.
nemagi posluchati ani následowati A budúli spoge
ni s mocnymi swěta. a mocij vtiskowati budú trpěti
neb rozdielné gt poslussenstwie rčenie mocy swětskee
od rčeni mocy duchowníe Neb prwnie gt k žiwotu
časnemu Ale druhé k žiwotu duchownimu a wěčne
mu Prwnie řidie se práwy a sprawedlnostmi zá
konuow. wiec giž lidmi psaných než božich sprawedl
nostij powinných mezy lidmi k pokogi časnému. k za
chowáni žiwotuow Ale druhé řediti se má záko
nem wiery a sprawedlnosti z wiery k upokogi swědo
mie y naděge wěčneho žiwota Protož nyněyssie mo
cy swěta obogie bludně spletené. a pýsem ffalessně k
tomu wedenie. a k poslussenstwie natahowánie stá
ti nemuož Neb poněwadž obogemoc mněla by služe
bnicy býti lidij. skrze ty genž vřady magie gegie w
křestianstwu A obogemoc lidi nuzuge trápi. py
ssně. vkrutně. nemilostiwě. a nadně se panský wywy
ssuge. gmény. tytulemi. slowy y skutky. cti nadně od
nich žádagi. a ge iako chléb sobě podrobugi. w ničemž
rownosti. owssem služebnosti k gich vžitku nepožiwa
gi. než nuzugij. bědugi. chlapugij. lagie. zlořečie. tepú
wězie. žiwota gich vkracugij. a sami sobě yako boha
též spěssněyssie smrti zasluhugij Y co giného domy
sliti se muože kdo. než žez boha negsú. ne kralugij. a ne
zná ani wie gich Ale pro hřiechy lidu dopússti wtom
to pokrytctwi pod wěrú pokrytcom kralowati

Protož nyněyssie mocy. tak yakž se wnobecz wzawe
dení řídí. žádný nemuož prowesti podle pýsem swa-
tych. by čistee zřiezenie podle zákona božiho bylo. neb
střepina s železem smissená kraluge Ne mluwie se
by mocý nebyla. ani by wssichni podní neb wní gie
vžiwati dobře nemohli. a neb žádný wnij spasen býti
Než mluwie se že w čystotě a w prawdě swé. wniž
od boha zřiezená k koncy gim mieněnému. tak yakž
wnobecz w křestianstwu stogi zřizeně. ne ostřihá se.
pro smissenie řečené A tau přičinú nelze gie wewssem
poddanu a poslussnu býti Ani gie kdo wni gsa. pod
le práw a včenie pána krysta. wewssem muož ostřie
hati a gie w mocy vžiwati. aneb w nižssím řádu po
stawený gie vžiwati A tuť gest přiliš vzko a těsno li
dem wni postawenym. méně nebo wiece A též pod
danym y poslussnym s mnohych stran Neb byť by
la tak yakž bohem zřiezena. k upomstě zlým a k chwá
le dobrým podle zákona sprawedlnosti powinné pod wě
rú w prawdě. a newmisyla se k zprawcím k zprawo
wáni duchownich. ani nad sebú gim w swé moci pa
nowati w pýsse dala. a saud a sprawedlnost w řádu
čynila. w řizeni. w vstaweni. y w zprawách. y w tre
stáni. ꝛc. bylo by snadno. a mohla by pod wěrú nad ne
kázanymi státi a sobě wolnymi k bázni. k upomstě zlo
čincom a k chwále dobrym. y k upokogi y k ochraně
A gie mělo by posluch____ano býti. y gie bylo by možnee
vžiewati bez překažky: ¶ A tak mocz w swém zřize
ni pokudž gie buoh zřidil. které potřebě. yakym vmy

ſlem. kteremu koncy. ne hani ſe ani potupuge. ani za
giſte ſluſſie: ❡ A ač wnie v welikem zawedeni geſt
pod wěrú w bludiech yako kdy byla. a wſſak gie ne
má wěrný než w zřizeni božim požywati A welmi
ſtrach pro nezřizene a zlé gegie požiwánie od křeſtian
ſtwa. by ſe zaſe z křeſtianſtwa yako někdy z Júdſtwa
nenawratila tam odkud wýchod ſwuog wzala. neb
ý pohanuow na židy přeneſena. a z židuow zaſe pro
zlé vžywanie a pro odpornoſt prawdě ſprawedlno
ſti na pohany přiſſla Z pohanuow pak z nich mno
zý weſſli pod wieru. přeneſena ſkrze ſwé vdy mnohé
do cierkwe A když ſe giž přezle. y ſtrany wiery. y ſtra
ny zřizenie gegieho odporně prawdě ſe vžiewá. ſtrach
by yakož řecké cierkwe mocz cieſařuow a králuow. etc.
přeneſena na turky a na národy pod wěrú machomé
towú Tak že magiece býti hlawu. y včyněni oca-
ſem. etc. by tak y zapadni ſe cierkwi nepřihodilo

o Dwogim ſmyſſleni při mocy zprawa:

Aby wěrni gi znali. že gi pán gežiš včeni
ſwym ne wywrhl w čiſtotě a w prawdě
gegie. ale že gi obnowil y oprawil. y apo
ſſtolee. ne k zprawě wiery. neb k obraně
duchownich zpráwcuow. neb k bogom o wieru. neb
mezy domacými wiery. aby yazyky ſwé kauſali A
le wěrnych k gich vžiewanie. pokud gie ſluſſie vžiwa
ti a pokud neſluſſie. proti zákonu miloſti a ſprawedl
noſti To má z prawено býti mže proty genž oni neb

méně než ſluſſie. a neb wietz než ſluſſie ſmyſſlegi: Ti
genž méně zle piſma berú. nadto než ſú mieněna. zto
ho tu motz za neſluſſnú a za nekřeſtianſkú. a za zlú a
wymezenú. pod wěrú gi býti ſaudie A že gie žádný
ſpaſenec pod wěrú w gegiech ſkutciech. by pak y pra
wých bohem mieněnych nemuož požiwati ani má
Mezyminiž naywětz toho rozſál petr z Chelčytz. y
on ſweden gſa některymi mluwiteli a nečyniteli. a z
přičin tehdayſſich A on y při některych piſmich ſwa
tych: Zwláſſt při ſſeſté kapitole Swateho matúſſe
při nich nezdráwě ſmyſſlege pſal o mocy ſwětſkee. y
o přiſaze. gehož mnozij křežij y z lidu náſledowali. z
wláſſt ti genž mluwie a nečinie. a naginé prſtem vka
zugi. a břemena neſnoſytedlná ſkládagi. a tepú pěſti
nemiloſtiwě: Neb y miſtr rokycána. ač to na káza-
nich zchwalowal. yako y gine mnohé. wſſak potom
proti tomu přiſežnikom ſlúžyl. rc. Na wognu proti
táborom k proliti krwe wy křikowal ¶ Naſſy pak
bratřij w tom včenij gich bludnem při těch řečech pá
na kryſta ſe wykrniwſſe. z petra z křežij. z wylemow
ſkých. z Chelčickych. dlúho welmi z toho ne wy ſtřiez
wěli Až pán buoh nato přičiny zbuzowal. a w tom
prácy za dlúhý čas wedúce. modlitbami y zpytowá
nim pijſem ſwatych. y ſkutkuow prwnich R vptali
ſe podle prawdy zákona božiho. při mocy prawého
ſmyſlu w gegie prawdě od boha zřizene. aby tak ya
kož ſmyſlij y radili ſkutečně Ač někteři w tee ſlepotě
zuoſtáwagietz. y w ginych winách wy obcowáni. z

toho rotu začali y wſſe čymili proti řádu a ſluſſnoſti
zákona božieho. a haňenie křiwá rozpiſowali. a po
mocniky toho měli ňěktere nedowěrce z naſſich. genž
ſe z toho ſmyſlu nabyteho. nezdraweho byli newyka
ſſali. ti piſſietz wtémž bludu potwrzowali. gimž te
hdy y wſſem hoyně doſti čiňeno mluwenim oſobný
y pſanim A my wtom wždy až dodnes trpěliwě ſme
ſe měli. poručiwſſe ge po mnohé ſlužbě. zuoſtawagi
cie w neuſtupnoſti pánu bohu. poňewadž nás zle a
přewráceně. y ſlyſſeli. y přigimali A tau také přiči
nú tuto počet z mocy wydawáme. aby bylo pozná
no že ſme nitz proti zákonu miloſti a včenie pána kry
ſta y apoſſtolſkému nedopuſtili wſe wgiti. ani vmyſl
máme. než co a pokud ſe dopúſſti zákonem miloſti. a
co ſe hanie. a proč y my to též činime Protož nápra
wa yakowá by byla mezy bratřimi. giž diel vkazá
na. y geſſtě ſe vkáže. k ſwědomi každemu wěrnemu.
powolugicymu prawdě

¶ Ti pak zaſe genž při mocy ſwětſké. wiec než má ſmy
ſſleno býti a než ſluſſie ſmyſliti. wtomto nyněyſſym
zawedeni ſmyſlee. přiliš gi wychwalugi a zwelebu
gie. diwně pýſma natahugiece ffalſſugie A protož
poňewadž ſe oni počet dáwá wzákoně miloſti. wědo
mé že to zgine° giti nemá. nežli podle zpráwy a nau
čenie zákona wiery a ſprawedlnoſti Tak aby ona w
ſwé prawdě oboge ſmyſſlenie. wyſoké y nizkee zablu
dné vkázala Tau přičinú položi ſe podle duowodu
piſem ſwatych wýklad na někteře řeči hoineiſſie ſpra

wedlnoſti. kterež ſe zdadie mnohým čeliti proti mo
cy y proti přiſaze: A z toho po vkáže ſe zgewně. že gi
kryſtus ne potupil. ani wěřiciech ſwých z powinnoſti
k ni wywedl. ani zřiezeneho vžiwanie gegieho zapo
wěděl Neb wſſech neſnázij grunt a základ gt ta řeč
zle wzatá a zle wykládaná. na odpor té řeči y píſmom
ſwatym. proti ſmyſlu y vmyſlu pána kryſta A wſſe
like hádky a odporowé negſú o ginee. než o ſmyſly a
rozumy řečij božich A poněwadž geſt tak. giſte ſluſſi
opatřiti. aby vkázáno k prwnimu bylo. že máme po
dle pijſem ſwatych ſmyſl p wěyſſij a ſtředněyſſi. než
oboge ſtrany: ¶ A protož tau přičinú počne ſe
řeč o hoyněyſſy ſprawedlnoſti

O hogněyſſy ſprawedlnoſti než miſtruo a zákonikuow:

ABy ſnad včedlnicy ſlyſſiece miſtra ſweho
blažiti z prawce. podle ſmlúwy oſmera
blahoſlawenſtwie A podle toho nazywa
ti ſolí zeně. y ſwětlem ſwěta. ꝛc. Nedomni
wali ſe žeby tim chtěl ruſſiti zákon y proky. a giný v
ſtawiti. ale chce vkazati. že on gi mnie doplniti: A oni
nebudúli hoyněyſſi než miſtři a zákonicy. od nichž má
odgato býti králowſtwie božie. ž c y oni ne wegdú
wně: Protož odgimage domněnie die

Neroďte ſe domniewati že bych přiſſel ru

ſſyt zakona a neb prorokuow Nepřiſſel

gſem ruſſiti. ale doplniti:

¶ Nerodte ſe dommiewati žebych § poſlán gſa od otce ſweho § přiſſel § na ſwět. a mezy ſwé wlaſtnie. ſkrze wtělenie. narozenie pod zákonem. činěnie kázanie y včenie A ſkrze toto wáſſe k wieře a k apoſſtolſtwie powolánie. w ſmlúwě zákona wiery oſmera blahoſlawěſtwie k ſlužbě čtenie. wněmž ſe ſprawedlnoſt powinná zákona y prorokuow w doplněnie zgewuge v wieru. žebych přiſſel § ruſſit § ſkrze ſwé přiſſtie neb wáſſe poſelſtwie zákona. knih paterych Moyžyſſowych. y ginych ktomu přidanych § Neb prorokuow wětčich neb menſſich. wnichž ſe zawierá ſprawedlnoſt powinná na dwú dckú pſaná Powinná k bohu y k lidem. wntžto člowěk prwni ſtwořen w newinnoſti a w prawdě. aby wni ſtoge y ſetrwage w miloſti a w prawdě. doſſel ſláwy wěčné Potom přini zaweden od newinnoſti a ſwattoſti prawdy. y od wěčneho žiwota. zde w miloſti a potom w ſláwě Potom buoh wywoliw abrahama. ſlib s přiſahú včinil z ſemene geho ſyna podle těla wtee ſprawedlnoſti. plne miloſti a prawdy wyweſti. k wykupeni a k ſpaſeni Aže ta ſprawedlnoſt promiž měl přigiti z ruſſenú aby zdělal gi. přiliš neznamá byla. y oznámil gi vhrnkem deſyti ſlowy. a wyſwětlil gi pýſmy mnohými w zákoně knih Moyžiſſowych y prorokuow. přidaw k nimotz dwogi k ſlužbě. a figury y ſaudy y wěcy poſwátné, řády y obyčege. chtě tomu aby ſkrze to přiſſtie kri

stowo v příčyně znali. a w tom oznamowal přissti swe y potřebu y dielo k wykupeni té sprawedlnosti. y k zasluženi y k dáni včastnosti z milosti. skrze zákon v mluwy noweho swědectwie A to wsse se zawierá w zákoně y w procích § Nepřissel sem § tehdy § russit §
což z potstaty té sprawedlnosti od wěčnosti mieněno y státi mělo podle vmysla božiho a zákonem y proroky wy swětleno A což russie mistři a zákonicy. a yak při sprawedlnosti. netolik k bohu ale y k bližnim § Ale § přissel sem § doplniti § netoliko skutky mými. w těle-nim. narozenim. vmučenim Ale včenim zdrawym po mistřich a zákonicych ne hoynych w nich A někde y po Moyžissowi doplnit sprawedlnost staru w neplnosti 9 A tak nepřissel pán gežiš russit prwnie staré powinné sprawedliwosti mrawné. přikázané nadeckú dwú. a na niekú ginú miesto prwnie nowú. s nowymi přikázanimi vstawowati Ale přissel doplniti. aby stará zuostáwagicy w swé prawdě plná byla: A skrze to poráži smysl některych. genž se y podnes domniwagi. žeby přikázanie staré powinné sprawedlnosti přissel zrussiti. a doplniti nowymi. tak aby staré přestaly Jako nezabieš. ne pmluwiš křiwe swědectwie. etc.
A nowé nagich miesta wessli Nehněwati se. ne přisahati. etc. Ale že to býti neměla ani muož: Dolegi vkazáno bude. Že krystus přitee nassie sprawedlnosti nic noweho nepřissel včit. než což bohem mieněno. a w pisimich wy swětleno. a mistry a zákoniky zrusseno:
R chce vkazati sprawedlnost zákona a prorokuow.

plnú ſtalú býti. do dne ſúdu. kteryž ſuditi bude. a od ni nemá nitz zhynúti ℞ die

Amen zagiſte prawim wam. domiž nepo mine nebe y země. yota gedna ani ſwrſſek geden nezhyne neb nemine od zakona. do niž ſe wſſecky wěcy neſtanu:

¶ Amen ⸗ totiž. yá ſwědek wěrný ⸗ giſtě ⸗ vtwrzu ge řeč mú. ſkrze ſe ſameho ⸗ prawim wám ⸗ genž giſta prawda wiery hodná wſwědectwi gſem ⸗ Do niž nepomine ⸗ totiž. do dne ſúdu mého a přiſſtie mé ho ſúdit ſprawedlnoſt tuto. pogegímžto doplněnij ſaudu. y přiſudku. y odſudku žiwota ſláwy. po vklidu zatracencuow ⸗ pomine nebe y země ⸗ Netolik w znamenich naně přyſſlých předednem ſaudnym. a přidni ſaudnem. wzatměni a w běžnoſtech: Ale y wewſſech ſtarých připadciech neb w potſtatě: Die ſwaty petr. Noweho nebe y nowé země čekáme. w nichž přebywá ſprawedlnoſt. s těmi genž wnie doko námi budu Adomž to° nebude. nebude také odyata od ſprawedlnoſti mrawné ani ⸗ yota gedna ⸗ neb litte ra naymenſſie. neb yota vžiduow littera naymenſſi ſlowe. Tak y tuto naymenſſie prawda naſſie ſpra wedlnoſti nepomine ⸗ ani geden wrſſek ⸗ neb tytlík doplňugicy litteru některú. a znamená pýſma zákona y prorokuow, doplňugiciech přizákonu naſſi ſpra

wedlnoſt. podlemichž kriſtus doplňowal § domiž ſe § ṕſprawedlnoſti powinné § wſſecky wěcy neſtanú §

Naypꝛw ſtrany kryſta. v wykupení a w ſpaſení. we wſſech ſkutciech geho. až do dne ſaudu. o nichž zá kon y prorocy Druhe ſtrany wěꝛnych. domiž přité ſp̃wedlnoſti zákon wiery dokonalé ſwobody nebude wydán. a wěꝛnij weň newegdú. k dogiti gie z wiery. a w ni nebudú dokonáni w prawdě y w počtu. domiž potō ſaud nepřigde. a nebes y země změnenie. že nicne pomine až ſe ſtane: 9 ¶ Vkazaw pán tꝛwanli= woſt ſp̃wedlnoſti tee: Giž chce vkazowati. poněwadž on wydawatel zákona ſprawedlnoſti. a ſmirce. y ſlúha Nepřiſſel ruſſiti miſtꝛ a pán Owſſem že gi ne má žádný ruſſiti. Pakli by kdo zruſſil. nač ṕgde. die.

Protož kdožby zruſſil gedno z přikazanij těchto naymenſſich a včilby tak lidi. nay menſſi ſluti bude w kralowſtwi nebeſkem Ale kdožby čynil a včil ten naywětſſi na zwan bude w kralowſtwie nebeſkem:

¶ Protož § poněwadž yá nepřiſſel ſem ruſſit. ani řečí ani ſkutkem. ale doplnit včenim. y ſkutčnym činěnim § kdožby pak zruſſil § ſkrze přeſtúpenie. buď ſrdcem buď řečij nebo ſkutkem Jakož ſú tak ruſſili miſtři a zákonicy § gedno z naymenſſich § wykladá yotu a wſſek těchto přikazanij ſtarých zákona ſtarého. ſta

C

rym řečenych. trwagicých do dne ſaudu. na druhee dſſře napſaných naſſie ſprawedlnoſti. Jako gſú. Cti otce tweho y matku Nezabieš. neſeſmilniš. ꝛc. A y tytoť naymenſſie ſlowú. gelikož k bližnimu řidie Až y to. ne wezmeš gména pána boha twého nadarmo S tim nepromluwiš proti ſwemu bližnimu křiwé ho ſwědectwie: A taťkryſtus miniý naymenſſie při kázanie A neto ſlowú naymenſſie přikázaniý. ginnž doplňowal. neb ta doplňowánie s přikázanimi ſlo wú přikázanie w ſwé prawdě plná a hoyněiſſie ſpra wedlnoſti než miſtruow a zákonikuow A gedno bez druheho ne ſlowe ani plné přikázanie. ani hoyněyſſi ſprawedlnoſt A proti tomuto temieř napořád blú die. prawiece a wedúce na kryſtowo doplněnie. nazy wagiece ge ſamé nowými přikazanimi. při nich ne=ſnadnoſt y wětči odplatu kladúce A při ſtarych men ſſi a ſnadněyſſi prácy y odplatu. při nich. totiž. nowých menſſie winu w přeſtupeni gich. ale při ſtarych wět či. a tak y pomſtu To gich mudrowánie. ſkrzeněž z lechčenie gde a tudy y zruſſenie přikázaniý Ale že od poně kryſtu mluwie: Neb on die. Kdož zruſſi gedno z naymenſſych těchto. neminil ſamych wyplňowa=nych. neb ge byl geſſtě neoznamil: Ale ta o nichž řekl Nepřiſſel ſem ruſſit zákona a prorokuow. miene ſta rá w plnoſti pſane w nich A poněwadž nepřiſſel ru ſſit. a kdož by zruſſil. ꝛc. Y procež ſměle potwrzugi že wſſeliku přiſahu odgal: Poněwadž die. Zákon ſpra wedlnoſti. a we gmeno geho přiſahati budeš. a na=

wratiš pánu přísahy twé. Odgallit gest. giž t zrussil a nedoplnil. neb to slowe doplniti což zuostawá. to doplniti. ale to ne slowe doplniti což zrussseno býti má nato miesto ginee nowee vstawiti: A krystus die. Že ne přissel russit. a nebude staré russeno do dne saudne ho Protož nenie prawee. by miesto staré sprawedl nosti nowú. nikdy prwé nebylú vstawil. Neb ginee gest russiti staré. a giné doplniti staré. ne nowú wěcij bohem neminěnú. ale starú dawni od wěčnosti mie něnú. y w písimch položenú Protož naymenssie slo wú přikazanie genž gsú k bližnimu. v přirownánij těch genž gsú k bohu weliká a naywětčie. O nichž a ne o ginych strany nehoynosti naně. a tudy zrussenie vwedeni die. Kdožby zrussyl gedno z naymenssych přikázanij těchto druhé dcky k bližnim ‡a včylby‡ řečij nebo skutkem ‡tak‡ yakož sám russi neb vči ru ssiti ‡lidi‡ sobě swěřené k zpráwě ‡naymenssy slúti bude w králowstwi nebeskem‡ A tu mini pyssnee a mocne. mistry a zákonky. od nichž mělo pro zrussenie té sprawedlnosti. a včenie témuž. od ya to býti králow stwie zde w zpráwě y w včeni. y w službě. aby wywr ženi byli wen. a za naymenssie. totiž. za nehodné. y za zawržené sauzeni Neb počal platiti od naypo sled něyssých do naypr wněyssich. aby prwnij byli posled ni. by pak y k wieře přissli. aby z obecneho lidu byli w králowstwi wiery. a z sprawedlnosti z ni wedúcie do králowstwie nebeského Pakli k wieře nepřisslili by a kupokáni. a zrussili by gedno z naymenssich. wssemi

ginymi by winni byli y zatraceni A tak naimenſſi
mi. totiž. nehodnymi Podle toho wám ſme měli kaza
ti ſlowo božie Ale poněwadž gſte ſe nehodnij. totiž.
naymenſſi včynili Ay obracugeme ſe k pohanom
¶ Ale nynie zpět. tak že nay wiec ruſſiecie netoliko
naymenſſie ale nay wětčie přikázanie. a gine ſkutečně
přikladem. přitomne y budúcie včiecie ruſſiti. ti nay-
wětčie ſlúpowé ſlowu králowſtwie. ale ne kryſtowa.
než anty kryſta pod gmenem kryſta Neb giž zlij ya
ko dobřij w mocy vřadné. y w proſpěchu gednoſtay
nij. proti nimž. ano k vſtawenie namieſta gich giných
w králowſtwie wiery cierkwe ſwate die § Ale kdož §
přigda k wieře noweho ſwědectwie. y k ſlužbě gegie.
§ bude § po přigaté miloſti a ſprawedlnoſti z wiery
§ činiti § gi ſkutečně přikladně § a včyti § giné z wie
ry zachowawati. yako ſám § ten § w nowem zako
ně w ſwědectwi wiery čtenie § bude § před bohem y
před lidmi § weliký § w plné ſprawedlnoſti zpráw
ce. ſtarſſij. včitel. kněz. ɽc. § w kralowſtwi § wiery a
ſprawedlnoſti. a ſetrwáli. přigde w králowſtwi § ne
beſkee § A tak vkázal. že miſtři a zákonicy neměli k
wieře přigiti. neb ruſſili naymenſſie přikázanie. a vči
li ruſſiti včenim a přikazanim lidſkym Než apoſſto
lé s potomky. plnitele a činitele. ti měli k tomu přigiti:
Protož k wyſtraze gich y wſſech ginych die.

Prawi pak wā. že gedine leč ſe rozhoini ſp

wedlnost wasse wiec nez mistruo a zakoni
kuo. ne wegdete do kralowstwie nebeske
¶ Ale prawim wam k wystraze wassie. ac gste wy
woleni a powolani k wiere. a k sprawedlnosti k swe
mu spaseni. y k sluzbie priblizních Ale wezte to giste
Ac namiesta prwnich pgieti máte s tú. totiz wymien
kú Ze gedine lec se rozhoyni sprawedlnost wásse
y ktera wásse. gedine prikázaná na druhé dcke Moy
zissowe naymenssie. genz ridie náchylnosti wásse ne
zrizené. k wám samym. neb k bliznim. wnitrz nebo ze
wnitrz w srdcy. w reci. nebo w skutku. to gedna:
Téz y druhá sprawedlnost wásse. Jako puost. mod
litba. a almuzna. z wlásstnie osobnie bez ginych cinená
genz wás ridie neb k pokání. k hledání milosti neb k
wyplacowání casu. a k wydání vduow k sprawedl
nosti. rc. Protoz. nerozhoynili se ta oboge sprawedl
nost. hoynieyssy y plnieyssy. nez takowáz bude. yako
mistruow a zákonikuow. a neb wietz nez mistruow
zákonikuow. ponewadz oni pro zrussení gie w plno
sti. newegdú do kralowstwie nebeskeho A wy bude
teli takowiz. newegdete do králowstwie bozieho. k z
prawám a k vcení namiesta gich A ne die tuto. Ne
rozhoynili se sprawedlnost wásse. wietz nez otcuow
swatých. yako Abrahama. Jzáka a Jákoba. genz
gi z wiery nadnie ostriehali: Ani die. Nez skrze Moyzi
sse wydána w swé plnosti bohem mienené Aniz wietz
nez pýsma swatá oni wýklady cinie A mnozú z wie

ri gi ſkutečně oſtřiehali. y včili gie wpiſmich ſwatých
y oznamowali na čas budúcy. nitz nedie toho yakož
gſú mnozij tak wykládali: Ale die § Wietz než mi
ſtruow a zákonikuow § miſtruow ſtarſſich. naſtoli
cy Moyžiſſowě ſlepych wuodcij přini. a faleſſnych
prorokuow. a zákonikuow pokrytcuow. pokryté. o
hawné. před bohem ſprawedlnoſti zatracenie hod
né. kteřižto nehoyně prawie. a neplně činie Aſkrze to
opět padagi zlij ſmyſlowé. těch genž wykládagij o
přwnich ſwatych před přiſſtim kryſtowym. w přiro
zenem y w pſaném zákoně. a tudy hrozně blúdie: A
nač pán vkazuge. tu očij ſwých ne obracugie. že než
miſtruow a zákonikuow. leč tak blúdiece ſmyſlee. že
ſprawedliwoſt miſtruow a zákonikuow byla. táž ya
ko Abrahama Izáka Jákoba Moyžiſſe. rčijs: Pro
tičemuž die kryſtus. Wy gſte genž ſe ſprawedliwi čy
niete před lidmi. ale buoh zná ſrdce wáſſe. rč. A tak
miſtři a zákonicy ſprawedliwi nebyli. neb miſtři neb
knižata lidu. neb ſtarſſie ruſſyli vſtanowenimi a vče
nimi ſwymi A zákonicy pokrytſtwie w ſwych ſpra
wedlnoſtech vžiewali. chwály. lakomſtwie v lidij hle
hledagiece ¶ Wčem pak miſtři a zákonicy ne
byli hoynij w ſprawedlnoſti přikázané. y s ſebú zwo
lené mezy ſebú. mimo giné lidij Wtomto trém To
tiž. w ſrdcy. w řeči y w ſkutku ¶ W ſrdcy. že gi w
vpřimoſti z wiery. yako gini ſwatij předkowé neměli
Ale plnij byli yako hrobowé zbielení. nečyſtot. nepři
moſtij. pokrytoſtij. lſtij. zloſtij. hněwuow. záwiſtij. ne

náwiſtij.lakomſtwij.zlých.neprawych.a neſſlechet nych y nekázanych myſſlenij a přewrácenych Aoha wnych a ſtydkých kochánijch.za hřiech toho mieti ne chtěli.buď w zloſti neb w nečiſtotách.když gediné ſku tkem nezabili.neb neſeſmilnili.zc: A proti tomu kry ſtus naně biedy wydawá.nazywage ge hroby zbie lenými.a wnitrz nečiſtot a mrzti plnými.očemž lidee newědie ¶Též nehodnij wřeči a neplnij.zezloſti mluwiti nic ſobě neważietz.poſměchy.rúhánie.potu powánie.řeči ſmilnee.oplzlee.ſtydkee. přiſahati oby čeyně wřeči obecné.lechce.neważně A včietz na ſtwo řeni přiſahati.a naněkterem plniti.a naněkterem nic

Též včiece vſtawení ſwá zachowawati.ruſſili bo žie přikázanie Teež včedlniky ſwé pokrytſtwie včili A protož ge nazywá ffaleſſnými proroky.a wuodce mi ſlepými.a wyſtřiehá od kwaſu včenie gich

¶Též w ſkutku nehoynij. tak že z hněwu. zezloſti.z náhloſti.bitie.kdyż gedno nezabili.za hřiech neměli:

Též ſwých twrdoſtij.ne vſtupnoſtij.pomſt ſkuteč ných.zlého za zlé činěnie.y w ne včinnoſtech.proti ne přátelom nemiloſtiwoſti. a nečiněnie gim dobreho. ale zlého.zc. Též při nečiſté žádoſti oplzlého hledá nie.ſtydkeho dotčenie za hřiech neměli.a zezloſti a z nenáwiſti. z lakomſtwie přiſahagice plniti ſkutečně chtěli A menſſi wěcy.yako Mátu a Anéz.kmin oběto wali.a wětčie opúſſteli.ſaud.wieru.miloſrdenſtwie a láſku.a obchazegice zemi a moře.hledali nowowěr ce včiniti horſſiho pekelnika než ſami gſú A vſtawe

nimi swymi mnohá břemena na lidi wzkládali a sami prstem poodložiti gich nechtěli Mluwili a nečini li Sami do králowstwie božiho newchazeli. a ginym bramli Sprawedliwym a poslom se protiwili. krew wylewagice: Teež při modlitbě almužně při postu. wsseckÿ skutkÿ činili. abÿ widini byli před lidmi sprawedliwi Tot ta nehoynost a neplnost skrzeniž se neplnila od mistruow a zákonikuow sprawedlnost násse A naÿprw při pátém přikázanij. při němž zaniž newážili zlost a nenáwist. a z toho ani ře či posměssné a potupné. zpurné. pyssné. zc. Ani skutečne zlosti. proti protiwnikom. zlé za zlee odplacugiece A wssak z dáli se wewssem sprawedliwij. když gediné skutkem gsú nezabili y die.

Slysseli ste že řečeno starym Nezabigeš. ale kdo by zabil hoden saudu Ale ya prawim wam. že wsseliky genž se hněwa na bratra sweho. hoden bude saudu

Slysseli gste z zakona Moyžissowa. na druhee dsstě napsáno že řečeno starym lidě dawnim wzápowědi Nezabigeš A ta zápowěd byla řečena lidu obecnému y saudcým A wssak rozdielně Nemagiciemu zřízene mocy. nezabigeti w swé při ani bližniho. chtě. wěda. ze zlosti neb z pomsty. a neb z gine nez řízene žádosti. nižadného bez mocy dané a swěřenee: Jakož sami řekli. Nám neslussi zabiti nižadného wim

neho.nadto newinneho Neb kdožby bez mocy zři-
zené.a bez prawa božiho a ſprawedlnoſti wylil krew
lidſkú Oſúdek božie aby byla též wylita krew geho
Též ſaudce neb wmoci poſtawenij neb w přiſwee
nemeli zabiti A owſſem ſprawedliweho a newinné
ho.podle přikazanie božiho §A pakliby kdo zabil§
wſkutku ko° §hoden ſaudu§ aby přeſlyſſána s ſwed
ky byla.yakym ſrdcem.z kterych přičin: Chtěli.čyli
nechtě: Z přihody li nemyſlné.čili z vkladu a z vmyſla
Wtom byl buoh ſaudy oznámil Geſtli žeby z přiho
dy nechtě zabil. kde měl vgiti: Jakož die w patych
knihach Moyžiſſowych.w iiij. Tehdy oddělil moy
žiš měſta za Jordánem k wychodnie ſtraně.aby do
nich vtekl.kdo by nechtě zabil bližnieho ſweho.a anž
by byl gemu nepřitelem před gednim y druhym dně
aby doněktereho z těch měſt mohl vgiti: A opět ginde
přikazuge měſta odděliti: K temuž die w patych kni-
hach Moyžiſſowych.xix. Kdož by zabil bližnieho ne
znage.a kteryž by wčera y od třetiho dne.nižadné ne
náwiſti proti němu mieti ſhledán by byl. ale žeby ſ ꝓ
ſtně odſſel ſni do leſa k ſekání drew A přirubani drew
ſekyra wypadla by z ruky.a železo ſpadlo by z topory
ſſtě.přietele geho vrazylo by y zabilo.ten k ſwrchu ře
čenym měſtom do gednoho vteče a bude žyw Aby
ſnad bližnij toho gehož wylita krew.boleſti neb žalo
ſti nabadán gſa ne protiwil ſe gemu.a doſtihl geho
bylali by delſſie ceſta.a zabil by duſſi geho genž nenie
winen ſmrtij.nebo nižadné předtim nenáwiſti mieti

knēmu vkazowalbyſe: A zaſe pán buoh ſaud vkazu
ge.řka.ſkrze Moižiſſe w druhych kmhach.xxj. Kdož
by zabil člowěka chtě zabiti.ſmrti ať vmře A kdožby
z vmyſla zabil bližmího ſweho a ſkrze zálohy.od oltá
ře mého wytrhneš geho aby zabit byl Kdožby zlo
řečil otcy ſwému neb mateři.ſmrtij ať vmře Kdož
by vkradl člowěka a prodal geho. a přemožen vwi
ně.ať ſmrtij vmře Swařililiby ſe mužie a vrazylli
by geden bližmího ſweho kamenem neb pěſtij.a on by
zabit nebyl.ale ležel by na loži Powſtalliby a chodil
by wen o holi.newinen bude genž by zbil.tak wſſak
aby náklady geho na potřeby y na lekaře nawrátil
Kdožby bil ſlúhu ſweho neb děwku kygem neb holi
a vmřeliby w rukú geho. hřiechem ſmrti winen bu
de.pakli gednoho dne neb druhého žiwi byliby.nebu
de poddán pokutě.neb penizy geho gſú Též w ſwá
dě zabilliby ženu těhotnú.ſmrti vmře.xcijs. A netoli
ko obecný včinilliby to.ale y ſaudce zabilliby newin
neho a ſprawedliweho.měl k ſmrti odſúzē býti: Duo
wod při dwú w Babiloně.xc. ¶ A toho krystus
přikázanie neruſſyl ani ſaudu přiněm. gináč přiſſel
by zákon ruſſiti a nenaplniti.a z toho mohlby někdo
zabige nicz ſe nebáti ſaudu ani odſudku Neruſſil teh
dy ale doplnil.aby w plnoſti bohem mieněné mohlo
ſtáti Doplnil diel pro twrdoſt židuow A diel pro zlý
ſmyſl miſtruow a zákonikuo.řád prawý ſprawedl
noſti tee bohem mieněné oznamuge mezy zabitim a
zabitim zřizenym.bohem dopuſſtenym.a mezy zabi

tim zapowědenym genž wražďú ſlowe ¶ Též me
zy wražďú duchownij. genž wětči a prwotněyſſi gt
ano kořen a puowod teleſné. a mezy teleſnú. chtě tomu
aby ſe warowali. netolik wraždy teleſné. ale prwotně
duchowmie. genž geſt hněw zloſti a nenáwiſti zaſta
ralý. plodě wraždu duchowni zniž teleſná pochodie
Chtě take to vſtawiti. aby ſaudce noweho ſwědec
twie prwotně ſaudili tu wraždu. neb zabitie duchow
nie. naněž netbali nic miſtři a zákonicy A ſaudce aby
neſaudili toliko ſkutek teleſný zabitie. ale duchowmie
Jakož buoh byl wydawage ſaudy dotekl. Kdožby
wěda nenáwiſt mage od třetiho dne w ſwáru neb w
záloze zabil. a wtom oznámil byl wraždu duchow
nie. genž měla nayprw ſúzena býti: Protož kryſtus
to což bohem při ſaudciech mieněno a nenie plněno.
di ʒ Ale yáž ʒ znage vmyſl přitom ſaudu božiho ʒ pra
wim wám ʒ té ſprawedlnoſti mieněnú bohem hoy
noſt. ſkrzeniž toho přikazanie neruſſim. ſtarym řeče
no. ale doplniugi nehoynoſt miſtruow a zákonikuow
vwedenú. aby ſtáti wceloſti mohlo. podle zřizenie bo
žiho w mocy božie že netoliko zapowidá ſe wražda
w ſkutku teleſnem zewnitrz. ale prwotně kořen wraž
dy. ano wražda duchowni w ſrdcy. y podnětowé. y
přičyny wraždy w ſkutku. yako hněw ſewſſie zloſtij
w nenáwiſti oſobné. čehož ſe ſami miſtřij a zákonicy
newarowali. a aniž takee giných warowati ſe včyli
ani prwotně ſaudietz tudy přičiny wraždy odgima
li Ale ſlepij byli a wuodce ſlepych. protož neměli býti

ſoli zemſkú a ſwětlem ſwěta: A protož proti gich vče
ni nezdrawemu. gimž toliko včili warowatiſe wraž
dy těleſné prawě pán y die § Že každy kdožſe hněwá §
hněwem genžſe pronáſſi a zgewen býwá a ſeznán.
neb po mlčení. neb změnění obličege neb nepokoge.
a ſeznán by byl wneliboſti y ſwědky by prokazán bý
ti mohl. ſkutky nebo lidmi. neb znamenimi. neb po-
mluwanimi. ꝛc̄ỹs. § na bratra ſwe° § gehož dlužen z
zakona milowati § hodē bude ſaudu § aby kdož z wie
powěděl ſaudcym. pakliby doſſlo ſaudcý. aby obe-
ſlali a ſaudili přičyny hněwu y ſpuoſob y konetz. zleli
čili dobře ſe hněwá. a tu neb zanewinneho ſmrti du-
chowně. neb zawinneho ſmrti duchowně vſaudi-
li. a přičiny mnoho zleho odgali. až wraždy těleſnee
9 ¶ A ztoho pán nekazý ſaudu při ſkutečnem těle-
ſnem zabitie při ſaudcých mocy ſwěta Ale řád ozna
muge a pomotz čím kudyby lidé wyproſſtiowáni by
li z kořene wraždy duchowně. aby nepřichazeli wtě
leſnú. kdyžby při hněwu ſkrze ſaudce ſauzeni y treſtá
ni byli A ſaudce aby ſaudili. hněwáliſe a nehřeſſi. to-
tiž. hněwáli a z ſprawedliwych přičyn ſe hněwá. ne
ruſſiciech ſprawedlnoſti božie hněwá ſe zřizeně. nitz.
wſſak zleho neſluſſneho ne mluwě. ani w myſli ani
w vmyſle mage. a wtom s ſebú pracuge. a chtě tudy
od hřichu zleho neb ſſkody odweſti. ten má ſauzen bý
ti za newinneho a dobře a ſprawedliwě hněwagicie
ho ſe. a treſcycieho zřizeně z toho hněwu. ſlowem y
ſkutkem. bez zloſti. nenáwiſti. potupy a ginneho zle-

Czili na odpoꝛ hňewáſe. ač z přičiny ſprawedliwee
ſwee. wſſak nepokoyňe. zloſtňe. ſwářliwě. mſtiwě. w
ſlowu y wſkutku. mieſta hňewu nedáwage. zlým za
zlé odplacuge Aowſſem hňewáliſe bez břičiny giſté
a ſprawedliwé. z domňení neb ginudy. duchem y tě
lem hřiſſňe Aowſſem hňewalliby ſe z neprawé a z-
neſprawedliwé přičiny y zezloſti neb z nenáwiſti. neb
z oſočeni neprawého. buď tayňe mlče. a wſſak twář-
noſt vkazuge neliboſti Anadto hňewáliſe z půhlé ne
náwiſti oſobňe a z záwiſti při yakež koli. tayňe nebo z
gewňe. a wtom ſtálby bez pokáni. netolik do západu
ſlunce. ale déle Akdyžby takowý ſám ſe neſauďe ani
miře. ſaudem rozeznán byl. magi ſaudce vſudek wy
powěděti. že hňewage ſe a nenáwiďe bratra w ſrdcy
proti božie zápowědi. wražedlník geſt. a žiwota wěč
neho mieti nebude Protož k ſmrti duchowňie má při
ſúzen býti. k wy obcowání od požíwání žiwota milo
ſti w kryſtu s žiwymi wní. lečby pokánie z toho ſmr
tedlného hřichu čínil ¶ A že buoh to netoliko zapo
wěděl při tō přikázaný: Nezabieš přigeho ſaudu. ale
ale y ginde to wyložil. řka. Nebudeš nenawiděti bra
w ſrdcy ſwem. ale z gewňe treſtati gey budeš. wſſak
tak aby neměl zňeho hřiechu: a Swaty Ján wylo
žil. řka. Kdož nenawidi bratra ſweho wražedlník
geſt. a nižádný wražedlník nema žywota wſobě zuo
ſtáwagicyho. a tak vmierá A zaſe milowánie brat
ra geſt žiwot: Oňemž die. My wieme že přeneſeni
ſme z ſmrti w žiwot. neb milugeme bratřie. a kdož ne

miluge. zuostawá w smrti nadto yako kayn. kdož ne
náwidi w smrti gest A wtom hřiechu nenáwisti by
li gsú tito saudce mistři a zákonici wražedlnicy. z otce
dabla zlostníka. z něhož a z geho nenáwisti wsaté. při
ssla smrt na okrssiek swěta. proti pánu krystu y geho
poslom a wěrnym. y wespolek byli záwistiwij a ne-
náwistiwij A toho za hřiech nemagiece přičina lidu
byli kterémuž. včenim. zbúřenim. náwodem a ginymi
cestami. aby naně přissla wsselikà krew sprawedliwá
Neb pán kupila to wi die. Wětčie hřiech má ten genž
mne dal tobě. ano y wládarz znal. že z záwisti wyda
li gsaú geho ¶ A z toho známo že toho přikazanie
nerussi krystus ani odgímá nezabieš. ani sauduow
přiněm sprawedliwych bohem wysazenych přiněm
Ale řád přiněm saudu. podle vmysla božiho oznamu
ge y naprawuge Neb saud prwé byl bohem wydán
kdyžby. totiž někdo mage zlost proti bližnimu swému
zgewně. w swádě. neb lestně by zabil. neb krew wylil
buoh vsaudil. byť se pak on rohu oltáře chytil. wyle-
wač krwe zlostný. aby krew geho wylita byla: ¶
Pakli nechtě a neřád včinil. vkázal miesto vtočisstné
a dostalli by se k saudu. aby za newinneho sauzen byl
a wyprossen od smrti. aby z práwce a saudce. božimi
toliko saudy a vsudky. činili saudy a vsudky Než tuto
doplňuge to přikázanie. řádem saudu. tu tehdy při-
wydání miněneho Nayprw p kořenu wraždy a při
činy odgimá. a pomoz čymi saudcym. a doplňuge z
russené přikázanie. y saudy přiněm, a ge w celosti a w

plnoſti a w řádu vſtawuge. tak yako bohem mieněno
bylo od wěčnoſti ¶ Protož při tom bludowé mno
ho twárnij ſe treſcij. těch genž křiwá ſwědectwie pro
ti zřizene moci bohem mluwie y činie: A pán tuto roz
diel čini mezy zabitim a zabitim. že yakož nekaždé za
bitie telesné geſt wraždú teleſnú. ſmrti a pokuty tele-
ſné hodnú Tak ani každy hněw geſt hřiechem ſmr-
tedlnym. ale někdy wſſednim w kryſtu. a někdy nižá
dnym A někdy ctnoſtij a dobrý ſkutkem. gehož buoh
vžiewal y náſledownicy božie ¶ A že buoh hněwa
ge ſe mnohé zabigel. y náměſtkowé. podle ſaudu a vká
zanie geho. a nehřeſſili ale dobře činili. a někdy vkogi
li boha a poſwětili rukú ſwých A někdy když toho ne
činili. treſtáni yako ſaul. ꝛč: X dieš. Prawé geſt. ale
to w ſtarem zakoně bylo A yá diem. Zdali buoh pro
měnny geſt. čili hřiech a neprawoſt zákona nowého
byla. neb byl ctnoſtij ſtareho neb w ſtareem: Czili
ſluſſelo bohu hřiech činiti a vſtawowati y dopúſſteti
a na to ſwú moc zřediti. a náměſtenſtwie y ſwee ſau
dy dawati. aby pro hřiech ten nedoſſli žiwota wěčne
ho. odſtup to: Neb buoh die. Ját gſem buoh genž ſe
neměnim A zákon ſprawedlnoſti powinné ſtálý geſt
od něhož nepomine ani yota. ani tytlik bez doplněni
w tom wčemž wyprázdněn a ſtáti má. domiž nebe a
země ſe nezměni A aniž to ffigurnee přikázanie bylo
Nezabieš. aby doplněnim prawdy zruſſeno byti mě
lo. yako gine mnohe figúry. Neb ho ſám kryſtus y
w nowem ſwědectwi vžiewal. když poſlal hauffy. a

wrażedlniky ty zmordowal a miesto gich zapálil A w
zgewenij mnoho ſe o tom dotýče 9 ¶ Protož
nezamezylt tauto řečij. nezabieš. a nehniewati ſe mo
cy ſwietſké. ani zákonem miloſti. neb zákon miloſti a
ſprawedlnoſti z wiery kagicym a ſprawedliwým z
wiery geſt poſtawen. genž ſe z miloſti a z wieri wſſeho
wiedomeho warugi. ke wſſem miloſt a pokog zacho-
wáwagi. nepřátely milugi. etc. a dobré činie. dobře po
wolni poſluſſni gſú. k každemu ſkutku dobremu ho
towi. etc. A těm k bázni nenie. ale k chwále od boha
moc zřiezená Ale zlým. neprawým. neſprawedli-
wým. nekagicým. zpurnym. ſſkuodcím a wražedlni
kom a nemiloſtiwym. cyziech wiecij žadatelom. etc. a
w zloſtech obyčegnym a nekagicým. gimž buoh ne-
dá žiwu býti: A ſkrze vředniky ſwee přikazuge tako
wé zabigeti A poniewadž zloſt a neprawoſt miela ſe
rozmnožiti w křeſtianſtwu k ſkonání ſwieta. podle pi
ſem ſwatych: A pán buoh pro zloſt aby záſtawu a
kázeň miela a kažena byla. powýſſenoſt a moc ſwú
dal a powýſſil gedny nad druhými A přičina vſta
wenie gegiho ſe nemenſſila Tehdy giſtě ne odgal gi
zákonem miloſti od zlých a nepowolných tak aby nad
nimi vžiwána nemiela býti Ani gi ſkrze wydánie zá
kona včinil hřiechem a neprawoſtij Ani wiernych w
čiſtotě a w prawdě gegie zaſtižených. A neb k wieře p
ſſlých a vžiwagiciech gie zřizenie w ſaudu w ſprawedl
noſti božie bez přigimani oſob potupil Než ſaudce a
zprawce. žalobniky zlé ſám treſce A radu dawá hři

ſſnym. zlým. neprawým. hodným ſmrti aby pokáꝛ
nie činili. neſaudě kagicich tim ſaudem hodnym ſmr
ti. neb nato nepřiſſel A wſſak nepotupowal ſaudu y
treſtánie nad těmi genž pokánie nečinili. když ſaudce
ſami bez hřiechu byli: ¶ Die pak dále
o ſaudu při duchowním zabitǔ neb wraždě. ſtrany
poſměchu ze zloſti neb z neliboſti nenáwiſtné. odkudž
bywá ſwáda. až y krwe prolitie: Jakož byl amon ſlu
hám dawidowým včinil. poſlanym přátelſky k ſoꝛ
bě. w prwnich knihách paralipomenon. w xix. Z po
ſměchu lyſyn gim nadělal. a zholil A z přeſtřihal ſu
kně gich a propuſtil A z toho wálka a krwe prolitie po
ſſlo: Protož kryſtus k wýſtraze wěrnym a k upomo
cy ſaudcým z práwu dáwage y die

Kdožby pak řekl bratru ſwemu racha. hoden bude rady

¶ Kdož pak ꝫ z hněwu a z nenáwiſti. poſměchy z bra
tra mage. a k lechkoſti geho oſobu. řeč neb ſkutek. neb
geho wěcy mage. neb přiweſti y ginym chtě ꝫ řekl by
racha ꝫ Racha židowſké ſlowo bylo řikáno z hněwu
k neważnoſti a k poſměchu toho komuž řikáno bylo
Proněž komuž řikáno bylo ſkrze netrpěliwoſt. zlým
za zlé od placowáno bylo. poſměchy za poſměch. až
z toho ſwár. bitie y zabitie pocházelo kdež ſe to ne ſrow
nalo Podobně yako y při hněwu ſamém zgewně
ꝑtiněkov činěně zroſtla neliboſt. zloſt. ſwár. poſměch
potupa zgewná. až bitie y zabitie. když ſaudem neꝛ

byl rozeznán a vpokogen A tak rácha posmiessnice y poruhawé a wlehkost wposmiech a wzert slowo v wozugicý gt. rozumné neb nerozumné. neb wsamē slowu. neb wznamenij zewnitrznim a s přetwořowánim geho osoby. neb řeči. neb skutku. neb obyčege neb twárnosti Když někdo někomu chtě se posmiewati. a žerty zněho a lehkosti mieti y ginym geho wteež vwesti řeč neb skutek wyprazdňuge zlechčuge w posmiech dáwage. nebo geho osobu přewracuge. vsskle buge. potwořuge. yako w geho osobě. yak hledi. chodi. mluwi. dělá. gie. pie. etc. A ztoho posmiechu mnoho býwá mezy lidmi nelibosti a swáru a potommiho zleho: A tohot gsú opět mistři a zákonicy neznali býti hřiechem zapowěděnym. ani býti puowodem wraždy duchowmie y telesnee: Podle pýsma toho. Ekleziastykus. Wystřiehay se smrtonosse. totiž. zlost ne°. genž nosý pomluwy a lehkosti. nebot wzdělawá zlee. aby snad nevwedl nateě posmiwani nawěky: A opět. Nelibit se pánu posmiechowé nesprawedliwých A w Múdrosti. Titot gsú gesstot sme ge měli někdy w posmiechu a w podobnost rúhánie: Protož die w Přislowij. w xxij. Wywrz posmiewače a wygdet sni swár. a přestanú přičyny porúhanie: 9 A krystus pán to podstúpil w domu kněžském. y narathúze. y v Erodesa A mezy wěrnými to zastaweno podpokutú. ale aby se w poctiwosti měli: A tau přičynú aby to zastawowáno bylo mezy wěrnými. die krystus.
¶ Hoden bude rady § a neb winen bude radú k přetr

ženi toho a k vpokogeni: A neb nad zlobiwými po-
ſmiewači. kázni a pokuty náležu. na toho kdož obraz
boži w bytu přirozenem. ne w bytu wykupeném. nad
to w bytu milosti a včaſtnoſti kryſta. w čeſt boži při
gatemu. poſmiechy ze zloſti nectil by: A poniewadž
to méně nebo wiece ſſloby. potřebie na to rady býwá
totiž. ſebránie ſaudcý a rádcý. aby w radu wegdúc
opatřili tu wěc z začaſu. domižby v wyšſſi zloſt neb ně
čeho zlého odtud poſſlého neweſſla. a čim by mělo
přetrženo neb zaſtaweno. neb treſtáno býti A ten po
ſmiewač geſt té rady hodný y winný. že ſe muſý proň
sgiti A on nebude li kagicý. duo gde ſám toho co bliž
nimu činil. aby ſkrze wy obcowáni k lehkoſti přiſſel:
Než což ſe tkne těch genž zákonu milosti negſú poddá
ni. ale ze zloſti ne vkogené poſmiechy lehkoſti činie. při
těch kriſtus opět zřizené mocy ne odgimá. ale doplňu
ge. když při ſwých pod zákonem milosti ſkrze řád rád
cý a ſaudcý odgimá wſſeliké poſmiechy. lechkoſti. rů
hánie ſe wſſi zloſtij. až do ſlowa prázdného Ale při
ſwrchu gmenowaných. záko~ milosti nepoddaných
ti odložeʼni magi býti mocy zřizené ſwěta. kteréž neru
ſſi timto včenim. ani odgimá. by takowij neměli tre
ſtáni a karáni býti podle ſaudu a rady mocy té Neb
toť gſú meze ty mezy mocý duchownij a ſwětſkú zá
kon milosti a zprawce y ſaudce geho y lid poddaný
z milosti dle ſpaſeni A zákon mocy ſwěta s prawy
s ſaudy y s ſaudcemi y s lidem. s ſobě wolnym. ſpur-
nym. neposluſſnym. těleſnym a s ſwětſkym ¶ A ač

mnoho muož y má moc swieta krystowau zprawau naprawena býti. máli gie wierný. vžywati bez hřiechu. wssak společnost wewssem býti nemuož Ač obee muož býti w gednom domu. wssak rozdielnie strany vžiwánie zpráwcuow y lidu y konce:

¶ Die dál o třeti stupni hniewu zezlosti ꝓnesene. skrze potupowánie. zniehož naybliž pochazywá wražda

Ale kdožby řekl blazne. winen neb hoden bude pekelneho ohně

¶ Blázne to slowo zezlosti a z nenawisti osobné powiedené. zgewnee potupowánie gest múdrosti božie genž člowieka stwořila. wykúpila y spasena včynila od blaznowstwie a nadechla včastnostij Neb yakož záwistij a zlostij ďabelskú včastnost blaznowstwie z nieho possla. přissla na člowieka. tak aby khowadom ꝓrownán byl a podobny včinien. tak kdož zezlosti die blázne včasten býwa ďabelské zlosti a geho potupowánie Ale že to slowo blázne na tré se dielij Na gednu částku. když gedni druhé potúpnie ꝓpodobniwagij a přirownáwagij khowaduom a k skutkom těch howad rozličných a mnohotwárných. a neb domacých neb lesnich neb k sselmám. ¶ Druhý stupeň slowa toho blázne. zawiera připodobniwanie potupné a zlostnee k lidem zlým nesslechetným neprawým a neřádným. y k skutkom gich wnichž múdrosti a rozumnosti prawé nenie. ale blázni nerozumnij gsau a bláznivie činie. ¶ Třetie naywyšssie stupeň slowa

toho blázne. zawiera připodobniwanie zezlosti a z nenáwisti ďáblom y skutkom zlým přewráceným gich neb spuosobu gich Ato býwá w lání. w zlořečenstwi w swadách často činěno. a z toho nayblíž gedni dru hé tepú až y zabigi Neb wssechna lánie zlostná. potu pná zawieragie se w tom slowu blázne ¶ A poně waďž tak že wssechno lánie y ne vcta a potupenie. teh dy owssem se zawierá to slowo lžeš. yako takowý a takowý A z toho políček. za wrch. neb kordy rownagi až k zabiti A kdyžby ten a takowý před saud přissel saudce nemá giného ortele hledati na takoweho. mi mo krystuow. genž die ‡ Hoden pekelneho ohně ‡

A poněwadž pekelneho ohně. tehdy pekelník gest a ne včastník kristuow. a takowy russicý tu sprawedlnost a nekagici. ale w zlosti ne vstupný má býti wy obco waný A vmřelliby w tom bez pokání. gistee žeby za tracen byl: A že to y prwé wyloženo skrze pisma swa tá: Neb Moyžiš die. Nebywag háncem ani vtrhač w lidu Nebudeš láti hluchému. ani před slepym polo žiš vrazu Ale báti se budeš pána boha tweho. totiž odsudku pekelne° ohně. A neb y zde potupy mocy swě ta. neb yá sem pán mstitel toho Nehledag pomsty ani pamětliw buď na křiwdy spolu měsstian twych Ale milowati budeš bližní° tweho: a Izaiaš die. xxxiij Běda genž laupiš. totiž. z ecti. wssak y ty lúpen budeš A kteryž pohrzyš. wssak y ty pohrzien budeš: Když dokonáš lúpenie. oblúpen budeš Když vstana pře staneš potupowati. potupen budeš: A pan ktémuž.

Nerodte potupowati. a nebudete potupeni. a tak o
ginych pyſmich. kterymiž wyſtřiehagieſe haněti. po
tupowati pod pokutami Pakliby kdoz wěrnych bra
tra potupil. aby to od ſaudcij zákona miloſti opatře
no bylo. tak aby treſtán byl pokutú wylúčenim. poně
wadž nenie gineho hoden než pekelneho ohně Vpo
ſlechneli. wéſti ku pokání a k miru y k nápravě A pak
li ne vpoſlechne. a zpurně činiti bude proti tomu y A
poſſtolſkému včeni. že naſtanú hánce zpurni: Včiniti
magi z práwce duchowni coz přikazuge a řka. Tech
ſe warug A kdož cierkwe ne vpoſlechne. za pekelnika
a za publikána držán byti má A nad takowym má
moc ſwěta a práwo mocy přinutiti. kázati y treſta
ti. neb giž negſú pod zákonem miloſti. genž kagicym
a ſprawedliwym z wiery vſtawen. Ale pod zakonem
bázni a pomſty genž nad těmi moc má ¶ A z to
ho zewſſeho známo. že kryſtus noweho přikázanie
nedáwal. neb to w piſmich wſſe bylo Ač wuodce zá
kona držiece z práwu zákona. pro ſlepotu neznáchu
A ani ſtareo přikázanie ruſſil. ale w hoynoſti doplnil
y vtwrdil k plněnij wſſem. bud obecnemu lidu. bud
ſaudcym duchownim. ne zameny w tim nad ſoběwol
nymi. zlobiwymi. nekagicimi kázni mocy ſwětſkee.
podle ſaudu a řádu ſprawedlnoſti
¶ A tak yakož vkazáno. z řidiw hněw wlaſtni člowě
ka a ſaud duchownich při niem Giž chce řediti hněw
cyzy. neb bližniho. neb bratra Kterehožto hněwu
bylby přičina bratr některy w nedbanliwoſti ſwe. to

mu chce wýstrahu y naučenie dáti coby mel činiti. a by naň od boha a potom od mocy sweta bohem zřize ne pokuta nepřissla Ale w pokogi byl a milost y od li dij obdržel. a saudu ow duchowních y swetských v ssel: ¶ A wtom mistři a zákonicy nehoyni byli. že gsúce s sebu wzlosti. neb sskodietz gedni druhym. swe domie sobe nečynili ani nápravy gedni druhým: Než gsútz wnepokogi ssli tak bez mieru swobodne k oltáři a obetowali y modlitby činili. gessto pisma ssi roce zapowidagi. podle čehož krystus die

Protož obetugessli dar twuog k oltáři. a tuse rozpomeneš že bratr twuog ma nečto proti tobe. opusť tu dar twuog před oltá řem a gdi prwe smiř se sbratrē twym. a te hdy přigda obetowati budeš dar twuog

¶ Mluwil tehdy těm genž zplozeni byli pod zákonē starym. a zwlasst těm genž meli přigiti k kneżstwi no wemu duchownímu. k chrámu y k oltáři duchowní mu. z nehož nemagi mocy giesti ti genž stánku slúžie A opet. Chcy aby mužie na wsselikém mieste se modli li pozdwihugietz čistých rukú bez hnewu y pochybo wánie. a tak w pokogi aby hledel to činiti s bohem y s bližními Pakli při té obeti obecnee s ginymi neb oblásstnie nepokoy bylby při bratru káže se smiřiti. etc. R die Protož ztoho znag. že w hnewu a w zlosti

ne vpokogené neſluſſie mitz činiti k bohu. yako oběto
wánie.rč. §Obětugeſſliž§ tehdy s ginymi neb ſám
§dar§ w powinnoſti. w poctě w poklonč. w modlitbě
w chwalách. w diek činenie. neb poſtuow. neb almu
žen bohu a ginych §twuog k oltáři§ nowého ſwědec
twie. k chramu nebeſkému. k oltáři prawice božie. ſkr
ze obět wezdayſſi přtomnú twáři božie. znáti máš žeto
činiti máš w pokogi. bez hněwu ſweho neb bližnih̄o
přičynú twú neſprawedliwě zbuzeného. neb buoh
rozdielu nemie a nepokoge. ale pokoge §Pakliby§ při
tee oběti obecné s ginymi neb obláſſtnie: Omiež die.
Abyſſte obětowali oběti duchownie wzácné bohu.
ſkrze gežiſſe kryſta §rozpomenulby ſe tu§ a prweeby
nepamatowal. podle ſwědectwie ſwědomie twého y
božieho hryzenie y treſtánie a nepokoge čyněnie §že
bratr twuog má nětco proti tobě§ z přičiny twé vrá
žegicieho a pohorſſugicieho ſlowem nebo ſkutkě ſtra
ny cti. ſtatku neb žiwota. a že mu ſe ſkrze tě a přičynu
twú ſtala křiwda. a ztoho neb nelib neb zamúcen. a
hyne w milosti a w milowáni. genž wětči wſſech obě
tij geſt Opuſt tu dar twuog menſſi pro wětči před=
oltářem. proto že buoh s křiwdú wolagicího kupom
ſtě ne přigme ani vſlyſſie. bez mieru a pokoge a doſti
včiněni bližniv Neb nechce přtelem twý býti když gſy
ty nepřitelem bližnimu. a on tobě a w ruoznicy a w
nepokogi gſte: A to byl buoh zapowědel. řka. ſkrze
Moyžiſſe. Ne včiniš křiwdy bratru twému. ani mo

cý vtiſkneš geho: Protož die Ekleziaſtykus. Geden
wzdělá wage a druhý boře. co platno geſt gim gedi
ne práce Geden modleſe. a druhý zlořeče. čie hlas v
ſlyſſi buoh: A ktomu die dawid. Spatřilliſem nepra
woſt w ſrdcy mém. ne vſlyſſi: a Swaty Ján. Bude
li t nás treſtati ſrdce náſſe. wětči geſt buoh ſrdce naſſe
ho a zná wſſe: Protož kryſtus podle toho die ℥ O-
puſt tu dar twuog před oltářem ℥ ſkrze pokorné koře
nie bohu twemu. Opuſt menſſi obět kterež bez wětčie
nepřigme buoh Obět wětči ſwědomie pokogné. w
oſtřihani ſprawedlnoſti z wiery w milowáni bližni
ho ℥ a gdi prwé ℥ ſpuoſob w prwotnoſti tu obět wětči
kteruž buoh nad oběti zewnitrznie wážie ℥ ſmiř ſe ℥
v pokog w miloſti a w milowáni vſtawſe ℥ s bratrē
twým ℥ nápraw u w ſmlúwě včinie. aby milowa-
ti mohl prwé než obětowati A to ač muožeſſli dogiti
geho tehdy Pakliby nemohl nikoli. měg vmyſl celý
a prawy. když nayprw mocy budeš to včyň A včy
niſſli což včiniti máš ſprawedliwě a neb miloſti hle
dage. a on by ze zloſti nechtěl k miru giti. a tebú by ne
ſeſſlo ale gim. doſtis včinil. gdi a obětug toliko nowé
zloſti ne obnowug tudy. neb nenie powinowat wěr
ný zloſti lidſkee doſti činiti. ale ſprawedlnoſti k upoko
gi: Podle toho. Hledag pokoge a náſledug geho. ne
bo oči páně na ſprawedliwee. a vſſi geho k proſbám
gich Ale obličeg páně na ty genž činie zlee. zč: Y die kto
mu miſtr k pánu. Milowati pána boha nade wſſe. a

bližnilho yako ſe. geſt nadewſſechny oběti zápalnee y poſwátné ⸗a tehdy přigda⸗ k ſwé oběti menſſi s wět čí ⸗obětowati budeš⸗ w pokogi a w ſwornoſti. w pot ſtatě miloſti a milowánie ⸗dar twuog⸗ ſkrzeněyž p náſſiš miloſt milowánie. k bohu y k bližnim pro wuo li geho A timto včenim naprawuge řád duchow nie. podle to° potom ſwětſký Duchowni. kdež wſſem ſlužebnoſtem před ſtawuge základnee. bez nichž nitz platny negſú ani proſpiewagiј. ale ſſkodne gſú a ne hodněſe vziewagie. bez ſprawedlnoſti z wiery. genž gt miloſt a milowánie wláſce Naprawuge y ſwět ſký. aby znala motz ſwěta. že nad těmi s ſwymi záko ny a práwy mocy nemá. kteříž w základnych wěcech zákona miloſti gſúce. pokoge ſe wſſemi což na nich hle dagi y ſtihagi ge° Ale nad těmi genž křiwdy čimiec ne naprawugie. ale zpurně ſe magiј Aby ti báznij ſtáti mohli a dobrym neſſkodili. a pokog dobřij měli. pro to motz ſwěta zřizena geſt Gináč dobřij a wěrnij by nemohli před zlými. nepokoynými zachowáni býti

A kdež koli křiwdy nebýwagi řádně. bud mez y wěr nými w zákoně miloſti naprawowány duchownimi zprawami Odtud gdú ſwárowé. ruoznice. neprawoſti. pomſty nezřizené. ꝛc. a při zlých a nekagicých gdú zloſti. až y wraždy

O hoiněiſſi ſp̄wedlnoſti ſtrany dlužnikuo

9 ¶ Též y w tom naprawuge ſprawedlnoſt hoy nú. aby gedni druhym dluhuow nezadržowali. až

dobrodinie včiněných sobě. a z dobrodincuow w půoy
čkách protiwnikuow a nepřátel nečinili A pakliby se
kdo w tom neopatřil. a k saudu pro dluhy weden byl
rada. aby se prwé nacestě vmluwil. zc.

Buď powolě ꝓtiwniku twemu rychle do
niž sy nacestě s nim. aby snad newydal tě ꝓ
tiwnik saudcy. a saudce dalby tě sluze a w
žalař wsazě budeš Amen prawi tobě Ne
wygdeš odtud až nawratiš posledni ssaut

¶ W teto řeči pán chce abychom nižadnemu nitz ne
bywali dlužni. paklibychom byli. abychom to činili
s wolí toho vněhož sme se wdlužili. a proti wuoli ge
ho nikoli nečinili. ale s nim se vmluwali. a k moci swět
ské k saudu se nedáwali. y die § Buď powolen § a neod
poren. gsa powinowat někdy příteli powolnemu w
twé potřebě. ale giž když gsy mu dosti ne včinil a ne v
mluwil se § protiwniku § nelibému. gehož wětz zadr
žuješ bez wuole geho. ne platě na roky vrčité. wěřiteli
§ twemu § rychle vmluway se a ne odpierag. ale ꝓsy
tebně žáday pokorně prodlenie § domiž sy s ni nacestě §
gsa obžalowaný a pohnaný. a neb od něho k saudu
taženy § Atby snad § pro twu zpauru a sobě wolnost
neb řeč twú nepowolnú a hrdú § protiwnik nedal tě
saudcy § swětskému. práwa na tě yako na sweho dluž

nika žádage. hrdeho. zpurneho. newolne° Akdyžby tu před ſaudcý doſti ne včinil. a owſſem zpurňe mlu wil Saudce dalbyťe ſlauze neb biřicy k wſazeni dowazby za dožalaře bylby wſazen Amen tobě pra wím. Newygdeš odtud domž ſe ne vmluwiš. neb rukoymě ne poſtawiš. a neb bezewſſie miloſti nena wrátiš poſledni° ſſartu Geſſto mohlat ňeyaká mi loſt tobě včiněna býti na ceſťe. kdyby pokora a powol noſt byla A wtom co pán tauto řečý čini: Gediné to což apoſſtol die. Chceſſli ſe mocy nebáti čiň dobře neb ſlúha boži geſt. kupōſťe zlých a k chwále dobrych Protož wſſem dluhy platte. a žadnemu nic dlužni nebywayte Akdož tak činý pod zákonem miloſti. a nemohúli. ale wčas ſluſſny vmluwagie ſe. tit ſe mo cy ſaudce ani biřice ani žaláře nebogie. a neme gim moc kupomſťe. než hrdym. zpurnym. neposluſſný. zc. Protož die ſwaty petr. Nižadny netrp yako zločince neb cyzieho žadatel. pakli yako křeſtian neſtydſe. zc.

O hoyněyſſi ſprawedlnoſti připomſtach:

9 Vkázaw pā ſpwedlnoſt hoiněyſſi phněwu cy zý gehožby kdo přičinu byl přibližni. buď ſtrany vráž ky neb dluhu neplacenie Giž chce vkazati ſpwedlnoſt hoyněyſſie přihněwu wlaſtnim. gdúcý kupōſťe. y die

Slyſſeliſte že řečeno gť oko za oko zub za zub Ale ya p̄wim wā. ne odpierati zlemu

Slyſſeliſte že řečeno geſt Ne od boha. ale od Moy

žiſſe pro twrdoſt a ne vkogenie zloſti žydowſké nad=
mieru pomſty činicie wſwych křiwdách nezřízeně do
puſſtěno. proti řádu ſprawedlnoſti lidu obecnému.
mſtiti ſe ſamym w při ſwé ze zloſti. a čaſto y ſaudcým
w při ſwé a s žádoſti pomſty nad ſſkuodcemi.. wſſak
wté mieře mſtiti ſe dopuſſtěno. ne wiec než vſſkozeno
A zákonicy chtiece widieni býti miloſtiwěyſſij. z tee
pomſty nětco méně ſpúſſtěli. yakž komu libi neb nelibi
býwali. protož to což z mocy ſwěta nezřízeně dopu=
ſſtěno bylo. chtě odgieti a což mělo y má ſtáti zřízeně
vſtawiti. y die. Rzečeno geſt. Kdoby komu wyrazyl
oko neb dieťeti geho za to oko wyražené. ne wiece má
mſſtěno býti než toho oko kdož wyrazyl neb zkazyl
též zaſe wyraženo neb zkaženo. neb wylúpeno býti
Též toho genžby zub wyrazyl. aby ne wiece. než též
aby zub wyražě byl Též rána kygowá. metlowá
bičowá. mečowá a yakaž koli za ránu takowúž aby
včiněna byla.. a ſynaloſt z yakehož koli bitie neb vra
zu včiněná. aby byla za ſynaloſt. a ſmrt toho kdož gi
komu včinil za ſmrt toho komuž včiněna Též ſſko
da na ſtatku za ſſkodu včiněnú. hanba za hanbu A
to ſlúl zákon odměnné pomſty. aby nebyla wiece čině
na než včiněna A že to wſſe činili bez ſaudu přičin
a přihod. a yako za wěc ſluſſnú měli. z práwce w ſwé
při y lid zlym vtrpnym z pomſty. za zlé vtrpné odpla
cugiece. a tudy moc ſwěta w zřízenoſti gegie kaziece
a mnoho zlého tudy puoſobiece Y odgimá to pán w
té nezřízenoſti od ſweho lidu obecneho y w mocy po

stawenehō . chtě tomu aby w při swee sami pomst a
náprawnižádných. nižádosti zlobiwé a mstiwé neči
nili. ani bez rozeznání saudem přičin. aniz lechkosti.
by y prawá byla. y obyčegowé. kdyžby ginác nápra
wa býti mohla: Neb die pjsmo. Mně a mocy mé zři
zené pōsta a yát od platím: A opět. Nehleday pomsty
ani pamětliw buď na křiwdy spolu měsstian twých
A opět. Kdo se chce mstiti od pána nagde pomstu. a
hřiechy geho zachowawage zachowá: Odpust bliž
nimu sskodicýmu tobě. a tehdy prosycymu tobě hři
ssi twogi odpusstěni budú Czlowěk člowěku zacho
wawá hněw. a od pána prosy lékařstwie. k člowěku
sobě podobnēv nemá milosrdēstwie. a za hřiechy swé
prosy. on gsa tělo. zachowawá hněw. neb pomstu
a smilowánie prosý od boha Kdo prosyti bude za hřie
chy geho. a tak o ginych pismich: Protož pán podle
pisem swatych na prawuge to. řka § Alle ya prawim
wám § přitom wuoli boži miněnú. a w pisimich du-
chem swatym oznámenú § nezprotiwowati se § ze
zlosti. z pomsty nezřizeně w swé při bez saudu w mocy
postawenych. a bez litosti a milosrdenstwi § zlemu §
vtrpnēv vrazu. sskodě neb hanbě. slowě nebo skutkě.
a zwlásst kdež mocz zřizená bylaby. ano nikdy nemá
nižadny zlým vtrpnym zezlosti a z pomsty odplaco
wati se za zlé vtrpné. ale dáwati miesto hněwu. totiž
pomstě. tu kdež bohem zřizeno. neb odpustiti. neb bo
hu poručiti neb zřizené mocy. nedle pomsty. ale dle po

koge. neb slussné náprawy Též ti genž w mocy po stawenii mkdy. by pak bylo netolik w při swé. ale y cyzie nemagi zlym za zlee odplaceti. než zlym vtrpnym wždy vmyslem přímym za zlee hřiecha a neprawosti k náprawě. a k kázni. a k trestání. k dobremu gich neb ginych Ati když ginač wěrnij gsú. nečinie proti řeči této pána krysta A tak tau řečij pán krystus neruſſi zřizene mocy swěta: Neb die apoſſtol. Kdo mocy odpierá zřizené. odpierá božiemu zřizenie. a zatracenie sobě dobýwá Ale odgímá zlost mstiwú. a nezřizenost sſkodliwú od lidu obecneho y odsaudcij A wstawuge sprawedlnost hoyněyſſi nad mistry a zákoniky. neb mistři a zákonicy sami se a swé pře bramli. zlostně a mstiwě A w tom málo spúſſtegietz. zdáli se milostiwi býti. ano přiliš vkrutnij pokrytcy. ne prawij a ne sprawedliwij. lakomcy. pyſſnij. a nemilostiwij byli. a pod moyžiſſowym dopuſſtenim sprawedliwij se w swych zlostech činili. a gich nynie mnozij w mocy obogi postawenij y s lidem obecnym náſledugij. zlym za zlee zlostně z pomsty odplacugice. a nitz nechtietz milostiwě snésti a strpěti. než wſſe pomstiti. skrze se neb ginee. etc.

Potom dále kristus vči yak w swé při. netoliko pomsty zlostnee se magi warowati. nenawracowáním zleho za zle. ale trpěliwij. powolnij. milostiwij a litostiwij byti. a trpěti na prawdě A o wſſem za včiněnú křiwdu. neb nawinně s náprawú od sebe. y die:

Ale vdeřilit ťe kdo w prawe lice twe. po dag gemu y druheho:

¶ Lice prawe. též y lewé nemini ſe ſamo ťeleſňe. ginač kryſtus bylby ruſſitel řeči ſwé y ſwaty pawel Pán kryſtus kdyžmu poličet dán. nepodal druheho: Ale promluwil ktomu genž bil před ſaudci. řka. Mluwil liſem zle. wydag ſwědectwie o zlém. zc. ¶ Též y ſwaty pawel. když ananyaš knize kněžſké přikázal přiſtogicym biti vſta geho: Tehdy pawel řekl kněmu. Ztepet ťe buoh ſteno zbielená: A wſſak ani kryſtus. ani apoſſtol neruſſil té řečy ale plnil. podle vmyſla páně: Lice tehdy prawé geſt prawda giſtá. ſwědomá. prawá. licem prawym wyznamenaná. že wni člowěk praw a ſprawedliw: Lice lewee geſt křiwda neb winna toho genž proni trpěti má neb trpí: A ktomu pán kobemu die. Mluwilli ſem zle. wydag prwé před ſaudem ſwědectwie o zlem. a rozkazanoli bude zřizeně. big: Pakli dobře mluwil ſem. proč mne. totiž. proktern wětz zlú tepeš. y nebylo potřebie kriſtu naſaditi lewého. ale prawé trpě pro prawdu. podle toho. a lice mé dal ſem bigicim Též apoſſtol po hrozyl ſaudcy bohem. ale žádnú ginú wěci yako y kryſtus ſaudě ſwý budućý pomſtu. a potō potreſtal ho z neſpwedliweho ſaudu. že ſedě aby podle zakona. podle giſteho ſwědectwie zleho kázal kazeň činiti. a on pak proti zákonu ſaudě kazal biti. geſſto to nenie proti tomu. naſad druheho. neb potřebie nebylo ¶ Vdeřilliby tehdy kdo ¶

telesně neb duchowně. na čest. na statek neb na žywot křiwě. ze zlosti. z pomsty. haněge. bera. odgimage neb trápě. na vdech neb na žiwotu A tak oko neb zub wy lupuge. wyražuge. neb synalost neb ránu čyně. neb na twych smrt. ne sprotiwugse nezřízeně mstitise chtě a mocý brániti swé pře neb swych. a se brániti spra wedlnosti swú. ale trpěliwosti yako gisté křiwdy. ne zle za zlé čině wlásti dussi swú. a hněwu miesto dawá ti Nasad gemu y druheho totiž. lewého Yco lewé lice. gesstо krystus neměl ho nasaditi ani aposstol. ge diné zlé swědomie winé a hřissné: Oněmž lotr klotru die. My zagisté hodne wěcy běřem za skutky swé. ale tento nitz zleho nečinil. neb krystus samo prawé za nássе lewé nasadil. neb sprawedliwý za nesprawedli wé trpěl: Jakoby kristus řekl. Poněwadž prawé lice nasaditi máš trpě yako křestian a nemsti se Owssem nasad lewého. včinilliby co hodneho. kázni. aby chtěl trpěti což na tě přigde. buď od toho proti komuž sy zle včinil. buď od moci a od saudu pokutu nésti trpěliwě a pokorně oprawiti. a nemstiti se. milost pracně zacho wati. a hotowost mieti y wietz trpěti. a w swé při kři wé a v wině swee sauduow. omluw a wymluw ne chati. a pomst zase zlostnych nečiniti A w tom záleží hoyněyssi sprawedlnost. že tamto dopusstěna pomsta lidu obecnemu w při swé tuto ne zřizena y saudcým zastawena mocý swěta. a trpěliwost přikázaná w prawdě y na prawdě. y pro prawdu tjssluodcým. nežby nezřízeně měli se z pösty zlostné mstiti. a owssem

w křiwdě neb vwinně včiněné. neb židom dopuſſčeno
newiec ſe mſtiti. a někteři y méně mſtiliſe odpieragiec
zlemu vtrpnemu. ale křeſtianom ſe to zapowidá a při
kazugeſe miesto pomſty činěnie trpěliwoſt. a bohu
neb zřizeni božimu pomſty poručenſtwie. a ktomu ho
towoſt mieti. nežby ſe ſam brániI nezřizeně. a mſtil
zlym za zlé odplacuge. aby radči y wietz trpěl. aby řá
du ſprawedlnoſti nerußil: Neb die. Mně pomſta a
yát odplatim 9 Uz toho známo. že tau řeči pán
nerußi zřizené mocy ſwěta. w řádu a w prawdě ge
gie. ale řád gegi naprawuge. tak aby wſſeliká duſſe
mocem powyſſenym poddána byla. a meče nedané
ho k obraně ſwé. neb pře ſwé. neb ginych nebrala. a
gim ſe nebo ginych ne bránila a nehagila neřádně.
ani zleho vtrpneho z pomſty za zlee činila. ale bohu
pomſtu a zřizenie geho poručila. a w tom pokorně. ti
ſſe. trpěliwě a miloſtiwě ſe měla

¶ Též naprawuge y ſaudce. aby což činie z vřadnee
mocy nečinili nezřizeně ze zloſti. z pomſty a z vkrutnoſti
a zleho vtrpneho newzkladali. leč s vmyſlem opra-
wy. kázně a bázně k polepſſeni té oſoby neb ginych. a
ſami ſwých přij nemſtili zloſtně. a ſtřiedmoſt w po-
kutách činili. a trpěliwoſti oſtřiehali

O hoyněyſſi ſprawedlnoſti w ſaudu

4 ¶ Už že obecně w ſaudu. haněnie. zloſti. ſwárowé
a potupowánie běžie. a mnohé netrpěliwoſti. a řiedko
kdo z ſaudu wychazegi bez hřiechuow znamenitých

a milosti a milowánie a přátelstwie ne pro sobie. ale zpět Protož pán swárliwé. zlobiwé. mstiwé. křiwee nespravedliwee saudy zastawuge. neb ti w zřizeni božim bytiby neměli. y die:

A tomu kteryž chce stebu se saudě swařiti a sukni twu odgieti. pust gemu y plassť:

A tomu genž nemá sprawedlnosti k twee sukni. genž se stebú saudem swařiti před saudcemi. stebú swárliwě nakladati. a k swáru a k netrpěliwosti y k nezřizenosti. a tudy k zlosti. k odhaněni a k potupowáni y k mnohym hřiechom a k pohorssemi přiwesti a sukni twu odgieti telesnú neb duchowni Skrze telesnú. žiwotu na prosto potřebnú. miniese wssechny potřeby žiwota. bez nichž lidee w žiwotě ochráněni býti nemohú A skrze sukni duchowni. mieni se ctnostné. dobré a sslechetné obcowánie. skrze něž sprawedlnost z wiery w žiwotné milosti a milowáni zachowána býwá k bohu y k lidem w pokogi A prwni sukně má pusstěna býti protuto druhú. aby ta když ginač nelze byti bez hřiechu. leč opusstěnaby byla. aby prodruhú opusstěna byla Sukně duchownie gsú ctnosti pokora. trpěliwost. milostiwost. zdrželiwost. smiernost. středmost. milowánie. snássenie. pokoynost. etc. nežby swárliwě čiml a hřiechu dossel. přietele nepřitelem včynil a pohorssenie. a gsa sprawedliw. winen byl. y winěn. y trestán. netoliko sukni telesnú opust.

a tůdy prodag za duchowni. aby gedine wté zuoſtal
a hodně p̊ odiwagese chodil. lépet gt nežliby dwě mie
ti chtě. a ſwářl wěſe ſauďe. obú pozbyl A nemielit na
tom doſti. a beztoho býti nelze Nežby ſaudem ſwařil
ſe zloſtně. měg w vmyſle. chytilliby ſe owſſem nepo-
třebné. tak yako ſukně. totiž. pláſſtě. a chtělſe ſaudem
ſwařiti § puſt gemu y pláſſt § wětz méně potřebnú
a to tělesnú kteruž koli. geſſto ač nenie tak potřebná.
yako ſukně. wſſak někdy čaſem nenie dobře bez ni býti
a wſſak w núzy býti muož. a žiwot proto zachowán
býti muož. Pláſſt těleſný y duchowni: Pláſſt těle
ſný znamená potřeby zbytečné. na čas a čaſem a při
čínanıi potřebné. poněwadž o potřebu žiwota neſlu
ſſieſe ſuditi. ano ani p̱ně žiwota podle řádu ſprawedl
noſti naſazowati chtě gich obhagowati ſauděſwár
liwym. neb obranu oděnij těleſnych. yako činie mno
zij to při lúpežnicych že naſazugi žywotuow pro ſu
kni. až y žywoty ſtratie Owſſem pak pro zbytečnee
neb méně potřebnee wěcy neſluſſie toho čyniti ſkrze
pláſſt wyznamenaný: Duchowni plaſſt geſt po
čeſtnoſt chwály kteraž čaſem potřebná býwá když
geſt zřízena w bohu w ſwědomi dobrem w prawdě
a lidě ku poſluženi potřebná: Té odgieti apoſſtol ſobě
nedal. ale řekl. Leepe mi vmřieti nežby mi kdo chwá
ly odgal kteruž mám w kriſtu A wſſak gie pro praw
du naſazowal y opúſſtěl. ani ſe neſwařil ani ſaudil a
giné wyſtřiehal. řka. Nitz nečyňte ſkrze ſwár a mar
nú chwálu A tu ſe mnohé lechkoſti nyněyſſim. gichž

ſtrany vrozenij neb powěſtij. neb rozličně nechtiecz
dopuſtiti ſaudie ſe oně ſwárliwě y mſtie. až y žiwotuo
zbywagij A wtom opět pán nepotupuge ſaudu zři
zeneͦ mocy ſwěta. neb duchowniho. neb ſaudce. neb
rádce konſſely rychtáře. a ginych nižſſich neb wyš-
ſſich ſaudcij Neb ge dobrodincemi nazýwa. když ſú
ſprawedliwij oſob nepřigimagij a křiwdy ni zumy
ſla a wědomě nečinie Ale podlé zřizenie a ſprawedlno
ſti powiné y práw a ſauduow činie ſaudy A bez nich
nenie lze netolik wſwětě. ale ani wcierkwi býti. neb o
ni dielo božie činiti magij Rozeznánie mezy přij. ro
wnánie a vpokogenie mezy lidmi gěž ſami s ſebe kto
mu by přigiti nemohli A protož na to wždy buoh w
zákoně nowém y ſtarem vkazowal. moc y ſaudy ſwé
dal. včil. napominal. wedl y treſtal a včiti ſe ſaudom
ſprawedlnoſti rozkázal. neb ſaudcowé s ſaudy poſſli
gſú z boha wſtarém ſwědectwi A wnowém z kriſta
a z včenij apoſſtolſkeho. a z přeneſeni mezy křeſtiany
ſaudcij a ſauduow: Strany ſtareho zákona. řekl
Moyžiš k ſynom yzrahelſkým Nemohu t ſám s ne
ſti wás. nebo pán buoh wáš rozmnožil wás: A niže
Nemohu t ſám waſſich neſnázij ſnaſſeti břemene y
ſwáry. wydayte s ſebe muže vmělé a múdré. gichžto
obcowánie buď ſkuſſené wpokolenich waſſich abych
ge vſtawil wám za knižata. totiž. aby prwotnoſt ſau
du na ſtolicy geho ſediece požiwali a knižata lidu neb
miſtři neb ſtarſſij lidu byli neb ſúdce ſluli Tehdy od
powěděli gſte mi. Dobrá wěcz geſt kterúž chceš vcy-

niti. Y wzal gſem z pokolenyẏ waſſych muže múdré a
vſſlechtilee y vſtawil gſem ge knižaty a haytmany y
ſetniky. padeſátniky y deſátniky. kteřížby wás včyli
wſſem wěcem: A přikazal ſem gim a řka. Wyſlychay
te ge a což ſprawedliweho ſuďte Buď žeby měſſťenin
neb domácý byl Buď přichozyẏ. nižadná nebude roz
dielnoſt oſob. tak dobře welikeho yako y maleho ſly
ſſeti budete. ani přigimati budete čie oſoby. neb božie
ſaud geſt Pakliſe wam bude zdáti co neſnadného.
wzneſte na mne. a yát ſlyſſeti budu: A to moyžiš po
tom čyniti přykázal w patych knihach. w xvj. řka.
Saudce a miſtri vſtawiš wewſſech branach twych
kterež dalby tobě pán buoh twuoy. wewſſech pokole
nich. aby ſaudili lid ſprawedliwym ſaudem. a ani ſe
vchylowali na ginú ſtranu: Ne přigmeš oſoby ani
daruow. neb darowé oſlepugyẏ oči múdrých. a pro
měňugi ſlowa ſprawedliwych Sprawedliwě což
ſprawedliweho geſt konag A to činili ſkutkem. z wlaſſt.
ſwrchowani ſaudce ginych a zprawce. yako Jozue
a ginyẏ. do Samuele Judykũ. w vyẏ. pſáno oněm. Že
ſúdil geſt lid Samuel powſſecka leta žiwota ſweho
A když ſe s ſtaral. vſtawil ſyny ſwé za ſaudce w Jzra
héli A když nepráwě ſaudili. lid požádal krále k ſau-
du a Sſalomun vſtawen gſa králem. proſyl boha
za múdroſt k ſauzeni lidu. řka. w druhych knihach
paralipomenon w j. Dag mi múdroſt a rozum. a-
bych wycházel y wcházel před lidem timto: Nebo y
kdo muože lid tento twuog hodně. genž tak mnohý

geſt ſauditi. zc: Y řekl buoh k Sſalomúnowi. Nežá-
dal gſy zbožie. zc. ale proſyl ſy za múdroſt aby mohl
ſauditi lid muog. nadnimž vſtawil gſem tě králem.
múdroſt a vmienie dáno geſt tobě:
Též yozaffat. w druhych knihach paralipomenon.
w xix. Vſtawil ſaudce země wewſſech měſtech hraze
ných yúdſkých y powſſech měſtech. a přikazuge ſau-
dcym řka. Wizte. wece. cobyſſte činili. nebo nečlowě
ka wedete ſaud ale páně. a což koli ſauditi budete na-
wás to ſe obráti. Budiž bázeň boži ſwami a s pilno
ſti wſſe činte. nebo nenie vpána boha naſſeho nepra
woſt ani přigimani oſob ani žadoſt daruo: A otemž
k ezdraſſowi die. wprwnich knihách Ezdraſſowych
w vij. Ale ty ezdraſſi podle mudroſti pána boha twe
ho genž geſt wrukú twých. vſtawiž ſaudce a wláda
ře aby súdili wſſechen lid A ktereby měl vſtawiti die.
Ty genž znagij zákon boha twého. ale neſkuſſených
a nevměl ých z včeni zproſt A každy ktožby nečinil zá
kona boha twe° a zákona kralowa. ſaud bude oněm
buď k ſmrti buď k wyhnani buď k potupě ſtatku geho
a neb giſtě y do žalaře: ¶ Ay tot ſe vkázalo že
ſaud od boha dán podlé zákona ſtareho moyžiſſowi
Skrze moyžiſſe ſúdcým až kralom a až wywodám
až do kryſta. yakož die: Na ſtolicy moyžiſſowě ſeděli
gſú miſtřij a zákonicy zc ¶ Giž ſluſſie vkazati že ti
ſaudce zřizenij ſaudiece podlé ſprawedlnoſti zákona
wuoli božie podlé přkázanie ge° činili. die yzaiaš. lvj.
Odepána hledagte ſaudu. ſpomozte vtiſſtěnemu. ſud

te ſyrotku. brañte wdowy. A opět w témž. Já pán mi
luge ſaud. a Jeremiaš. w xxj. Suďte ráno ſaud. wy
proſtte náſylim vtiſſtěného z ruky křiwě žalugicieho
aby ſnad newyſſla yako oheň prchliwoſt má. a nebyl
by kdoby vhaſyl. A ezechyel. Muž budeli ſpˢwedliwý
a činil by ſprawedlnoſt a ſaud. ꝛc. žiwotě žiw bude. ꝛc
A amos. w iiij. Nenawiďegte zleho a milugte dobré
a vſtawte w bráně ſaud. A zachariaš. w vij. Saud
prawý ſuďte. Job. w vj. Mluwiece to což ſprawedli
weho ſuďte. A pán die ſkrze Moyžiſſe w třetich kni-
hach. xix. Sprawedliwě ſuď bližnimu twemu. Mi
cheaš opět die. w vj. Vkažyt ya tobě o člowěče co by
bylo dobré. a cotby hledal pán buoh od tebe Giſtě či
niti ſaud. a milowati miloſrdenſtwie. ꝛc. A ſoffonyáš
Hledayte pána wſſichni krotcý. neb gſte ſaud geho či
nili ¶ A teež zaſe proti wuoli geho geſt.
nečiniti ſaudu ſaudcým. owſſem opúſſtěti a přewrá
cenĕ činiti. Jakož buoh vſtawiw ſaudce a zprawce y
čekal owoce. řka. Izaiaš w v. Czekal ſem aby čynila
totiž. winnice ſaud. a ay neprawoſt. a ſprawedlnoſt
a ay křik. A opět týž. w j. Knižata twá towaryſſie zlo
ďeguow wſſychni milugi dary. a náſledugij odplat
Syrotku neſaudie. a pře wdowy newcházý přede-
ně. A yeremiaš. w v. Přě wdowy neſaudili gſú. Přě
ſyrotčij ne wyprawowali. a ſaudu chudych neſau-
dili ſú Zdali nad těmi wěcmi nenawſſtiwim die pán
A neb. zdali nad tím lidem nepomſti ſe duſſe má: A o-
pět. Obchazegte ceſty geruzalemſké. a patrzte a ſſetř

te a hledagte na vlicech geho. zdalibyſſte mohli na
lezti muže činicieho ſaud. a hledagicieho wiery. a mi
loſtiw budu gemu. A micheaš. Slyſſte kniežata Ja
kobowa a wuodce domu Izrahelſkého. kteřiž w o-
hawnoſti máte ſaud. a ſpwedlnoſt nazemi opúſſtiete
A protož buoh die w třetich knihach moyžiſſo. w xix
Ne včyniš což neprawého geſt. ani neſprawedliwě
ſuditi budeš. a tak oginych piſmich. wnichž buoh za
zlé má opauſſtenie ſprawedliwého ſaudu. a dopau
ſſtenie přewraceného

¶ Též pán ſaudu ſúdcý ſwětſkych y duchownich w
nowem ſwědectwý nezkazyl ani odgal. Jakož ſwr-
chu přitee řeči vkazáno. Nezabieš. a kdožby zabil. ho
den ſaudu. zc. Též přité řeči. Buď powolen protiw
niku. zc. A aniž tauto řečý kazý ſaudu. Kdo ſe chce ſte
bú ſwařiti. zc. neb ti naprawuge ty gěž k ſaudu gdú
ale nekazý ſaudcý ani ſaudu potupuge Též že ſaud
ce treſtal z nehodnoſti pženě w cyzoložſtwi popadené
Též při opuſſtěni ſaudu. řka Luce. w vj. Běda wám
miſtrom a zákonikom. genž deſetiny dawáte. mátu
a rútu a wſſeliké byliny. a pominigite ſaud a láſku bo
žie Ty gſte wěcy měli činiti. a oněch ne opuſſtěti. A
otemž ſwaty matuš piſſe. Běda wam miſtři a záko
nicy pokrytcy. genž deſatky dawate mátu a aneez y
kmin. a zanechawáte což těžſſiho geſt zákona. ſaud.
milosrdenſtwie a wieru A že to mělo býti že ſwati
měli ſuditi. Die apoſſtol. Zda newiete že ſwati ſuditi
budú otomto ſwětě A poněwadž mezy wámi ſau

zen bude ſwĕt. nehodni gſte abyſſte o naymenſſich wĕ
cech. totiž. ſwĕta ſaudili Newieteli že y angely ſuditi
budem. čim wietz ſwĕtſke wĕcy Protož ſwĕtſké ſau
dy budeteli mieti. potupnij kteřiž gſú zboru. ty vſtaw
te k ſaudu. k hanbĕt waſſie prawim Tak nenie mezy
wámi žádný múdrý genžby mohl ſuditi mezy bra
trē a bratrem. rč. Podle to° yakož byl pán buoh dáw
no oznámil. řka w patých knihach moyži. w xxv. Na
ſtalaliby pře mezy nĕkterými. a oddalilibyſe k ſaudcȳ
Kterehož vznamenagij ſprawedliweho. tomu ſpra
wedlnoſti witěžſtwie dadie Ale kterehoby ſpatřili by
ti neprawého potupie w neprawoſti geho: A dawid
die. Sp̄wedliwĕ ſúdte ſynowé lidſſtij: A opĕt. Sud
te chudemu a ſyrotku. pokorneho a chudeho oſprawe
dlnĕte: A zacharyaſs. Prawdu a ſaud pokoge ſúdte.
prawdu toliko a pokog milugte: A w knihách mú
droſti. Milugte ſprawedlnoſt kteřiž ſúdite zemi 9
¶ Z toho ze wſſe° známo. že pán toho ſaudu kteryž
vkazán podle píſem ſwatych nepřiſſel ruſſiti než dopl
niti přinĕm což neho y neho bylo. moyžiſſem dopuſſtĕ
no. neb k zákonu litery přiwazáno a ſtáti nemĕlo neb
nezřizené w ſobĕ bylo rč yakož mnoho ſwrchu vkazá
no při ſaudné ſprawedlnoſti Než pán tuto mluwi
o hognĕgſſij ſprawedlnoſti těch genž k ſaudu gdú. če
ho ſe magij při ſaudu bud gducy k nĕmu neb přinĕm
warowati. že ſwáru zloſtneho A nemohliliby kdo w
pokogi a w trpĕliwoſti a w miloſtiwoſti zúſtati. a při
neb potřebu ſluſſnĕ a pokoynĕ powĕdĕti. a dáti ſe vha

ňeti a nesprawedliwě suditi a zase nehaněti a nemsti
ti se ꝛc. radssi opykati wěcy potřebné žiwota y owssem
zbytečné neb meně potřebné Tomut kristus vči potře
bně. a neto° což mnozij nato wzdělawagie haněgiece
y potupugiece řád mocy swěta y saud potřebny lidě
bezněhož y dobři státi nemohú Anaty když co ꝓtiw
ného přgde temeřz nay neduotkliwěgssie gsú. zlostnij
swarliwij. potupugicie. pósty yazyke činicie ꝛc Nzdá
se gim když to též gínde krō saudu činie že gim to hřie
chem nenie Ato činie zasazugiece se o sukni swé spra
wedlnosti. swé wuole. swé° bludneho smysslenie a ne
řádnee° ginými pohrdánie y potupowáni. ač vnich
wsse prawdú přkryto býwá: Ati temeř což nagine kři
wě prawie sami skutečně yakož zřegmě widěti činie:

o Hoyněissij sprawedlnosti strany powol nosti přinuceni:

¶ Aže wmocy swěta k mnohý wěcě lidé nuceni
býwagij yako y ř duchownij: Azťech nucenij mohú
býti některá slussná a některá neslussná O slussných
aposstol die. Rčeni gich posluchayte k každe° skutku
dobre° hotowi súce. ꝓtož pā nato naučeni dawa řka
A kdož koli nutilby tě tisycz krotegij. gdi
snim y gina dwa:

¶ Nutilliby tě kdo k zmocy swěta powinně. neb k twe
mu neb k obecnemu dobremu. neb k swé wlastnie po-

třebě ʒ tiſytz krocegů ʒ yakož tiſytz krocegů někdy pod
zákonem mohli giti w ſobotu a neruſſiti ſoboty. neb
ta wěcz za ſluſſnú w potřebě vſúzena gt Tak tuto nu
tilliby kdo k tomu mocý neb powinnoſtý neb potře-
bu. geſſtoby tudy neruſſil ſwědomie pokoyneeho. a
owſſem w wuoli boži mohl plniti Pak ten gež nutilby
buď on w mocy ſwěta poſtawený. neb vředník. ſaud
ce neb člowěk obecný. yako pán nutilliby ťe k robotā
k powinnoſtem. neb k neſeni cyziech břemen obecnych
yako bywagi. rychtářſtwie. kōſſelſtwie. neb gine obe
cné pce. ſaudu. řiezenie a zpwy To když w ſobě ſamo
zlé nenie ani pčina k zle. ale powiné poſluſſēſtwie w
poddanoſti geſt Tu apoſſtol wſſelikú duſſi poddano
ſti a poſluſſenſtwie mocem powýſſenym. vči rčeni či
niti k každemu ſkutku dobremu hotowu býti. wew-
ſſi powolnoſti w tom cožby proti ſwědomie nebylo
Ginak trpěti radſſi ſluſſi pro ſwědomie dobree. a ſná
ſſeti zámutky ℑ Teež y člowěku potřebnému. nuticý
mu proſbami. yako ona wdowa k ſaudcy gednomu
čaſto přicházegiec geſſto ſe boha nebál a lidý neſtyděl
nutila gey aby gi pomſtil nad nepřietelem gegiem. y
nechtěl powolen býti gie za dlúhý čas Potom pak
řekl ſám w ſobě. Ač ſe boha nebogim. a lidý ſe neſtydi
wſſak že mi truchliwa tato wdowa. pomſtimt gie
aby napoſledy nepřigdútz ne hrdlowalaby mne A
w tom ſe dawá znáti. že netoliko w mocy poſtawenú
nutie tiſietz krocegů k powinnoſtem ſwym. Ale y lid
poddaný čaſto w potřebách ſwých nutie ſaudce neb

pány prosbami a powinnostmi poněwadž ꝓto pod dání gsú. y daně. poplatky. roboty podstupugi. aby w swych potřebách opatřeni z powinnosti byli gimi Protož krystus obogim naučenie dawá. řka ¶ Gdi s nim y gina dwa ¶ Geden tisyc pro swědomie Druhý z milosti pro přidánie k sobě milosti A tak ne z samé bázni a z mussenie. ale z milosti. aby potom nebylo třeba nutiti. ale rozkazati bez hruoz a pomst neb pokut. ani tomuto poslúchati z nucenie neb z mussenie. ale diel pro swědomie k bohu a diel z milosti. y budú giná dwa tisiece. a neb při každe krocegi giné dwě. geden tisietz strany nuticieho. a druhý strany činicieho A budú giná dwa nad toho genž nitz nečini z wiery a z milosti pro swědomie k bohu wěře se zawazanu býti bohem z powinnosti. ani pro poslúženie neb zýskánie a spuosobenie milosti. než wsse čyný pro samo nucenie a kdež muož tu toliko k oku čyni ne práwě. nedobře. lage. vtrhage. proklinage a gine zlee čině Protož ten negde než gedinný tisytz. z sameho mussenie bezděčně. a giných dwú přitom negde: A nemini pán aby po tisycy krocegý giná dwa ssel. ale přitom tisycy wssie powinnosti twé k niž gsy dluhem zawazán aby hotowost měl. ne pro samu bázeň. ale y pro swědomie. a z wuole dobré z milosti to čyniti což muož. má y slussie aby činěno bylo. neb to v boha y v lidý puosobi milost ¶
A w tom pán znage že wěrný geho pod mocý swěta býti mussegý. gedni w zpráwě w mocy té. a druzý poddaně mocy té. a k mnohym wěcem skrze tu motz

zřizenú nucemi budú. yako páni k péči a k opatrowá-
ni. k ochraně. k obraně ſwych poddanych pracemi.
giezdami. náklady. y žywotuow naſazowánim.
nucemi lidſkymi potřebami a ſwými powinnoſtmi
k lidem. aby w tom wewſſem ſluſſnem a možnem ſe
měli: Gedno pro ſwědomi wěrnoſt zachowati bo-
hu nad lidem ſwěřenym bohem Druhé z milości ot
cowſkee chtietz dobrodince býti. a toť gich bude hoy
něyſſy ſprawedlnoſt než těch genž zhola nečynie po-
winnoſti. a wſſak od lidů cti. platuow. robot vžie-
wagi. ti zhola tiſietz kročegů negdau: A giní ač to
čynie. wſſak bez děčně. nepilně. nechtiwě a což muſſegi
a ti gediný tiſietz gdú Než ti genž dle wěrnoſti k bohu
y dle miloſti k lidem otcowſky čynie. ti dobrodinci ſlo
wú. a dwa tiſiece giná gdú. a ti v wieře pána kryſta
mohú ſtáti. když ſe při tom y přiginem hřiechuow a
neprawoſtů warugů. a při ſwych ſprawedlnoſtech
w nucenů vkrutnoſti a nemiloſtiwoſti ſe wyſtřieha
gietz. ſtřiezliwě. ſprawedliwě. a miloſtiwě žiwi gſúťz
powinnoſti ſwé w bázni bozie wedau ¶ Též
pán znage že wěrnů geho poddáni mocy ſwěta. bu
dú k mnohym wěcem ſkrze motz ſwěta nucemi. yakož
bywagů. totiž. bud k vřadom neb k wýchozem. neb
na wognu. neb k rozličnym pracem. wuobcy neb k ro
botam. neb k mnohým ſlužbam. k pomocem. k daněm
k berněm. k ſſacunkom. ꝛč. a ginych gichž na drobno
neb wewſſie powinnoſti. neb obláſſtně na tiſietz kroče
gů geſt k nimž nucemi bywagi. až y k poddanoſtem. k

ſlibom y k přiſahám. k ſwědectwím. a že toho zmknú
ti nebude lze: Zprawu dawá podle čeho magij po-
wolnoſt zachowati ſtrany ſwědomie y z miloſti pro
miloſt. aby což nenie proti ſwědomí. a muož bez hřie
chu čyněno býti. aby toho nez ſameho nucení a z mu
ſſení čymili. ale tak aby přitom gednom tiſiecy giná
dwa ſtrany ſwědomie y miloſti měli: A tak tim opět
pán řídie moc ſwěta a zpuſobuge A též vſtawuge poſlu
ſſěſtwie moci powýſſené. aby dle ſwědomie. y miloſti
za miloſt neb pro miloſt nawracowáno bylo. které
wěcy gegie gſú. ginač než ti genž to bezděčně což mu
ſſegi čynie. a ti negdú ginych dwa tiſyce. než gedinee
toliko z přinucení. a nemagi miloſti žádné ani v boha
ani v lidij A w tom klade rozdiel mezy zákonem milo
ſti a bezděčnoſti. chtě aby wěrnij nucenie ta nemuſſně
a bezděčně. ale z dluhu miloſti pro ſwědomie čimili. a
w tom rozdielni byli. od lidij ſwěta a zákona geho. a
to nucenie býwá y w cierkwi. že poddaní pod zákon
wiery a přigati w ſmlúwě k ſprawedlnoſti z wiery
bywagi nucení. někdy k bohu. někdy k lidem k mno-
hym wěcem. buď něčeho zuoſtánie. neb zaſe k náſledo
wání. někdy k miru neb k proſbám. někdy k ginym
wěcem A tu magi ſe rozdielně mieti od ginych. že ač
nucení býwagi. wſſak ſe gim wuole a ſwoboda dob
rowolná. žádnú vkrutnoſti ſwěta ne odgimá a mo-
hú. ač by neměli neb ſwogi negſú. neposluchati A w
ſſak z púhé miloſti ſweho ſpaſenie a pro ſwědomie k
bohu wěrnoſti zachowanie. pro dogitie miloſti to či

nie. ti ač nucení. wssak z prawé lásky giná dwa gdú

o Hoyněyssi sprawedlnosti w prosbach:

¶ A yakož mistři a zákonicy nebyli hoyni w milosti přinucení tisycz krocegi. včiece témuž y lid Tak y w prosbách nebyli hoyni aby z milosti čínili: Y chtě pán swé míeti netolik obecné a poddané mocy. ale y w mocy postawené z wěrnych w zakonu milosti z wíeřy včynné. netolik k nuticym. ale y k prosycym die:

Kdo pak prosy od tebe. dag gemu

¶ A swaty lukáš přidawá Wsselikemu prosycýmu od tebe buď w mocy postawenému. neb tobě rownému. neb poddanemu. a w tom wssechny w zákoně milosti zawierá. aby každý. buď w mocy postawený neb poddaný k tomu práwu zákona milosti stál aby wsselikemu. buď doma neb wně w mocy postawenemu. neb poddanemu wyšssímu rownemu. neb nižssímu prosycýmu z potřeby milosti daru neb pomocy slussné. možné y sprawedliwé. a muož to včiniti dag gemu mássli. muožessli z milosti v přímym vmyslě darmo. z wlásst gessto by k hřiechu nebylo a k posylení. skrzeněžby neprawost páchal Gináč prosyli za wěcz neslussnú. neprawú. sskodliwú dussi. někdy y tělu. y nesprawedliwú. neslussi vslyssetí. neb y buoh neslyssi A ani prosylliby za wěcz potřebnú k žiwotu časnemu. skrzeniž by se potom zle dieti mělo. neslussi dáti pro náſledowání boha. neb pán buoh dáwá dobrého k dobremu. a nedawá k zlému. ani zde dopússti

zlé vtrpné. než pro dobré neb k dobremu A w tom se zawieragi mnohé prosby y od mocnych při lidu pod danem A též od lidu poddaneho k mocnym. aby zná mo bylo. že což křestian prosycýmu činij. aby bylo z milosti neb z dobre wuole y pro swědomie. že ho buoh w zbytku geho chce mieti včiněneho a zdielného. aby tudy milost z a milost obdržeti mohl v boha y v lidij. a zwlásst w núzy. neb núze má předložena býti wsse. A o tom gsú mnohá pijsma. podle nichž pán toto včenie wynássie A tak aby nebylo z samé bezděčnosti. a bezděčně. a mussně: Jako řiekagi sedlácy. Co pán prosý. to býti musý. neb ginač nebylaby hoynieyssi sprawedlnost než mistruow a zákonikuow:

o Hoynieyssi sprawedlnosti při odgimani twych węcij:

¶ Mistři a zákonicy mocý bránili. aby gim ne byly odgimány gich wěcy. a těm kdož odgimali nic nechtěli čyniti ani proseb slysseti. ani pro ně co z milosti čyniti: A to krystus swym zastawuge. weli včyniený býti z milosti. y těm w potřebě odgimatelom. y die

A tomu kteryž odgima twe węcy. ne upominag

¶ Czasto odgimagi se wěcy člowěka z někdy mocý swěta wyšssi. někdy od rownych. někdy od nižssich. někdy násylim. někdy krádežem. a ginymi mnohymi cestami. buď w mocy postawenemu. buď obecnemu

F.

zgewnie neb taynie: A czynie proti zápowiedi genž die.
Ne vczyniš křiwdy bližniemu twemu. ani mocy vtisk
neš geho A byloliby y to komu vczinieno. yakož se wsse
přiházý. rada a naučenie pánie § Ne vpominag § k na
wrácenie zase. totiž. s saudy s swarliwymi. s potupa
mi a s vkrutnostmi. a s pohrôžkami Než muožli bez hřie
chu a bez čaky horssiho zlého. owssem s zachowániem
bliženstwie co obdržeti. a neb bez sskody swiedomie dobře
muož vpominano býti. tu kdež gest bez vrazu y pohor
ssenie. tak aby nečinil wietssieho nepřitele. ale muožessli w
přítele obrátil A owssem vsskodillit co. a nemá čim na
wratiti. a prosý milosti a odpusstienie. neb propusstie
nie. a w twé moci y w mocy gest. odpust a propust a ne
vpominag vkrutnie. pamatuge nato co se onomu sta
lo spolu služebniku. když hrdlowal a wsadil w žalař
že dán potom wruce katom doniž by nenawratil po
slednieho ssartu 9 ¶ A tak pán opiet tim nekazý mo
cy zřizené swieta. wyprosanim sskuodcij neb zločyn-
cuow etc. od kázni. v toho gemuž vsskozeno. ani saudce
gichž se osob ta wiec nedotýče. než saudce gest práwie
saudem rozeznati hodnost. neb nehodnost kázni kde
milost vczyniti. odpustiti neb propustiti. neb zdržeti
a kde nic. a ne obraceti se ani na prosby A zwlássť tu
kdež kdo komu co vczyni oblásstnie. a on nestogi o to a
by mu co činieno bylo práwem. ale neb aby mu toliko
nawraceno bylo. neb odpustilliby. aby mu též odpu
sstieno bylo. přissloliby před saud Než kdož to nez přiho
dy čini. ale z obyčege a tim gde a zastiženby byl přinie

ktere osobě. by y ta osoba odpustila. ne vpominala. a no y za ň prosyla. tu nemá slyssána byti. ani se ta oso ba starati. že by přičynú byla toho. poněwadž nenie nami. ale na mocy a přičiny toho giné bylyby. to bo hu a saudu geho má poručeno byti Neb pán tu mi mi ne vpominati. wtom což a kdež na člowěku gest. a w mocy geho to včiniti. pak budeli to y při saudcy w mocy geho swěřeno při newědomi neb nemocy. neb při přhodě. neb při pokáni odpustiti. propustiti. to wsse podle saudu páně a ne sweho wlastnieho včiniti má a neodwracowati se po náhlosti zlosti. pomsty. lakomé žádosti. neb giné neprawosti Ani wždy podle žádosti toho genž sto gi neprawě proti sskuodcy. podle zlosti a pomsty geho činiti. ẛc.

o Hoyněyssi sprawedlnosti při puogčkach

Achticic od tebe wyzagiti. ne odwratguse

¶ Přitom byli ne hoynij mistři a zakonicy. že nechtě li z milosti puogčowati. ale odwracowali se od po- winnosti té. z wlásst těm odnichž vraženi: Protinimž k swym die Achticiemu wyzagiti peněz neb potřeb ginych. a ty máš a muožeš. a času toho potřeba sa- memu k požiwáni nenie. takowá neb wětssij ne od wracug se nechtiwosti. twrdosti. skúposti. lakomú žádostij. nechtě neb z pomsty. neb z záwisti. neb z nená wisti. neb darmo z milosti. leč s swym vžitkem puogči ti: Protičemuž pán die. Puogčugte. nic se odtud ne

nadegice. z lichwy neb z nádawku. ale z samé milosti z rozkazami páně. a nedálit zase. nemage neb nechtě. ne vpominag saudy swárliwými. pomstami vkrutnymi wazbami. nuzowánim. y ginych newinnych skrze stawuňky. leč bez gich sskody tebú nap̄wenych Pakli milosti žadá. a prosý za odpussťeni y propussťeni. ne odwracugse A přitom pán na prawuge w zakoně milosti wssechny. bud wmocy postawené. neb giné. aby dobrodince milostiwij gedni druhym byli nitz sweho wtom nehledagice. ale vžytku a prospěchu bližnich A wtom nynie množij bludij. když chtie cým wyzagiti odwracugiece se. aby z milosti a darmo nitz puogčiti nechtěli. ale lichwami a nádawky obtěžowali s welikými sskodami bližnich A to pán buoh byl dáwno tuhými zápowědmi zastawil 9 A zto° známo. že wtō mistři a zákonicy nebyli hoynij wsp̄wedlnosti. neb byli neduotkliwi. mstiwij. netrpěliwij. skúpij. twrdij. nic nechtiec z milosti činiti. swárliwi. saudni. pyssni. lakomi. vkrutnij. zlobiwi. nemilostiwi. a netoliko zlý za zlé odplacugice. ale y zlý za dobré

o Hoyněyssi sprawedlnosti při milowani nepřátel:

Giž pak bude o hoyněyssi sprawedlnosti při milowáni nepřátel: Aby vkazáno bylo. že to včenie kristowo nerussi ani odgimá moci swěta zřizené Neb krystus ne pti mocy swěta. ale proti mistrō a zakonikom bludnym. a se y lid swodicým od přikázanie bo

žieho. genž geſt. Milowati budeš bližniho tweho ya
ko ſe ſameho mluwij A tu zákonicy a miſtři nehoy
ni byli. magiece za to y včiece tak. že nepřátelé gich ne
gſú bližnie Ale že negſú dlužni milowati. ale nenáwi
děti. a gim zle a nedobře činiti A přidali k zákonu to
čehož buoh nikdy nepřidal. totiž. nenáwiděti budeš
nepřitele ſweho: Protož kryſtus chtě hoynějſſy tu
ſprawedlnoſt včiniti a doplniti. netolik aby wſſdcy
ale w ſlowu y w ſkutku byla: Odgima přidawek.
a to přikázanie vtwrzuge podle piſem ſwatych. y die

Slyſſeliſte že řečeno geſt Milowati budeš
bližniho twe°. a nenawiděti budeš nepřite
le tweho: Ale ya wam prawim. Milugte
nepřately waſſe. dobře čiňte těm gěž was
nenawiděli ſu. a modlteſe za protiwniky a
za hance waſſe. abyſſte byli ſynowee otce
waſſeho genž wnebeſych geſt. xi

¶ Slyſſeliſte že řečeno geſt § toto od boha ſkrze moy
žiſſe § Milowati budeš bližniho tweho § yako ſe ſame
ho Ale druha ſtránka nenie řečena od boha ſtarym
ale od miſtruow a zákonikuow. z duomyſlu gich při
dána § a nenawiděti budeš nepřietele tweho § Při
prwnij znamenati ſluſſy. že milowati bližniho geſt
chtieti žadati. přieti. dopomahati wſſeho dobreho zři

zenie. yako sobie samemu. wbohu. proboha. a podle boha wuole geo A ten bližni. z wlássť gestli bližni dobře činicy wnúzy a w potřebie milowati geho budeš. a wděčnie odmiennú milosť vkazowati budeš. zc. Nebo rozličný gesť bližný Nekdo samym přirozenim. yako pohané. židé: Nekdo krewnosti yako otec. máte. synowé bratřie. strycowé. zc. Nekdo pbuznosti podle těla yako přátelee strany manželuow. strany duchowenstwie. kmotrowee. kmotry Nekdo duchowenstwim iako křestiané. bratřie. sestry. w bližssie neb dalssie prawdie Nekdo dobrodinim. w potřebie. neb w núzy: A yakož rozdielný. bližný. tak y milowánie rozdielné býti má Zákonicy pak a mistři žádného z těch za bližniho mieti nechtěli. než přietele dobře činicieho gim: A zase. Wssechny z těch nenáwidieli. kdož se gim nezdáli gich přietelee býti Ale pán buoh newymial z bliženstwi žadneho člowieka. ani nepřitele. ale zawřel gesť w bliženstwi y w milowáni zawázanie Ale zákonicy a mistři swedeni a slepý. y wuodce slepych: Přidali pri zápowiedi k zákonu. W nenáwisti budeš mieti nepřietele sweho: Mistři a zakonicy to z duomyslu sweho přidali. berúce puowod z té řeči kdež die. Budut nepřietelem nepřátel twých A dokonalú nenáwisťý nenáwidiel sem gich Nepřátelé včynieni gsú mi. a tak o ginych pismich swatych Zdalo se gim žeby oni gsúc zlý gim. mohli y mieli. zlostnie. nenáwistnie to též nezřizenie činiti. což buoh dobrý dobře. sprawedliwie a zřiezenie činil A gim zlým nerozkázal zle nenáwidieti. neb

pán buoh nemá w nenawiſti toho což včinil Protož
on neměl nepřatel ſwych w nenáwiſti podle bytu při
rozenie gich Ale měl w nenáwiſti.zloſti a neprawoſti
gich.proněž nan ekagicie pomſtu vwodil.když gſú ſe
protiwili wuoli geho nevſtupně ze zloſti a pokánie či
niti nechtěli A z toho zleho zřizeně nenawiděti hřie-
chu nemie Jakož apoſſtol die. Nenáwidiece zlého: A
opět. Nenáwiděl ſy neprawoſti.ꝛc. A otom apoſſtol die
Náſledowmicy božie buďte a choďte w milowánie ya-
kož y kryſtus milowal wás: A že pán buoh milu
ge nepřátely a dobře čini gim: Pán kriſtus toho do
wodi niže Když ſluncy ſwemu weli wzchoditi na-
dobre y na zlee.a dſſti dſſtiti na ſprawedliwé y na ne
ſprawedliwé: Protož pán tu ſprawedlnoſt k hoy-
noſti naprawuge y die. § Ale ya prawim wam §
prawdu toho přikázanie bohem mieněnau y wyda
nau tuto § Milugte § netolik přately. ale § y nepřate
ly wáſſe § ſrdcem.řeči y ſkutky.a což na wás wuoli do
brú megte w duchu.zleho nepřegte.nežadagte. ani
mluwte.ani čiňte.ale dobree Nepřátely wáſſe za bli
žnie ge magiece podle přirozenie A o wſſem gſúli w
témž náboženſtwi.neb w krewnoſti.neb w ſtawu w
přibuznoſti.neb w towaryſtwi.w ſuſedſtwi.w řeme
ſle.w žywnoſti.w obchodu.ꝛc. A wſſak tak milugte
nenáwidiece při nich zřizeně a ſluſſně zleho.a z toho zři
zeně treſcyce ge Jakož božy zákon vči A z toho zna
mo. že pán tim milowánim nepřátel nekazý mocy
zřizenee, ale ge naprawuge příkladem ſwym.poněwadž

znčho genž dobře zlého nenáwidí puowod má Atu
dy gie zawierá wšech vdech swych genž gie vžiwagi
zřízeně Neb oni z wiery toto přikazanie. y magi y mo
hú plniti. totiž. milowati nepřately. y tehdy když tine
přátelé. negsú gich nepřátelé Ale ginych činiece proti
bližensſtwí bližních ze zlosti wědomé a ne vstupné když
ge trescie a kažie božij káznij. tak yakož buoh miluge
nepřátely. dobře čině pokudž negsú gev odporni wuo
li geho zřízene kteruž mieti chce wlidu: A když gsú od
porni. tehdy tresce pokutami mnohými. chtě aby se
obrátili. a činili pokánie A když nechtij a zpurnij gsú
a obyčegem zlo wolně nepřestaně hřessie a zapekleně
ně. tresce ge morem. hladem y wálkami y smrtmi
A zprávcom wydal zakony swé duchownim y swět
skym k trestání y k kázni Duchownim až do wylúče
ni z gednoty ze wsseho obcowání. a to gest smrt ducho
wni naywětssi A swětskym podle těla nad sskuodce
mi sobě wolnymi. zpurnymi. nepokoynymi. až do od
geti žiwota A zda wtom buoh nemiluge. či nepra
wý gest. pomstu vwodě. wssak miluge sprawedliwě
y dobře. a miluge sprawedliwé y dobré. a proně nená
widi zlosti zlých aby mohli pokoyně žywi býti A mi
luge y ty zlé když ge tresce nedada gim hřessiti a zlosti
prowoditi k gich horssimu buducýmu. etc.) A zto
ho wědomo. Kdož wtom boha následugij a gsú w
mocy swěta. a w při swé ani strany osoby swé k nim
nenawisti nemagi. ale boha zřízeně následugij milu
giciého. a nepr̃wosti nenawidiciého. n anekagicych a

zlych y ne vstupnych. genž odwedeni býti nemohú od zlosti a sskodnosti ginym. ani kázni ani bázni. že ti milugij neprzately. ne swé ale sskuodce a zločince těch gimž neprzátelee gsú zřízené bez zlosti. podle vsudku božiho tresciece ge: Ale toto psáti zatéž wzato bude v nesmyslnych wřečech božich. yako někdy když to též při předciech gich zprawowáno vstně bylo Tehdy od některych posměssně y nepráwě zpět oblačeno a na nás zprawено. že bratr muože dáti zločynce z lásky katu wruce. a nassy bemicy a gine mnohe artykule ne práwě sepsawsse. gich wssady podáwagi. a prawdě bozie y nám welikú křiwdu čime: A wssak mluwte yakž mluwte. prawda prawdú bude: A ač wřidkych wmoci swěta postawenych prawá wiera řečte mi swatemu. aby se gim zprawowali. a nesamými práwy a swými sprawedlnostmi a náchylnostmi. neb žádostmi nezřízenými: A wssak komuž buoh w mocy postawenému dá wieru čtemie swe°. ač nesnad ně. Wssak muož w krystu a w zpráwě řechto řečij kristowych w pátee kapitole. W cierkwi stoge. a vřad swuog podle toho řiďe. zuostati w milowáni boha a bližnich. netolik přátel. ale y nepřátel swých. neb on nepřátel swých w swé při nemá suditi. ani nad nimi w při swé mstiti. owssem mstitise. zlym za zlé odplacowati. nenáwiděti osobně. etc. ¶ Ale má lid zřízenim božim obhagowati a gi dobře činiti. a sskoditi gim nedati. pokog spúsobowati. sprawedliwě suditi. brániti wdow a syrotkuow. a wěrně ge opatrowati. wy

trhowati a wyſwobozowati ge. ſlužiti. a w potřebě
životem y ſtatkem ſe w hod činiti. ano ſtatek y život
w núzy gich za ně wynakladati Ti a giní ſkutkowé
bohem rozkázáni gſú. a za ně zaſlibenie božie mnohá
w piſmich ſwatych ſe ſwědčie A yak brániti ſyrot-
kuow a wdow před zločincy. budúli trpini a owſſem
neprawě milowáni a ſedrowáni. a gim ſe dobře čini
ti bude. čehož kriſtus w té řeči ani minil ani chtěl. byt
wdow a ſyrotkuow nebylo. oni když ſe gim ſwobo
da dá. nadělagi gich: Protož ti genž zločince zaſtá
wagi. že magi milowáni býti. ti lidij pokoyných a
wdow a ſyrotkuow nemilugij Toli geſt milowa
ti kázni ſprawedliwé. a treſtánie potřebného k užitku
gich neb giných nečiniti k bázni a k polepſſeni a k přeſtá
ni od zleho y k nepokogi. zc. z rozkázani božiho a z ná
ſledowáni božiho A ti a takowi zřetedlně nenáwidie
bližnich. když w tom zdadie ſe býti milownicy nepřá
tel gich. a ſkrze to vwodiece na ně wſſe zlee: Giné geſt
o čemž kryſtus die o nepřátelech genž gedni druhý z při
čin rozličnych býwagij včiněni. někdy domněle a kři
wě A někdy w prawdě. že ti gimž ti nepřátelé ſú. buď
oni byliby w mocy poſtaweni. buď bez ni těch ſwych
nepřátel nemagi nenawiděti ſtrany přirozenie. neb
nábožinſtwie. zc. Ale ſtrany hřiechuow a neprawo
ſtij k gich neb giných náprawě A gine kdož bez toho
geſt. a gemu negſú nepřátele w geho při. a geſt w mo
cy poſtawený. a dlužen milowati bližnie. a při nich
neprawoſti ſtawowati a obhagowati. a ginee ſkut

ky ṗnich bohem rozkázané činiti A y ti chtieli nepřá telee gиnych. a možnéli w přátelstwi wgiti zase. w mír a w pokog a w nápravu slussnú menssie nebo wětssi. a nebyloliby to na sskodu přitomnú nebo budúcy k rozmnoženi a k smělosti téhož neb wětssiho zleho. magi wtom milowáni býti zřizené Pakli w mocy postaweni magie swee yaké nepřátely osob a přij toliko swých. a ne swych lidůy poddanych. magi se y omi k nim zachowati: Tak yako krystus vči a přikazuge. Milugte nepřately wásse A že milowánie prawé po skutku se seznawá: Protož die § Dobře čyňte těm genž gsau wás nenáwiděli § darmo bez wssěho zaslužení Pakli gste wini gim a wassi winau wám gsú nepřatelé včiněni. smiřte se wpokog a wpřatelstwie wegděte Než kdež se wam bez wassie winy protiwie neb protiwili. a owssem přestali kořice se přizni hledagi. milugte wymluwagiec což má a muož wymluweno býti y na lepssi stranu bráno býti. domněnie a saudůow zlostných y pomst se warugiece. Ale wpřatelstwie zase vwoditi chtiece tak yakož krystus die. A dobře činte dawagiece. puogčugiece. powolni k nim y pohodlni wnauzy a w potřebě býti chtiece § A modlte se za protiwniky a za hánce wasse § twagilit wtom at ge pan buoh obráti. a pakli se kagie toho. at gim odpusti newědomie neb pobluzenie. aby ste byli dakonalůy synowé zplozeni z wiery čteni hogněgssie sprawedlnosti otce wasse° naywyšsſieho yakož on dokonalý gest. tak y wy nasledowánim geho

kteryž w nebeſych gt̃ Neb on miloſtiwý dobrotiwý
litoſtiwý nad dobrymi y zlymi ſprawedliwymi y ne
ſprawedliwymi A wſſak domž wuoli geho nekazý a
ne ꝑtiwie ſe. ginač ge treſce gedny ſkrze druhé a neb
ſam ſkrze rány ſwee. než domž ſſkuodce ſwú zloſtý a
neſprawedlnoſtý giných negſú. ſlụncy ſweᵛ wzcho
diti a dſſti dſſtiti kaže. a tudy gim wſſem dobře wždy
čini dawage y zachowawage Neb milugeteli dobře
činice ty genž was milugi. a ꝑčinu čaſto nezřizenú k
milowáni dáwagi za milowáni. kteru mzdu ſpra-
wedlnoſti z wiery s zapřenim ſebe. a křiže ſweho brá
nim a náſledowánim kryſta mieti budete § A ktera
wám miloſt § za to wám rozdielná bude dána. wſſak
gi od lidý zaſe milownych béřete. a neb čym gſte od-
hřiſſnikuow rozdielni § Wſſak y publikáni § dráči. lú
pežnici § to činie § aby rowne wěci brali. a budeteli po
zdrawowati bratřý waſſych toliko. žádagiece gim
dobreho tudy. a ſlowem oznamugice. co wiec činie
te nad pekelniky. wſſak y oni to ſwým čynie:

o Zprawě při milowani ſſtieſſie Swatcho lukaſſe. w ſſeſte kapitole:

¶ A ſwaty lukaš ſſiře piſſe w zprawě o té wěcy
A nayprw zprawu obecnú pokladá. a řka. Co chce
te aby wám lidé čymili. ꝛč § Co chcete § a neb yakož
chtieti máte. a neb yakž chcete podle řádu ſprawedl-
noſti wuole božie § aby wam lidé činili § od ſebe ſpra

wedliwě neb miloſtiwě wpotřebách waſſich ʒy wy ʒ
podle oſob a mieſt ſwych ʒčiňtež gim ʒ to wſſe wtychž
podobnych potřebách A čehož ſobě nechtiti máte. neb
zřizeně nechcete. nečiňte toho ginym: A wtom zákon
y proroci. Brána těſná. ceſta vzká wcházemi do ży-
wota wěčneho ¶ A tato řeč připadá wſſem zločin
com y wmocy poſtawenym. y wſſem lidem zwlááſſt
wěrnym Zločincom genž této řeči neplnie. Neb či
nie to lidem kradúce. lúpiece. mordugice. pálece. derú
ce. ꝛc. čehožby ſobě neměli chtieti. ano nechtie: A zaſe
nechtie ſprawedliwě podſtupiti což onen lotr dawni
řekl. My hodně běřem za náſſe ſkutky. a měliby chtie
ti. ꝛc. ¶ Též wmocy poſtaweni cožby chtěli ſobě w
ſaudu. w zpráwě. a w ſprawedlnoſti a w prawdě.
od gmých aby gim to čiňeno bylo. aby čimli ginym
též ſprawedliwě. ſmirně a mloſtiwě w prawdě. až
y kázeň a treſtánie přigimati od ſwych wyšſſich. y s
hanbú y ſeſſkodú. a zaſlužilliby y naživotu. ač ſe to
wſſeho podle těla nechce A tu wtom wſſecka zprá-
wa ſložena kterak má člowěk milowati bližniho ſwé
ho yako ſe ſameho. ač tu vzko y těſno bywá. yako gſa
winen. pokořitiſe ſwemu poddanemu. treſtán gſa
ſprawedliwě pro křiwdu včiněnú. pokorně naprawi
ti a ſmluwitiſe prawě Potom nehněwatiſe. nemſti
tiſe nad nim. nepřipominati toho. milowati a dobře
chtieti pozdrawiti. puogčowati. dáwati: ¶ Teež
zaſe. kdyžby giný gemu wině byl. a tudy nepřitelem
včyněn. a potom mu ſe kořil oprawiti chtěl Aby yakž

by měl sám chtitie od giného k sobě. totéž tomu čymil. miloval. odpustil. etc. Toho y giného chce od swých poddaných aby od něho přigímali. a činili to což gim náleží. y má chtieti. y giným činiti teež což sám chtieti má. A zase čehož nechce neb by chtieti neměl. yako gi nym zle a křiwdy čyně. aby mu to showiwáno a trpi no bylo od zpráwcuow wyšších. aby nechtěl owssem giným. A byť tato řeč za zpráwu wzata byla mezy mocné moc zřízená dobře by stála: Ale nynie wsse naruby obráceno. a řiedký tauto se řeči zprawuge. Protož ač moc zřízená swěta se nehanie. kdy by řádně podle zákona božiho požiwána byla. Než gegieho zlého nezřízeného vžiwanie od zpráwcuow y od lidu nenie co chwaliti. Neb obecně nynie kteříž toho rozdielu nerozuměgi. haněgi to pmoci což by neměelo haneno býti. ale miesto toho podle píssě swatých dáti než haněti zle nepwé. nezřízené. nemilostiwé vžiewanie. to se muož haněti sprawedliwě. ¶ Die dále

A gestli že milugete ty genž was milugij ktera wam milost:

¶ Kdož miluge milugicieho sebe tolik o ten ni koli nemuož plnost zákona tohoto mieti ani plniti. Což chcete aby wam činili lide. čiňtež y wy gim. A tomu milost celá celee sprawedlnosti nemuož dána býti. neb to milowánie s wětssie stránky z těla zekrwe gde a ne z daru ducha swatého: A protož práwě krystus die Ktera wā milost to činie. milowánie tělesnali

čili duchowñie za tělesnú milost od lidý tělesnú. ale za duchowni milost duchowni od boha. a ta naywiec záleži při odpussteni nepřátelom. a při dobrem čyněni. a při přátelech z hřiechuow trestáme. etc. ¶ Ay to w mocy postawenym přiliš potřebie strany gich osob y spasenie Neb y oni s ginými poddanými wěrnými wrowne milosti spasenie wtémžse nalezati magi. aby milowali ty genž gich nemilugý yako bližnie swé skutečnee Die dále

A puogčugeteli těm odnichžse zase naděgete wzieti. ktera wam milost. etc.

¶ Puogčugeteli těm odnichž etc. wzieti. tauž neb wětssi libost ktera wam milost hoyněyssi nadně. zwlásstni duchowni k obdrženi milosti v boha přidána bude. podle smlúwy božie z milosti včiněné. y k rozdielu od těch genž pod zakonem milosti negsú Nebo y hřiessnicy hřiessnikom puogčugi. aby neb to též zase neb často nato lichwu a nádawek přigali. a neb aby naymiž zgewné neb podobné wěcy wzali A wssak ya wam hoyněyssy sprawedlnost prawim nadně. kteruž otec nebeský čini. Milugte nepřátely wásse gěž bez wasseho zasluženi wám darmo gsú nepřátelee. a zwlásst poznagili to. a milosti a přátelstwie hledati budúli. odpússteyte. propússteyte. pozdrawugte. dáwagte. puogčugte. etc. A pakli který z wassich zaslúžený gsú včiněni nepřátelé. naprawte. a w přátelstwie se vwedte zase s sebú. chtiece yako sobě žádagiece. pře

giece. dopomahagiece dobrého Dobře čiňte wpotře bě. a owſſem wnúzy. a puogčugte peněz neb potřeb mtz ſe odtud nenaděgice. buď rowné neb též wěcy za ſe w puogčce. a owſſem nadto nad giſtinu. a tu zaſta wugte wſſelikú lichwu A poňewadž nepřátelom. nad to přátelom neb křeſtianom A budet odplata wáſſe zahoyněyſſy ſprawedlnoſt mnohá zde wmiloſti. že w přátelſtwi ňěkdy y w těleſitě y duchowni wegdete A budete ſynowé z wiery wnáſledowáni chodiec w milowáni otce naywyſſſie°. neb on dobrotiwý geſt nad newděčnými a zlými ¶ A zto° giſté že moc ſwě ta ſtrany božieho zřiezenie wčiſtotě a w prawdě. ne nie odporná tomu Neb každá oſoba wni chceli ſpaſe na býti w zákoně wiery a ſprawedlnoſti gegie. ona muſý milowati nepřátely ſwé a wſſe činiti k nim. což rozkázáno. neb k vwedeni přátelſtwie. neb k odplatě: Než což ſe tkne oſob kteréž nikdy wnepřátelſtwi té oſoby nebyly. ale ſſkuodce giných by byly. ty zpurně a wědomě dozaſtiženi wtom zlém trwagicie. má ká zati a treſtati. tak yakž gich nebo giných polepſſenie káže podle ſprawedlnoſti té: Oniež apoſſtol die. Že zá kon. totiž. pomſty nenie ſprawedliwému poſtawen ale pro přeſtupniky: y wyčitá. Neſprawedliwym. ne poddanym. hřyſſnikom. hanebnym a poſſkwrně-ny. morděřom otcuow a matek. wražedlnikom ſmil nikom. ſamcoložnikom. lhářom. křiwym přiſežniků A geſtli co gineeho cožſe zdrawemu včenie protiwi genž geſt podle čtenie. ꝛc: A křimanom mnoho wietz

wyčitagedie. Kdož činie takowé wěci. hodni sú smrti a netoliko ale y kdož cymicý powolugi: Neb wečtemi se hněw božizgewuge nakaždu dussi činicie zlé A wmoci postawený gt k hněwu to᷈ kdož zle čini: ykažese gemu apostol báti. neb nadarmo mečenenese. ale mstitel gest to᷈ kdož zlečini: Protož chcessli se nebáti čiň dobré. neb nemie k bázni dobre᷈ skutku: A swaty petr kté muž. Že gest ku pomste zlym a k chwale dobrý:

¶ A amiž tato řeč páně proti moci zřizené čeli: Kteruž pisse Swaty lukaš o milosrdenstwij

Budtež milosrdni. yako y otecz waš nebesky milosrdny gest. ⁊c.

¶ Tato řeč nic gine᷈ nemie než wýklad to᷈ přikázanie. Milugte nepřátely swé. dobře čiňte těm gěžse wa᷈ ptiwie A milosrdenstwie nema činěno býti než nad nuzný a nad potřebný A nepřitel wnúzi býwá kdyžse obráti a lačnie ažizni milosti w odpusstěni a wpropusstěni. ⁊c. aby takowý pgiman byl. y die Budtež to tiž. následowmicy bozie. yako synowé naymileyssi. z milosrděstwi skrze wieru a pokánie zplozeni Budtež skutečně milosrdni dobrotiwi. litostiwi k nepřatelō swý. y trpeliwi bez saudu a pōst iako y otec waš nebeský zplodiw wás milosrdny gt kwám. někdy k nepřatelō. a y nynie často k hřissný a k winý a nedostatečný y kmim y k cewssē Gsúli zlý a nespwedliwý. a wssak kagicie. a naymiž negsúli sskuodce ginych gi dobře čini Gsúli pak dobři duchowně a wssak gim mno

G

he milosrdenſtwie čini A yakehož chcete mieti otce ne
beſkého .a co ſobě chcete odnie° podle ſmlúwy miloſti
čiňte y giným to též. a wſſak nižſſim a nerownym běhē
a čehož nechcete. nečinte toho ginym. až y nepřátelō
waſſim 9 ¶ A tak známo. že milosrdenſtwie tuto
nenie přikazáno k zločyncom nekagicym ſe. a ſſkodit
nepřeſtáwagicym. nadnimiž buoh mſti mocý ſwú
w zřizeni ſwem Neb ho oni ani chtěli ani činili. ani
vmyſla měli přeſtati zleho lidem ſſkodneho. než tato
řeč yako y prwni geſt k nepřátelom. kterež miewagi
lidee čaſto bez ſweho zaſluženie A oni čynie z newědo
mie neb z nemocy ty wěcy nadnimiž moc ſwěta ne-
mſtij. yako protiwenſtwie prawdě. haněnie neb řečij
potupowánie. a neb nepřizně čaſté rozličnee: A pak
byt y činili ty wěcy nadnimiž moc má a práwo tre
ſtati: Tehdy ten protikomuž ſe to čyni. nemá gim
chtieti zle činiti ani přieti. ale kagicým owſſem gſúli
milosrdenſtwie činiti. vtšt. Než giné ten protiňemuž
nenie. a podle mocy ſobě dané má býti mſtitel zleho
ſkutku Ten budeli zločyncom milosrdný. bude giný
vkrutny a neprawý boži ſlúha Sprawedliwym a
dobrym nečině powinnoſti ſwé. a bohu ciež moc má
newěrný a zlý vředník nakladage zlym. a čyně zlé do
brým. y nebude kupomſte zlym ale dobrym. ani k-
chwále dobrym. ale zlym. a boha nebude náſledowa
ti. gehož oči miloſtij nakloněné y vſſi k ſprawedliwý
Ale obličeg gého nad činicými zlee. aby zahladil z ze
mě paměť gich A tak nekázal kryſtus k zločyncom

nekagici milosʒdny̅ býti. ale nepřátelō ſwym kagicy̅
tem nadnimiž moc nemſſi pokutú ſmrti ꝯ Die dál

Nechtěgte ſauditi. a nebudete ſauzeni:

ꝯ ¶ Nechtěgte ſauditi ʒ nepřatel ſwych w při ſwé
zwláſſt kagicych a k mieru a k přátelſtwi gdúcých.
neb wuoli magicych wſſetečně. nezřizené zezloſti. po
tupně. ſwarliwě Amiſe s ſaudem zloſtnym z pomſty
ſwařte ſnimi. amiž tau měrau podle ſkutkuo gich ſud
te ge za nehodné byſſte gi měli yaku miloſt neb pomoc
činiti. neb naweſti neb wy včiti ʒ a nebudete ʒ týž a ta
kowy̅ ſaudē ʒ ſauzeni ʒ prwotně od boha. a čaſto z do
puſſtěni božiᵒ y od lidij Tak aby což chcete vweſti na
ſwe nepřátely. to vwedeno hoyněgi bylo na was. a
neb toho ſpolu ſnimi nedoſſli:

¶ A ztoᵒ známo. že tato zápowěd neni ſaudcym zři
zenym wmocy ſwěta. nebo duchownim. kteřiž mezy
přmi. winne neb newinné. ſprawedliwe neb neſpra
wedliwé. ꝛc. ſaudem rozeznawati magi: Jakož pán
ſwrchu onich die. Že hněwiwy̅ hoden bude ſaudu neb
rady Leč tak yakoby y k nim ſtáhnúti byſe mohlo.
kdyžby wpři ſwé k ſwy̅ oſobám protiwné ſobě nepřá
tely. a neb ponižené miloſti hledagiecie zloſtně. potup
ně. ꝛc. ſaudili Tut též yako y obecny̅ gim zápowěd gt
ano wiecz. kdyžby tim ſaudem. gimž z vřadu zřizené
wmiloſti ſuditi giné w cyzych přech měli. y ſaudiliby
w ſwé při mſtiwě. zloſtně. potupně nepřátely ꝯ A
tak netu kdež pře cizie. wdow ſyrotkuow křiwdu trpi

ciech.pomſtu porúčegiciech bohu̇. a řádu̇ geho.má
wchazeti před ſaudce: Jakož buoh z opuſſtěnie toho
treſtal. vtšt. a ſuditi ſprawedliwě bez přigimani o-
ſob.přikázal zaſlibenie zato čyně milostiw býti hřie
chom A nebudúli odpuſſtěni.aby přigdúce ztoho tre
ſtali geho že nenaplnil ¶ ¶ Die dále

Nechtěgte potupowati.a nebudete potupe[i]

Totiž nepřátel ſwych wſwee při ſkrze ſe ſamy.buď s
ſaudem neb bez ſaudu zloſtně ſrdcem nenáwiſtně.ſlo
wy poſměſſnymi. poruhawymi. potupnymi. neb
ſkutkem na cti.na ſtatku neb naziwotu: Neb die. Bě
da genž zhrzieš.wſſak y ty zhrzien budeš. když pře-
ſtaneš potupowati.y ty potupen budeš ¶ A ztoho
opět giſté.že tau řeči vſudkuow a přiſudkuow.wýpo
wědy.neb odſudkuow ſprawedliwych a ſtřiedmych
bohem miněnych a wyſazenych.zákonem božý ſtwr
zenych.neodpornych zákonu milosti Tim pán neod
gimá neb otom tuto zminky nečini wewſſi řečy Ač
muožſe přihoditi.a neb neprawě potupa newinnych
a ſprawedliwych.a potlačenie pře gich ſe dieti Ale to
geſt proti zřizeni božimu a ze zleho vžiewanie mocy.
neb zločynce nekagicý nepřeſtáwagicy dobrowolně
a ginych neprawych zabigenie. nenie potupowanie
Jakož pán přikázal. řka. Nemiloſtiwemu nedáš ži-
wu býti Ale ſprawedliweho a newinneho zabiti.geſt
potupiti: Jakož oni řekli proti ſprawedliwe[v]. Smr
ti ohawnú potupme geho Než mluwi toto pán opo

tupowáni nekřeſtianſkē. kterēž čimewagi lidé. kdyžž ſe
weſpolek zazloſtij a wnepřátelſtwie wegdú. geſſto to
ſaudcym obecnych přij mezy lidmi nepřileži. hněw
zloſt. pomſta. potupa proſwu křiwdu: A pakliby
motz ſwěta wtom zlém byla. čím wětſſi geſt potu-
pa. tím wiec nepřatel gde. ažztoho odpowědi. wál
ky. krwe prolitie a záhuby ſe děgij A tot giž nenie zři
zená božie motz. ani vžywanie gegie Ale geſt motz z
ſſelminá. vkrutná. zloſtná. mſtiwá. potupugicie ne-
práwě. a nepřátely ſwé nemilugicý Neb yakaž pře
neb přičina. a yakyž ſpuoſob lidu k bogi. takowěž wſſe
chity wěcy gſú Aby pak nayſluſſněyſſie nuzné přiči
ny byly. tehdy geſſtě newymluwne zlee pocházie. a
zwláſſt mezy křeſtiany neměloby to° býti A ač naty
genž toho puowod gſú naywětſſi winna ſe obracie
wſſak y ginij zwláſſt ktomu chtiwě. ſměle. zloſtně. la
komě gdúci. včaſtni býwagí. naymen ti genž nucení
nemohú vgiti. a wmyſli wraždy nemagij. ani w y-
myſle. ani yaké neprawoſti. zč. ¶ Die dale

propuſſtěyte. a propuſſtěni budete:

¶ Propuſſtěgtež nepřatelom ſwym. neb odpu
ſſtěyte kagicym kořicym ſe. winny gich. pomſty. žalo
by. ſwiezele. břemena nebo ſnopky. ſwazky. záwazky
doluo tlačicie. zápiſy vkládanie. ſtará neb nowá nu
zugicie ſkrze twú oſobu A zwláſſt to čiňte proſycym
kořicymſe. nuznym. biednym A nemſtětese. zlym za-
zlé odplacugiece. zč. ¶ To opět nepřiležij k zřizenee

mocy. Neb řečij pán neodgimá gi. ani weli odpú-
ſſťeti winny treſtánie hodnee. ani propúſſťeti win-
ných. kázni hodnych. zpurnych zlých. zezloſti zle čini
ciech. nekagiciech. a wezloſti zaſtaralych: Ginač tre
ſce ſaudce daniel. řka. Zaſtaralý we dnech zlých. ny
nie přiſſlit gſú hřiſſi twogi kterež gſy ty páchal prwé
ſaudě ſaudy neſprawedliwee. Newinnee vtiſkuge. a
propúſſťege winnee: Ano pán die. Newinneho a ſpra
wedliweho nezabieš: A ginde. Nemiloſtiwemu ne-
dáš žiwu býti. neb buoh ſám ſaud včinil: Jakož die
ſkrze Ezechyele. Sprawedliwý nemuož žiw býti w
ſprawedlnoſti ſwé. w kterem koli dni ſhřeſſilby: Také
bych y řekl ſprawedliwemu. Žiwotem žiw budeš. a
on vſſage w ſprawedlnoſti. činilby neprawoſt. wſſe
chny ſprawedlnoſti geho wzapomenuti dány budú
a wneprawoſti ſwé giež páchal. wniet vmře: Pakli
diem nemiloſtiwemu. Smrtij vmřeš. a on čymilby
pokánie z hřiechu ſwe°. a činilby ſaud a ſp̄wedlnoſt. ži
wotem žyw bude a ne vmře Neto minim pokánie
když lotra popadnúc. na ſſibenicy neb k ſmrti wedúc
bezděčné Ale dobrowolné z miloſti a z wuole ſwobo
dné Pakliſe neobrátí a pokánie činiti nebude. on wne
p̄woſti ſwé vmře: A pã die o Galileiſkych gichž pilát
ſmiſyl krew s oběťmi. zdali gſú byli hřiſſnicy mimo
wſſechny Galileyſké Nic. p̄wim wám. Ale nebudete
li pokánie činiti. wſſichni zahynete. yako když nečinili
pokánie. poſlal naně ſwé haufy. a zatratil wražedlni
ky ty a měſto gich zapálil: A to mocý ſwěta zřizenú

nato.řka. Přiwedte ge se.a z mordugte přede mnú: A o
pět. Zlé zle zatrati A tak pán mini na wssechny tu řeč
strany gich. zwlásst kteřiž kde od kterych byli zlámá
ni. vtiskámi nuzemi. aby byli propusstěmi. etc. Die dále

Dawayte. a budet wam dano

Dáwayte § prosycým nepřátelom wassym
milost duchowni neb telesnú. y pomocz potřebnú §
a budet wam dáno § od boha prosycým y od lidij.
neb buoh postawij srdce wtéž miře zase. aby dali mie
ru dobrú. plnú. osutú etc. A túto řeči netoliko člowěk
obecný prostý k swemu nepřiteli má se zprwowati. ale
y člowěk oblásstni wmocy postaweny. aby ne wždy
podle práw a sprawedliwostij lidskych. saudy. vsudky
y pokuty čimil. a zwlásst smrti. ano gesstě na statku. o
wssem na cti neb na žiwotu. kdyžby new ědomie nepře
možené bylo. neb přihoda nezwolená. neb nemožnost
neb núze. etc. gessto toho neb gineho nečinilby z wuole
swobodné. a z rozmyslu Aneb žeby swú sprawedlno
stij zawedem byl. a poznage litowalby y oprawowal
by. a kořilby se. nemagi na takoweho saudu y potup
dopússtěti. ale milost dáti a propússtěti Neb buoh
na samy zlee obyčegnee. z wuole a z vmysla hřessicie
wědomě dopússtij. a gessto pokánie sami dobrowol
neho nižadneho nečinie. leč mussegij. gsútz w ruce ka
ta Na takowee buoh saudy y potupy dawá. a nedá
propustiti. a byť se chytili rohu oltáře. weli takowee
wytrhnúti a vsmrtiti Die dále

Mieru dobru plnu. natlačenu y osutu da
die w lonono wasse Tauž zagiste mieru kte
ruž mieriti budete. odmiereno bude wam:

¶ Tem pak kteříž to nepřátelom činie. nesaudie nepotupugij. etc. bude dáno gim od nepřátel. kdyžto vhlé shrnú na hlawu gich A pakli oni nic. ale od boha naše pomsta. ale naše milost přigde: Protož die § Mieru dobrú § zase dadie bez saudu zlosti. ale wpro mieně saudu milosti. takže ťe za přitele suditi bude swe ho § plnú § w poctiwosti y w ważnosti mieti bude za prwnie lehkosti a potupy § natlačenú § w milosti. w propusstěni. y w opusstěnij wsseho nepřátelstwie § wrchowatú § neb osutú w obdarowáni zase wssie milosti y pomocy zase w potřebě. y w včiněni proťe s milostij wsseho možneho: Že tomu to přigde. kdo se trpěliwě. milostiwě a dobrotiwě má k nepteli swe Pakli zpět bude činiti. wěz to že § tauž zagiste mierú § dobrú neb zlú § kteruž mieriti budete § swym nepřáte lom § odmiereno bude wám § plně. natlačeně. osuťe. swrchowaně. 9. ¶ Opět ta řeč nemuož se tresi ti zřizené bohem mocy. leč nezřizeně. a nepráwě a zle vžiewané Neb miera dobrá plná. natlačená. y osu tá mocy swěta zřiezená bohem spuosobená. napra wo dobrým. a nalewo zlym A těm genž dobře gie mieřitz vžiewagi. dáwá buoh zde mieru žiwnosti po ctiwosti: A budúli v wieře zákona milosti a dobře mie

řiti budú. dawá wlidu poddanem miloſt pokogi ſwor noſt. ano dá za ſlužbu práce wěrne y odplatu wěčnu Pakli zpět měřiti budú. ginač k ſobě a ginač odſebe. a nemiloſtiwě neſprawedliwě a vkrutně měřiti budú netolik zde miery zlee. ale y na onom ſwětě duogdau Neb mocným mocnee mučenie připraweno:

Y prawieſſe gim y podobenſtwie. Zdali muož ſlepy ſlepeᵒ weſti. wſſak oba w yaᵛ upadata: Nenie včedlnik nad miſtra. ale do konaly každy bude budeli yako miſtr geᵒ

g ¶ Ypwiſſe gim ʒ k ſrozuměni toᵒ ʒ podobenſtwie ʒ totiž že nelze ginač. než yakú ſe měrú měři. odměřeno býti Měřili ſe k poſluženi miloſti milowánie zýſka miezč Pakli zloſti pōſty a zčehož ſlepota a wedenie k ſlepotě a miera do yamy padá obú y die ʒ Zdaliž ſlepy ʒ zloſti nenawiſti plný pomſty a vmyſla zlého. zlým za zlé odplacowánie ʒ muož ſlepého ʒ nepřietele wtéž zloſti ʒ wéſti ʒ k dobrotě. Skrze nemiloſtiwoſt nemiloſtiweho k miloſtiwoſti. Skrze ſwář a nepokog k miru a k pokogi Skrze nepřiezně k přátelſtwij Skrze hněw zloſtný k ſpwedlnoſti Skrze haněnie a potupowánie. pomluwanie a vtrhánie k milowánie Skrze vkrutnoſt. k miloſrděſtwie. pōſtami a zleᵒ za zlé odplacowánim k dobrotiwoſti. zč ʒ wſſak oba ʒ budúli to činiti pd ſauděm duchowním neb y ſwětſkym. neb y krō

ſaudu ſwařiceſe a potupugice ≈ w yámu vpadáta ≈
w treſtáni ſkrze lidi neb boha. neb oba potratita ſpra
wedlnoſt. a křiwa zuoſtaneta. ſami ſe mſtiece gedni
nad druhými ze zloſti Aneb do yámy a čiſterny ſtaré
mocy ſwěta wykopanee w Júdſtwu až y w křeſtian
ſtwu za králuow. cieſařuow Ato ſauduow. pokut
pomſt ſwětſkych. a neb do yámy duchowmie kázně:
Neb o ſwětſké yámě čiſterny ſtaré kryſtus die. Že člo
wěk geden ſſtipil winnicy. a opletl gi plotem. a wyko
pal wni yámu a pres. totiž. řád mocy ſwěta. ku pom
ſtě zlym a k kázni. aby hřeſſyti neſměli. a ne vpadli z
ſwé ſlepoty wni. etc. A otom k Ezdraſſowi die. A kaž
dy kdož by nečinil zákona boha tweho a zákona krá
lowa. ſaud bude oněm. buď k ſmrti. buď k wyhnání.
buď k potupě geho ſtatku. neb giſtě y do žaláře. etc.
A z toho znamo. že y tau řečij nepotupuge mocy zřie
zené ſwěta: Ale vſtawuge y vtwrzuge gi nad těmi.
gěž w záko milosti negſú. a neb wněm miloſtiwě ne
obcugý. že wruce gegie padagý. neb ſlepý negſú ani
wuodce ſlepých. neb zloſt oči oſlepuge A kdož chodi
v wieře ſproſtně w miloſti a w pokogi kewſſem chodi
do vfaliwě. a ſproſſten bywá te yámy ſtrany ſwé. y
ſtrany bližnich. aby přičinú toho nebyl A tudy pohor
ſſenie y zahynutie ne vwedl. neb moc ſwěta ſlepé ze zlo
ſti padle wni káže y treſce: A yakož prwa
nim přikladem vkázal. že zloſti. etc. ne včyni žádný ne
přietele k náſledowáni dobroty Ale že oba ſtrach w
yámě pomſty a miery hodné dogdau zaſkutky ſwee

hanby. ſſkody y vtrpenie Tak druhym přikladem v
kazuge. že nepřitel ſkrze zloſt ſauduow potupowánij
vkrutnoſti včený dobrotě. nebude w dorotě nad mi
ſtra. ale ſtrach že v wětſſi zloſt wzdělán bude: A kto v
die ʒ Nenie včedlník ʒ včený zloſtně s ſaudy a potupo
wánimi vkrutnoſtmi. twrdoſtmi ʒ nad miſtra ʒ w
dobrotě. ani muože tudy nepřitel w přitele obrácen
býti ʒ Ale dokonaly každý ʒ včedlník. zloſtně. ſwárli
wě. potupně včený ʒ budeli ʒ w rowne zloſti ʒ yako
miſtr geho ʒ než obecně včedlnicy bywagij w zloſti
doſpěleyſſi než miſtři Ale při dobrotě ginač gde: A
protož pán die. Běda wám zákoníkō genž obchazie
te zemi a moře. abyſſte včynili gednoho nowowěrce
A kdyžby byl včiněn. včinite gey ſyna pekelníka. dwé
náſobně než ſami gſte A tak zloſti zloſt nemuož na
krátce k dobrotě naprawena býti. ani wedenim. ani
včenim. ale že ſe wietz nad mieru rozmuož ¶ A ta
zloſt nemá býti o wſſem při oſobě w mocy poſtawené
A niž ſkrze ni možné wéſti. včiti treſtati zločince neb
přeſtupníky. ani ſaudu ſprawedliweho. ani kázně
muož pogiti Ale mát ne zloſti ſaudy čyniti a ginee
wěcy vřadné. kudy ſlepý w yámu padá. a wuodce ſle
pych v wětſſi zloſt vwodi. ale má w ſaudu y w giné wi
děti prawdu. a tu má činiti w ſaudu w přiſudku. y w tre
ſtáni Pakli tu dočkage nelibé ſobě oſoby. a pod ſúdě
a ſprawedlnoſtij mſtilby ſe. giž takowý pokrytec byl
by: O němž y o tom genž k ſaudu pohání neb ſám zlo

ſti. vkrutnoſti k dobrotě weſti chce y včyti. die

Co pak widiš mrwu wuoku bratra twe°

¶ Co pak diš. Widim mrwu ʒ totiž. winnu. ne
doſtatek bratra ſweho. cožho pak mám wtom necha
ti: Die ktomu pán. Widiš dráſtu neb mrwu vpřiro
wnání twé zloſti. yako břewna ʒ wuoku ʒ wzewnitř
ním obcowání očitě ʒ bratra twe° ʒ ꝓti wědomí neb
vmyſla geho. ne ze zloſti. ale z hlúpoſti a z nemocy ʒ
Břewna pak ʒ zloſti. proti němu mſtiwé. vkrutné w
pokrytſtwi ʒ wuoku twem ʒ wnitrz ſſilhawem tma
weho. vmyſla nepřiemeho. pokryteho. twárnoſtmi
wedenie a včenie proti ně° nekřeſtianſkeho ʒ neznáme
naš ʒ že gſy ſlepy miſtr a wuodce zloſti a nedobroty
proſpěti chtě a vče y weda. y ſaudy a potupowáními
vkrutně Aneb kterak vpřímě. ſproſtně. a w prawdě
w dobrotě ʒ řícy muožeš bratru twemu ʒ křeſtianu
bratru. včaſtníku a náſledowníku kryſtowemu ʒ
Bratře ʒ ſpolu včaſtníče včenie ſynowſtwie otce ne-
beſkeho ʒ Nechat. neb dopuſt ʒ ať ſaudem a potupo
wáním. neb treſtáním. neb pomſtami duchowními
neb ſwětſkými. ꝛc ʒ wywrhu ʒ wygmu ʒ mrwu ʒ pro
ti mně neb bližnímu. neb mému ſpaſení. zdánliwého
nedoſtatku Neb winny bez zloſti a pomſty činěné. neb
mluwené. byť pak y hřiech znamenitý byl. a wſſak
bez zloſti a ſſkodneho pokrytſtwi činěny. mrwa. drá
ſta wuoku geſt. vpřirownání wětſſy wěcy Ano y do

broty včenie a wedenie kmi wzlosti a w pomsťe. genž
břewno gest. neb dobrota z wiery a z sprawedlnosti z
wiery. malé wěcy weliké čini Ale zlost pokrytá swee
sprawedlnosti. wěcy weliké vlidů zchwálené. před bo
hem malé činie: Azase. Winny a hřiechy malee čymi
weliké. A protož die ⸗A ty⸗ sam přitom sauzeni. wině
nie. trestánie ⸗břewna⸗ zlosti. potupnosti nenáwist
né. y vkrutnosti nemilostiwé ⸗wuoku twem⸗ ssilha
wem. tmawém. slepotú a zlostij. w zewnitrznim oči
tém činěni v wypěňowáni zlosti ⸗newidiš⸗ že vmysl
twuog ssilhawý. tmawý. protu zlost twú nepřigde k
dobremu twemu. neb bližnich ⸗Pokrytče⸗ genž pod
barwú sprawedlnosti řádu kázni a trestánie. vmysl
zlosti a pomsty wnitrzni ⸗kryges⸗ ssilhawy a slepý
Nássli vmysl. měg přímý. a chcessli prospěti práwě
bližnimu twemu. počni naypřw od sebe a od částky
sprawedlnosti přwnie ⸗wywrz⸗ z vmysla y z srdce
tweho a slož lest. lež y pokrytstwie sewssi zlosti ⸗z oka⸗
zewnitrznich twych snažnostij. gimiž wésti chceš k
dobrotě ⸗A tehdy⸗ vstawenim srdce wmilosti a w⸗
vpřimosti ⸗prohledna⸗ k zákonu dokonalé swobody
a k hodnemu powolánie w smluwě. w yakau stebú
buoh a ty s milosti geho gsy wssel A tak vstawenee
mage srdce wmilosti w odpusstěni. w propusstěni. w
mieru. w přátelstwi a w pokogi. zc ⸗budeš mocy⸗
neb ginač přwa a zřiezené mocy nemáš wywesti sau
dy neb ginymi wěcmi duchowníe mocy neb swětské

zmrwu̇ nedostatek neb winu z oka bratra tweho
Gimač budeš ffalessny prorok. včytel neb wuodce. saudce neb zprawce. zc. gichž se magi wěrnij warowati. a po skutcich zlostnych a mstiwych ge znati po krytce. nebo nenie dobrý sstěp. kteryž čymi owoce zlee často řečené ze zlosti Ani strom zly mocy vřádné člowěka. čině owoce dobré Neb geden každy sstěp po owocy bywá poznán: Nebo ani s trnie zbieragij ffikuow. ani zekře wytlačugi hroznuo: Dobry člowěk z pokladu srdce wynássi dobré ꝯ A zlý člowěk ze zleho pokladu wynássi zle. neb z hoynosti srdce vsta mluwie A tim wssim pán přikazuge zlosti se warowati tayné. y zgewnee. y pokrytee: A to nayprw wssem zprawcom a wudcym. včitelom duchownim potom y swětskym A potom wssem obecný. zwlássť k saudom gedni druhé honicym. že nemagi toho w zlosti a ze zlosti činiti Gimač. kterau měrú měřiti budú. že odměřeno gim bude. zc.

¶ A z toho ze wsseho zgewné. že řeči tyto krystowy nečelee proti zřizené mocy na swětě. ani odsuzugi gie ani potupugi. tak aby w ni žádný křestian a spasen etz býti nemohl A ač nesnadno y těžko y vzko Wssak někteři gsútz w mocy postaweni. v wieře pána krysta w zákonu v mluwy chodiec. w poslussenstwi dowěrně mohú. včeni gsútz čtenim kristowý a řečmi těmito se zprwowati. neb na swych miestech nerussi. ani kazie. ale wzdělawagi. a naprwugi ty řeči zdrawě a wěrně p

gaté Neb yakž ge nynie wykládagý . na pˀwo neb na
lewo . zle . nepráwě . bludně . ,pti gich wlaſtni duchem
ſwatý mněné prawdě . tak nelze niž žadnemu . gimiſe
nečku w mocy té . ale ani obecnemu člowěku ſe zpra-
witi w pokogi ſwědomie dobreho: ¶ Na
prawo wykládagý mnozý ffaleſſně z duomyſlu ſwé
ho a cyzoložně w ſmyſlu y w řeči . o hoyněyſſi ſpˀwedl
noſti na zkázu a na zruſſeni přikázané ſprawedlnoſti
proti vmyſlu . y řečy y ſmyſlu pána kryſta k wyhlaze
ni mocy zřizené bohem . k odſuzeni y k potupeni gie y
mnohych prawd wiery prawé pýſem ſwatych A tu
dy ſwými ſmyſly vſtawugý ſe y giné w ſwee ſpˀwedl
noſti . a w ſwé wolnoſti . aby žadnému poddáni neby
li A wſſecky kdož ſnimi bludicými a nepráwě wyklá
dagicými proti wieře pýſem ſwatych . a ani toho blu
du ſkutkem dokazugicými . než včicými a nečinicimi
A nagińé břemena kryſtem newzložená zkládagicy
mi . ne ſmyſlé a nedržie ſnimi Bludugý . potupugý . y
odſuzugý wſſeho . až y ſpaſenie . ſměle we wſſecky wě
cy . gimi nikdy nepřiležicie kráčegicie z přičin nehod-
nych roty wzdělawagice ktémuž potupowáni A tu
to wtomto pſani nečekati od nich gineho z toho ſſťe-
pu owoce Než aby naplnili mieru otcuow ſwych pˀd
kuow . z nichž ti genž gich puowod byli . treſtáni z hřie
chuow y wylúčeni Potom za přičinu wzali zle a ne
práwě zprawu wydanú připožywani mocy ſwěta
zřizené . w prawdě a w čiſtotě gegie Tu zpráwu wy
danú rozličně . nepráwě . nekřeſtianſky y s bratřimi

zhaněwſſe.potupiwſſe Ztě přičiny totu wyzdwihli
a neřád.geſſto nikdy nenie ſlychán aby kdy w křeſtiā
ſtwu byl. O nichž leep mlčeti a bohu ge poručiti. než
gich wſſetečné nezřizenoſti wyprawowati A pněť
ſe nepiſſe toto počtu wydánie o mocy. než aby toliko
to křem dogiti mohlo. při nichž oni ſnažnoſt magi po
čatú dowěrnoſt y milost kazyti. aby poznali co p nás
a w yaké mieře geſt. že ne wté od nich wydanee. a neb
od některych z naſſych nedowěrcuow. z gich trakta-
tuow ſepſané Ale co z prawdy wiery y zákona božiho
pýſem ſwatych ſmyſlime y držieme. zc. To otěch
genž naprawo bludie. a ſwodie ſe y giné od prawdy
řečij božich Nalewo pak při těch řečech
bludie z nezdrawého ſmyſla. že odſúdili lid obecný
řimſſtij včitelé a ředitelé. by ſe měli těmi řečmi neb mo
hli zprawowati. neb k nim ſtáti měli z dluhu ſpaſení
Ano ani zprawce ſwěta. až y duchowni. krom mni
chuow. rozděliwſſe ge na přikázanie a na rady Vſlé
pali z toho pod yakúſy dokonaloſti mnichuow w ro
tách mnoho twárných A yakéſy gim z těch řečij doko
naloſti wymyſlili. a giné wſſechny z těch řečij w ſwo
bodu ruſſeni gich wypřihli. aby k nim nižadný z dlu
hu ſpaſení neſtál. než toliko aby oni pokrytcy gedno
ſwitnij a ludáři mohli ſně býti Jako mieti chudobu
bez nedoſtatku Tichoſt w poſtawě bez pwdy Pláč
w poſſmurnoſti pokryté Lačnoſt w ſytoſti hoynee
Trpěliwoſt. ano naně nedadie zlému wětru wieti. zc.
A tak při wſſech giných řečech. duchowných y ſwětſſtij

odporni krystowu včenie přihoyneyssi sprawedlno
sti přisobě y při swych vřadech. wsse natyto obracu
gi. že naně slussi Atak ani lid ani zpráwce. ani mni
ssi. ač naně wssichni vtýkagi. neostřiehagie řečů těch.
a od mnohych giž k posměchu a k potupě přiwedeny
gsú. rc. ❡ A protož kdož koli gest milownik zákona
páně miluge řečy pána krysta. čta toto sepsánie. aby
neználi poznal. že ty řeči gsú k zpráwě wssech křestia
nuow. wselikeho stawu a powolánie mluwené. v
wieře a w sprawedlnosti božie. y zprawowal se gimi
skutečně na spasenie ❡ ❡ ❡ ❡ Take to známo
bud. že některym osobam w mocy tee zastiženym w
gednotě nenie moc ta dopusstěna bez zpráwy řečů pá
ně Neb y vrozenů. bohati. mocnů. vředmicy. saudce
a ginů magi. netoliko zpráwce. ale y zpráwy napsa
né. s yakymi wyminkami a wýstrahami magi mo
ci požiwati Abratřů ty zpráwy obssierné ke wssem
stawom. řádom. k obchodom. žiwnostem. bytom. a
k rozličnym wěcem. gichž dáwno naučenie. zpráw y
vsudkuow magi. a gini zprawowati magi každý.
podle swé dostatečnosti ❡ ❡ ❡ ❡ A ztoho známo
že nebylo to prawé ani gest. by bratřie propustili moc
swěta wnynieyssim mnohém přilissném zlém vžiewa
ni proti wieře půsem swatych Ale miesto gie dali po
tud A podle toho pokudž muož v wieře zákona mi
losti. podle řečů krystowych hoyneyssie sprawedlno
sti státi. a wni se wěrnů zachowawati. Jakož vkázá
no. kdež se skrze to nic ne vprostrańuge. ale přiliš su

zuge řečmi božimi. tak že nebude čáky. by mnozý vrozený. mocný býti mohli w gednotě A nadto čti ſobě
liſt k králi pſaný ſlawnee paměti Ladiſlawowi. z-
přičiny pſanie odtrženców. a z ſočeni nanás. že gſme
moc ſwětſkú mezyſe puſtili. a meč krwawý a ſwobo
du. geſſto z gich tehdy přičin. nanas weliké pokuſſenie
přiſſlo. tak že ten meč krwawý zbudili. proti nám. a z
ztoho od pana Sſwamberka ſſeſt bratruow vpale
no vboru Protož bratřie vptawſſe ſe. žeby z gich pſa
nie to protiwenſtwie poſſlo Y pſali o mocy ſwětſké.
počet wydáwagiece yak gnie z wiry piſem ſwatych
držie y ſmyſlee. zc. ¶ Geſſto z toho
y to známo býti muož. že ti odtrženci ſamú dobro
wolnú ſlepotú blúdie: Neb magie dosti včyněnie
wſſem traktatom y řečem vſtnim Ano nadto než oni
mohú a vměgi odpory wymyſſleti A nadewſſe k pý
ſmom ſwatym k rownání gich. nic giného vpřičině
nenie. než přiliſſná nemiloſt. z niež vſſý nemagú k ſly
ſſeni. ani oči k widění A owſſem ſrdce k dobrému ſmy
ſſleni. že gſú bratřie nic proti zákonu božímu nedo-
puſtili pro nižadnú vzkoſt. dle proſtraněni. ani žiwo
tuow neb ſtatkuow zachowání Neb kde a wčem gt
giſta zápowěd neb přikázanie páně. moz kdo neb ne
moz. vzko neb ſſiroko. těžko neb lehko. wtom ſe vſta
wili a vſtawugi Než wtom wčemž tělo a krew blud
nym ſmyſſlenim naſſlo. A ſwizele a zadrhle mar-
né wymyſlilo nad zákon páně: Wtom ſe známe. že
wto powoláni negſme. k ghu a k břemenu lidſkému

Ale k ghu a k břemenu páně Aztoho na nás ti pokři
kowé gdú. že gsme swobodu tuto nebo onuno pustili
mezy se To až potud o mocy swěta wypsano:

Konecz počtu wydaný o mocy swětské:

o Přisaze

Ale že nynie nesnaze znikly nemalé y o přisaze Gedněch držiccich že w nowem swědectwi nikoli od žádného neměla by požiwána býti Jako wětz zapowěděna pánem a swatym Jakubem A giný na odpor. netoliko pisscy. káží e gi slussnú býti Ale swobodně gie vžiewagi we wssem přzi zápowědem, až k ni y mocý pudie, zč. A tú přičynú

nuceni knl. wzata gsú pijsma swatá k ohledánij pra
wdy: Ažeta wěcz nay wiecz stogi základně nařeci
kryst owě. w páté kapitole ❡ Protož slussie gi za zá
klad wzyti a přini podle zpráw pijsem swatych pra
wdy pohledati. a giese zprawiti:

o Hoynějssi sprawedlnosti při přikazani druhem. y osmem:

Rzečeno starym. Nebudeš křiwě přisahati. ale nawratiš panu přisahy twe: Ale ya prawim wam Nepřisahati owssem:

❡ ❡ Tuto obracuge se pán k doplněmi druhe° při
kázanie. a podlé toho y osineho Druhe přikázanie
negelikož řidi k bohu nadewsse. ale gelikož řidi w bohu
k bližni^v w swědectwi: Oněmž die. Pána boha twe°
bátise budeš a ge^v samemu služiti budeš. a wegme^v
ge° přisahati budeš Newezmeš gména pána boha
twee° nadarmo A osme. neprōluwiš proti bližni^v
twemu křiwe° swědectwie A tuto. Nebudeš křiwě p
sahati. ale nawratiš pánu přisahy twé Kterežto při
kázanie mistři a zákonici russili. kdyžse dōmiwali zá
powěd geho tolikto byti na křiwdě w neplněmi. a při-
kazanie na wsselike prawdě. w yakem koli spuosobu
Ymněli žeby ge naypzw buoh přikazal. neb zapowě
děl zewnitrz telesně a ne w srdcy prostém. a wiery a
prawdy plném Protož gsú wssie lsti a pokrytosti s
neprawostij. nečistoty. y s lakomstwim a lži. s křiwo

lakostij plni byli Aztoho y zewnitrz zle smyslili. domniwagice se toliko hřiechem býti. kdyžby kdo zewnitrz na křiwdě přisahal a swědky přemožen byl: ¶ Protož směle bez saudu sprawedlnosti a prawdy na wsseliké při. když gediné měli gi za prawdu. a neb v mysl měli plniti. přisahali. buď z lehkosti neb zezlosti z lakomé neb z giné žádosti a neprawosti Ač se na doziech pohanskych wegmeno gich warowali přisahati. wssak stwořené wěcy mnohé vwedli kupřisahani naněm. a naněm přisahagice zbožňowali ge. a naněkterem přisahagice. wážnost měli y nawracowali. y nawracowati přikazali. a přestupniky pro swé lakomstwie w pokutu hnali. a naněkterem ani sebe. ani lidu nitz newážili To a gine pán chtě odgieti yako nehoyné. a plnost y hoynost vkazati přikázanie toho: Y připomina. řka ¶ Opět slysseliste že řečeno gest starym ¶ židom od boha skrze Moyžysse ¶ Nebudeš křiwě přisahati ¶ totiž nebudeš křiwú. nesprawedliwú. neprawú swú přij. nawědomie a naswědectwie božie se odwolawati neb dokladati skrze potwrzenie gména božiho A neb bohem neb gménem geho. toho což mluwiš neb čyniš. neb gsy mluwil neb činil. neb vmysl máš. ano křiwé a neprawé bylo by. nebudeš potwrzowati. neb oswědčowati bohem neb gmenem geho A to dwogim obyčegem na křiwdě přisahati zápowěd: Gedno yakož řečeno na wěci křiwé neprawé. y nesprawedliwé Druhé. by y naprawee. wssak wtom křiwee. když se zřizenie nepl

nie pánu: Protož die. Ale bogeſe boha. a wegmeno
geho přiſahage ʒ nawratiš ʒ cožſy wyzagal v boha
ſwědectwim gména ge° vtwrzenie přě ſwe ʒ pánu ʒ
a bohu gedinemu nebeſkemu. prawemu. a negmenu
ʒ přiſahy twe ʒ wegmenu geho činěnee: Neb každý
přiſahage wegmenu páně. zdlužugeſe k wyplněni.
geſſto y wtom židé blúdili Nebo přiſahagice na wě
cy neſprawedliwe y neprawe. yako pawla zabiti. y
chtěli plniti: A též při ſtwořeni zdlužiwagiceſe při
ſahami rozwazowali ſe. že wegmenu páně ne přiſa
hali: Protož pán naprawuge bludy gich. řka. ʒ
Ale yá ʒ ne odgimage. ani ruſſe toho přikázanie ʒ
prawim wám ʒ plnoſt ge°. hoyněyſſi nad miſtry. zč
giežto buoh minil při wydání. a piſma ſwatá potō
wyložila ſú: Z nichž die ʒ Nepřiſahati owſſem ʒ totiž
yako miſtři a zákonicy. to geſt. nepřiſahati o wſſeliké
prawdě. neb na wſſelike prawdě přiſahy vžywayte
a zwláſſt bez ſaudu. nevážně w řeči obecné z obyčege
lehce. pro vážnoſt gména božiho A kdež toho potře
ba weliká znamenitá nebylaby. giež vgieti nelze ſtra
ny nuticieho: Neb piſma to též zapowidagie Přiſa
ze. die. nezwykayte vſta twá. neb mnozí wni pádowé
gſú gmenowánie gména boži° nebuď vſtawičné w
vſtech twych. a k gménom ſwatych nepřiměſſugſe.
neb nebudeš bez winny od nich. nebo yako ſlúha. ta
zán gſa vſtawičně. od ſynaloſti nebýwá vmenſſen.
Tak wſſeliký přiſahage a gmenuge wewſſem. nebu

de od hřiechu očiſſtěn: · Muž mnoho přiſahage. naplněn bude neprawoſtij. a ne odegdet z domu geº rána A oklamálit bratra. hřiech geho naněm bude . A pakli lſtiwě a pokrytě čyniti bude. dwognáſobně ſhřeſſi A pakli nadarmo přiſahati bude. nebude ſprawedliw včiněn. nebo naplněn bude odplatú duom geho Nekázane řeči ne obwykagte vſta twá. nebo geſtit wni ſlowo hřiecha. hec ibi. Ekleziaſtyci. w xxiij. A opět. w xxvij. Rzeč mnoho přiſahagicý. hruozu hlawě čini. a ne vcta gegie zacpánie vſſij: A poněwadž w obyčeyné a w lehké přiſaze množij pádowé gſú: Jakož ſwatý Jakub ktémuž die § Předewſſemi wěcmi bratřie § o nichž mluwiete § nechteyte přiſahati § totiž přiſah y kewſſeliké řeči vžiewati § abyſſte pod ſúdě § lehkym a newážný. z wláſſt w obecne řeči § nepadli § w zápowědi přeſtúpenie toho. newezmeš gmena pána boha tweho naprázdno. totiž. k ſwědectwi Neb nebude pán buoh mieti za newinna toho. ani nechá bez pomſty. kdožby bral gméno geho naprázdno: A pán ktémuž die niže. Protož buď řeč wáſſe. geſt geſt. nenie. nenie. což nadto hoyněgi geſt. od zleho geſt. totiž. od zleho mluwenie z wykleho bez ſaudu. a tu mnozi pádowé a vrazowé wřeči ſú. a potupowánie: A protož prok to wykladage. w yake mieře má přiſaháno býti k nowe ſwědectwie mienie. y die. Přiſahati budu. žiwt gt pán § w ſaudu § wážném w rozſúzeni a w rozſſafnoſti y opatrnoſti. bez lehkoſti. newážnoſti. klo

potnosti a zlé zwyklosti. yako mistři a zákonicy. w sprawedliwosti přě bezewssi neprawosti. yako židee zapřisahli se. negesti a nepiti domižby nezabili pawla a Erodes stiti Jana dal pronesprawedliwú přsahu a w prawdě bez lži a křiwolakosti. lsti a pokrytstwij w vpřimosti vmysla srdce. řeči y skutku přisahati bu dete A protož pán podle pijsem těchto odgimage přisahy obyčeyné bez saudu. lechké. newážné w řeči o becné. od sameho přisahagicieho puowod magicie. bezewssie potřeby. o wssem bez nucenie potřeby milo stiwé. neb nemocy. neb newěry. neb gistoty lidské. k v twrzeni. a ruozmice odgeti. rc. při nichž podtim saudě lehkým mnozij pádowé Oči wážnosti a bázni sau duow božich. podle smyslu praweho přikázanij bo žich. a pijsem wýkladu gich. když zapowidá nepřisa hati owssem cožse obecně mluwi. a ossem z hněwu. genž saudu a sprawedlnosti nečini Též z lakomé žá dosti. genž prawdy a sprawedlnosti w trhu nepuoso bi: Die pijsmo Ekliastykus. w xxiij. Oči páně mno hem swětleyssie gsú slunce. srdce lidská spatřugiece: A protož ginde die Ekleziastykus. w vij. Nečiň se spra wedliw před bohem. chtě gim a gménem geho vtwr zowati sprawedlnost swú sám prose Die dál Neb on poznawatel srdce gest. a Ekleziastykus. w xx die. Kdož mnohych slow vžiwá před bohem. vráži dussi swú. zwlásst to bywá připřisaze. neb obyčeyné. neb z hněwu. neb z lakomstwi. neb z giné nezřizené žádosti činěne: A opět Ekleziastykus. w v. Nemluw wssetečně

ničehéhož. ani buď ſrdce twe rychlé k propowědění
řečij před bohem. nebo buoh na nebi a ty na zemi A p
tož buď též řiedké řeči twé A ptož pán gežiš chtě lid
ſwuog wtom dokonalý mieti. dal wýſtrahu aby ře
čij prazdných ſe warowali. neb odtud kdož ſe gich ne
waruge wcházy wſſkodliwé řeči A z toho wlehkoſti
neb wzloſti. tak aby z hoynoſti ſrdce. zloſti neb lakomé
neb gine žádoſti vſta mluwila A ktož ſe wážně má w
řeči w prawdě a w ſprawedlnoſti. wěda že neb z řeči
ſwé ſprawdliw neb potupē bude. ten muož ſe té zápo
wědi ruſſenie vwarowati. nepřiſahati owſſem
¶ A netoliko pán gežiš odgima zlú zwykloſt při p
ſaze w řeči obecné. ale odgimá y to druhé včenie gich
zlee a nehoyné. že činili y včili přiſahy na wſſeliké při.
a to měli za prawdu vmyſl k plněni. nemagiec na peči
ſaudu a ſprawedlnoſti a pwdy: Protož y to pán od
gimá od ſwych řka Starym řečeno. nebudeš křiwě
totiž bez ſprawedlnoſti a prawdy. při ſwú na ſwěde
ctwie božie ſahati. totiž. na wěcy neſprawedliwé a kři
wé A owſſem vmyſlem tim nechtě plniti § Alle na-
wratiš pánu přiſahy twé § Podle toho. Sliby mé
nawratim pánu. neb lép gt neſlibowati. o wſſem při
ſahú nepotwrzowati než neplniti. neb ſe pánu ne-
libi nepřimoſt. zč. R wykladá to ſlowo ſám pán
§ křiwě § že neminil to buoh křiwě. totiž. toliko na-
prawdě ſtrany vmyſla k plněnie. ani na každé praw
dě lehké. neważné. o wſſem na wěcy neſprawedliwee
neprawee. ſtrany ſwé neduotkliwoſti a zloſti. neb žá

doſti lakomé. ani zlé z wyklosti. neb to wſſe gſt křiwě a
nepodle vmyſla boži° přiſahati: Protož ſã wykláda
ge a doplňuge to die ≈Ale ya wã prawim≈ ſmyſl to°
bohẽ miněný. piſmy wyložený ≈Nepřiſahati o wſſẽ≈
yako miſtři zákonicy o každe y na každé při. kteruž bez
ſaudu ſprawedlnoſti a prawdy z aprawú měli. aby
ſe ne vcta lehka. neprawá tudy bohu a gmenu geho
neſtala. a winna y pomſta z toho od boha nepoſſla.
A tak ne z každé přičiny ani na každé prawdě prod wo
ge zlé Gedno pro neſluſſnú přiſahu Druhé pro za
powěděné plněnie. A z toho známo. že mezy wěr
nymi ta přiſaha nemá mieſta mieti pánem kryſtem
podle pÿſem zamezena A tu w tom a na tom mieſtě
to ſtáti muož. nepřiſahati o wſſem. totiž. nikoli. yako
miſtři a zákonicy. o wſſem při ſwú na wědomie božie
a na ſwědectwie k potwrzemi ſahali. a dokládaliſe bez
ſaudu ſprawedlnoſti a prawdy A netoliko tim ſlo
wem wěrnym zamezena přiſaha. přiſau bohu Ale
y to což tolikéž geſt Jako Buoh w nebi. buoh mi ſwě
dek. Giſtě a w prawdě před bohem. Pán buoh wie
a zná že gſem praw A tak o ginych zlých obyčegich.
Jako wěru wěru Giſtě giſtě Amen amen A poně
wadž toho činiti wěrnÿ nemagi z ſwé přičiny nikoli
činiti k ginym krom ſwé gednoty. nadto nemagi čy
niti toho bratr bratru. Ani geden druheho k tomu
hnáti ani nutiti. yakož dolegi bude pro hoyněyſſy ſp̃
wedlnoſt A magÿ od ſlow ſwrchu gmenowanych
wyſtřihámi býti. aby gich ne vžiwali ¶Třetie

nehoyné vžiwánie přiſahy miſtruow a zákonikuow
y včenie tehož pán kuſſie nap̄ wenim prawym druhe
cáſtky p̄kázanie. totiž ʒ nawratiš pánu p̄ſahy twé ʒ
neb miſtři a zákonicy pilně a přiſně zachowáwali to
aby nabozych cyziech. ani wegmeno gich nepřiſaha
li A wſſak wymyſlili. neb wymyſſlené a zwyklé při
ſahy na ſtwořeni twrdili. tak tim vmyſlem přiſaha
gice namich. že wegmenu božim nepřiſahagi. nebyli
držáni z dluhu k nawracowani pánu těch přiſah. leč
některych wěcij pro ſwé lakomſtwie. yako na zlatu a
na oběti. tu ſe gim zdálo. že ſe blíže gmena božiho. a
tudy boha a pocty geho dotyče. ač y tu biedně bludi
li Ty pak wěcy činiece. wtom ſe oſprawedlňowali
že mohú namich přiſahati. že ty wěcy od pohanuow
negſú za modly přigaté a zbožnilé A neznali toho. že
přiſahagiece ſkrzeně neb namich. zbožňugi ge. wědě
nie božie y moc y prawdu božie giſtú připiſugiece. a
wyšſſie ſebe ge činiece. poněwadž lidee ſkrze wyšſſie
ſebe přiſahagij Druhu neprawoſt činili přiſaha-
gice namich. rozwazowaliſe od plněni. že nepřiſahali
wegmenu božim A že ſe gim zdálo. že ſluſſne aby ſkr
zeně radſſi než bohy cyzie přiſahali. poněwadž ſú wě
cy proſtředinie mezy bohem a modlami. a k nim nenie
rozkazáno nawracowánie. poněwadž wegmenu pá
ně negſu Protož aniž zawazáni přiſahagici ſkrzeně
pánu nawracowati Protož na ſwobodě dali přitō
přiſežnikom. chtělliby nawracowati. to ſtuog. pakli
niz. take že bez hřiechu mohú ¶ To obé pán

odgimá od ſweho lidu Gedno bránie na ſtwořenie při ſahati Druhé. přiſáhli by kdo na při ſprawedliwé a prawé. čině pokánie z přiſahy na ſtwořenie: Vplniti má řeč ſwú w prawdě Geſtli geſt. nenieli nenie: A k tomu ſmyſlu die. Nepřiſahati owſſem. yako miſtři a zá konicy vči a vſuzugi. netolik we gmenu božiem. na při yakež koli. když gedno chtie pánu plniti Ale ani na wſſem a o wſſem. což gſú w ſtwořenie vložili. přiſaha ti budete. a nechceteli muožte neplniti To obee ſe wá nehoyné a neplné. a neſluſſné zapowidá. Nepřiſahay te owſſem ⸗ ani ſkrze nebe ⸗ neb bohē nenie. ani gmé na geho má. pakli přiſýhneš. pokánie čin žeſy přeſtú pil rozkázanie božie. we gmeno pána boha tweho při ſahati budeš A wſſak přiſáhlis wětz ſluſſnú ſprawe dliwú k plněnie. nawrať bližniemu twemu ⸗ neb ⸗ ač nebe nenie buoh. wſſak ⸗ truon ⸗ neb ſtolice ⸗ božie gt ⸗ ſaudu a patřenie na ſprawedlnoſti y na neprawoſti lidſké: Jakož die. Pán popatřil s nebe aby widěl byl li by kdo ſprawedliwý. ꝛc. neb očy páně na ſprawedli wé. ale obličeg páně na ty genž čine zlee wěcy. neb či ſté oči božie gſú. na neprawoſti nemohú patřiti. ꝛc. A tak o giných pýſmich. gimižſe ſwědči. že ač nebe bohē nenie. a o wſſem přiſahati ſkrze ně neſluſſi: Jako ti při ſahagi. řkúce. Jako buoh w nebi. A wſſak přiſiehneli kdo. bog ſe boha a ſaudu geho. pokánie čyň a plň řeč ſwú. aby mſſtěno nebylo nad tebú ⸗ Ani ſkrze zemi přiſahati budeš ⸗ o wſſem. neb nenie bohem neb bohy

ni wědomie bohu rowneho. ani mocy bozſkee nemá
A wtom. yakož wnebi angelee gſú y duſſe ſprawedli
wych. a ſkrzeně neſluſſie přiſahati Tak ani ſkrze ty
wěcy genž z země neb na zemi gſú. buď obrazowé. ry
tiny. podobizny. ſwatych. ſwětitz. neb poſwatno-
ſti zemſké. neb oſtatkowé. neb gména chrámowé. ol
tářowé. rc̄ẏs. Pakliby kdo přiſáhl. ač zle včinil. w-
ſſak přiſahli napři ſprawedliwee práwé. hodné k na
wracowání. má plniti. Neb ač nenie bohem. ale §
podnože geho geſt § wniž ſſlepěge mocy múdroſti.
y dobroty. a tudy ſaudu y wěděnie božieho. a zwlaſſt
wlidech podle zřizenie ſaudu božieho wmocy obogie
ty ſſlepěge yako w podnožij noh geho měliby býti.
neb to y wden ſaudný ſauzeno býti má. rc: 9 9
§ Ani ſkrze geruzalém přiſahati budeš owſſem § neb
bohem nenie. ani gméno boži gt. a znamena cierkew
y cierkewné oſoby y wěcy wſſechny gimž ſe obcuge
A wſſak přiſyhneſſi na wěcy ſprawedliwé prawee.
hodné k plněni nawrátiš. Proč § Neb měſto welike
ho krále § kriſta gežiſſe § geſt § genž miluge ſprawedl
noſt. a nenáwidi neprawoſti. a ſaudi wněm wſſelikú
křiwdu y mſtij. wněmž y chrám. nad nim y wněm
odpočiwá gmeno geho. tak což ſe koli mluwie neb či
nie. to wſſe we gmenu geho bylo. w ſlowu y w ſkutku
držáno bez přiſahy: Jakož ſwaty Jakub die. Tak
mluwte a tak čiňte. neb plňte. yako magice ſkrze zákō
ſauzeni býti § Ani ſkrze hlawu twú pſahati budeš §
to ti činie. kteřiž řiekagi. Namu wieru. namu praw

du. yako ſem ziw. yako mne widiš. namú duſſi. zc. ijs.
ti přiſahagice. činie z ſebe boha. mocz a wědenie při
piſugiece božie ſobě. a nad ſe powyſſugice ſe. a rowné
bohu wmocy ſe vſtawugice A ač neměl by přiſaha
ti. wſſak přiſyhneſſli na wěcy ſprawedliwé ſluſſne k
plněni. nawratiti máš. neb mocy božy nemáš nad-
ſwu hlawú. ale buoh nad tebú ʒ Neb nemuožeš včy
niti gednoho wlaſa bieleho ani černeho ʒ totiž. ſám k
mladoſti neb k ſtaroſti ſe přiweſti: Protož přiſyhne-
ſſli yako ti genž ſkrze žiwot ſwuog neb králuow při
ſahali A nynie řiekagi. Nam ne hrdlo. namú duſſi. zle
včiniš. a wſſak wěcz ſprawedliwu nawrať. a ze zlee
přiſahy a neſluſſne pokánie čiň ¶ A k tomu že ty
přiſahy neſluſſně činěné. a wſſak na wěcy ſprawedli
wé y prawé. že magij nawracowány býti. die ʒ Ale
buď řeč wáſſe ʒ buď přiſahú ſwědčená. bohem rozká
zanú. Buď zapowěděnú. a wſſak na wěcy ſluſſnee a
ſprawedliwe k plněni. neb beze wſſie přiſahy mluwe
na ʒ geſtli ʒ ſluſſně. ſprawedliwě a w prawdě zřizeně
w ſobě prawá ať ʒ geſt ʒ nawrácena pánu bohu neb
bližnimu Pakli ʒ nenie ʒ ſluſſně. ſprawedliwě a prá
wě mluwena. byť pak y gménem božim byla twrze
na o wſſem ginymi wěcmi ať ʒ nenie ʒ plněna. ale po
kánim a náprawú zprawena. a tak yakož ſwrchu v
kázáno. w tom kryſtus zawierá hoyněyſſi ſprawedl
noſt. že netoliko gi zapowidá w řeči obecné a na ſtwo
řeni činiti a na wſſeliké prawdě. zc. Ale mieſto mi chce

w swem lidu. aby prostá řeč bez přísah stála w pra-
wdě k mluwení y k plnění s sudem w sprawedlnosti
a w prawdě: Podle toho. Ale yá prawim wám Ne
přisahati o wssem: A nyže. Ale buď řeč wásse bez přísa
hy. gest gest. nenie nenie: Bud mluwili kdo očem a
gest prawda. y řicy ptán gsa. že gest takto a takto. A
neb že se někdo ptá. Gestli toto neb ono. y řicy tak yakž
gest A pakli nenie vwědomi neb w vmysle. neb wpa
měti. neb nebylo neb býti nemá. nebude. ptán gsa. ři
cy. Nenie. nebylo neb nebude: A natom přestati. pod
le zprávy apoštolské. Mluwte prawdu. totiž. bez-
přísah geden každý s bližnim swym. neb gsme wespo
lek vdowé Složiece lež. lest y pokrytstwie. A nadtu
to prostú řeč neměl by nutiti žadny žadneho k přísaze
Pakliby od cyzych kdo nutil. a wěrný nucen byl nad
prosté swědectwie swé wyšším swědectwím potwr
diti prawdy. giežto což naněm gest rozsudil gi že spra
wedliwá a prawá gest. a oto ruoznice bylaby. že by
přigat gináč byti nemohl. aby se tim prawidlem z-
prawil. aby řeč geho byla. gestli prawá sprawedli-
wá w prawdě potwrzena tim. vněhož nenie. gest a
nenie Ale vněhož gest gest Pakli čeho nebylo. nenie.
a býti nemá Též tim vněhož nenie proměněnie. ani
yaké vmysla zastiněnie A tak vněhož nenie gest a ne
nie. nenie gest. totiž. w ustech. a nenie w prawdě. ale
gest gest. nenie nenie w sprostnosti naywyšší: Neb pán
přidawá ❡ Což nadto hoyněgi gest ❡ totiž. nadta při
kázanie ❡ od zlého gest ❡ smyšlenie. včenie. vstawenie.

mistrůow a zákonikůow. buď w řeči obecnee. buď w přisaze nad gest gest. nenie nenie Take odzleho gest neb toho genž mluwi lež lest w pokrytstwi. neb neprawě nesprawedliwě přisahá ze zlosti. z lakomé žádosti neb z neduotkliwosti z nevpřimosti A neb odzlého toho gěž nutie k přisaze. někdy z newěry. ze zlého domněnie. z pomsty. neb z lidské nemocy. a často ze zleho obyčege z lehkeho bez saudu. zč. Jakož při mistřich a zákonicych ¶ ¶ ¶ Y w tomto ze zleho gich přisaha dopussťena gimi byla k zrussení přkázanie. Nebudeš křiwě přisahati. ale nawratiš pánu přisahy twé. že z žádosti lakomé w tu neprawost wessli. že gsu gim ze zleho sweho smyslu gedno na stwořeni dopustili přisahati Druhee že při tom stwořeni rozdiel včinili Gedno z božnili k powinnemu plněni přisežnikom A druhé dali na dobré wuoli. chceli kdo plniti plň. podobně yako skrze nebe. zemi. geruzalém hlawu. mněgietz že když wegmenu božim se nepřisýhne ale giný stwořenim. že se tim nezawazuge k plně[ni] A wssak gich lakomstwie y to překročilo. aby při gednom k plněni zawázali. a neplnilliby kdo. aby gimi pokuta vložená gim nawrácena byla. a ne tomu komuž přisaha měla plněna býti: Nápodobně russili přikázanie to. nawratiš pánu přisahy twé. yako při čtwrtem přikázanie. Cti otce sweho y matku swú: Protož pán odgimage to russenie přikázanie. y die. Běda wám wuodce slepij Gessto řiekáte. Kdoby koli přisáhl skrze chrám, nitz nenie. Ale kdožby přisáhl na zlatě chrá

mowém.powinen geſt.totiž.přiſahu nawratiti Pa
kli nicz.tehdy pokutu vloženú kněžim nazlaté nawra
titi Blážni a ſlepij.y co geſt wětſſi ſtwořenie ſkrzenéž
by wětſſi powinnoſt k nawracowánie by býti měla
zlattoli čili chram.wſſak chrám přiněmž ſte přiſežni
ky od nawrácenie rozwázali.genž wſſak wětſſy geſt
než zlatto.neb chrám čini ſwaté zlatto podle toho be
zewſſech odporuo menſſie od wětſſiho béře požehná
nie neb poſwěcenie.neb zlatto nečinilo chrámu ſwa
teho.ale chrám wegmenu páně včiněný k pokloně bo
ži.činil zlatto poſwěcené sginým wěcmi k ozdobě a
k potřebě chrámu Akdožby přiſahl na oltáři.teež
nicz nenie záwazku k plněnij Ale kdožby přiſáhl na=
daru kteryž naněm geſt.powinen geſt nawratiti.pa
kli nenawráti.powinen pokutu vloženú podle ceny
daru toho dáti kněžim Slepij.y co wětſſiho geſt.
darli čili oltář genž ſwatý čini dar.neb yakož chrám
poſwěcen wegmenu páně k poctě.tak oltář k obětem
zněhož když dar zřizeně a práwě ſe obětowal.ſwat=
toſt přigimal Ychce pán vkazati.neto že nachrámu
a na oltáři ſluſſie přiſahati.ale to.geſtli že kdo přiſahl
by na wěcy ſluſſné a ſprawedliwé.že gi má plniti: Y
die podobně yako onebi a ozemi.⁊c. Protož kdož při
ſahá nachrámu.přiſahá naněm kdož wněm přebý
wá.totiž.gmeenem ſwym.neb přewyſoký w chrá=
mich rukú vdělanych nepřebýwá.ani ctěn býwá ru
kama lidſkyma.a protož neměl by přiſahati A wſſak
přiſýhneli na ſluſſnee a prawee wěcy.powinen na=

wratiti nad pſahu zlatta ¶ Akdož pſahá na oltaři
přiſaha na ňem y na wſſech wěcech kterež na ňem gſú
a wietz přiſahá na oltáři než na daru. neb přiſaha ge
na daru. nepřiſahá na oltáři. neb menſſi dar než ol-
tář. poſwěcuge daru A protož prawě ſlepý gſú ruſſi
telé proſwá vſtawenie božiech přikazaný. a wuodce
ſlepych včiece též ruſſiti ¶ A tak pán to přikázanie.
Wegmeno pána boha tweho přiſahati budeš. Ne-
wezmeš gména pána boha tweho nadarmo Nebu
deš křiwě přiſahati. ale nawratiš pánu přiſahy twé
odgimage od ňeho wſſelikú neſluſſnoſt miſtry a zá
komíky vwedenú. buď ſtrany lehkoſti a newážnoſti.
neprawoſti y křiwdy. zc. odgimá y gména ſtwořenie
božiho. aby přiſahami nezbožňowali geho. neb ma
gi z božmiloſt ſwú přirozenú. namž přiſahati neſluſſie
neb wěděnie božyho neb ſwědectwie geho. ani po-
mocy činiti ani pomſty činiti nemohú: Podobně ya
ko y ſwatý. ač včaſtnoſt bozſkú magi. wſſak toho ne
magi proč lidé před ními ſwými ſtahowati ſe magi na
ſwědomí a na ſwědectwie kupotwrzení giſtoty Než
ſám buoh wſſemohúcý wegmenu ſwem Protož za
kryſta měly wſſecky přiſahy ginač činěné konec wzy
ti. a tato ſama přiſaha wegmenu páně naprawena
byti. genž puowod má z něho. neb on prwní přiſahal
ſkrze ſe ſamého. nemage wětſſiho ſkrzeňehož by při
ſáhl. buď w ſtarem ſwědecwí. buď w nowem. buď k
nowemu. w zaſlibení ſyna ſweho. buď w nowém při
dání včaſtnoſti geho Vtwrzuge dwěma wěcmi. to

tiž. ſlibem a přiſahú ſwědectwie ſwá. gimž nemožne
geſt bohu lháti. aby vtwrzenie nepohnutee nemocy
naſſi k wěřenij včynil. neb přiſaha nebyla než z nemo
cy. a k upomocy wiery a naděge plněnie ſlibuow a
ſwědectwie Též y kriſtus ſlúže wieře čaſto k vgiſſtě
nij a k npotwrzenij prawdy. gſa prawda z boha po=
ſſlá. vziewal potwrzenie toho. někdy ſkrze ſe ſameho
někdy y ſkrze otce ſweho. ſpolu vžywage. a řiekage
Amen amen. geſſto to wiecz geſt nad proſtú řeč: Neb
on ſám ſe wykladá býti ſwědkem wiery hodnym. řka
Toto die amen ſwědek wěrný: A o otcy a o ſobě die. Já
a otecz gedno gſme. totiž. w ſwědectwi: Neb die. Wy
dawámli y á ſwědectwie o ſobě. ſwědectwie mé pra
wé geſt. a ſwědectwie wydawá omně otecz: A w záko
ně pſáno. Že wuſtech dwu ſwědkuow ſtane wſſelikee
ſlowo A přiſaha geſt přij ſahanie na ſwědectwie bo
žie. a to ſe proto dowodi. že někteři málo wědonij o té
wěcy. yakož přitom tak přigimem blúdiece. prawdu
ſměle tupie. prawiece žeby to nebylo přiſaha: Nenie
li to přiſaha. Amen prawijm wám: A ni ſwateho pa
wla přiſaha nebude kdež die. Swědka wzywam bo
ha na mú duſſi. a ſwědek mi buoh. etc. ¶ A že kriſtus
gedno s otcem w ſwědectwi. tak yakož otec nemá wyſſ
ſſiho ſkrze kohožby ſwú při ſwědčil. tak kryſtus w ro
wnoſti bozſtwi s otcem nemá wětſſi° ſkrze něyžby ſwěd
čil. neb die. Já ſem alfa y o Též anděl přiſahl w zge
wenij ¶ A z toho známo. že přiſaha z přičiny giž ře
čené z puowodu božiho poſſla geſt. z přikázanij s wy

minkú potřebueho. a nezhola bez wyminky: Jako to bez wyminky přikazáno. Boha milowati. ctiti. služi ti. zč. Ale k přikázani opřisaze nenie kněmu zawazán nižadný než s wyminkú položenú. totiž. kdyžby ta potřeba nassla. promž buoh sám gi činiw a wsseho potwrdiw. rozkázal gi čyniti wegmenu sweem. aby gi wprawde činie bohu nawracowal Ale mistři a zákonicy to přikázanie přiliš sskodliwé nehoynosti: Jakož dowedeno. proti pijsmom Swatym postawili Protož krystus nezrussil geho. ale doplnil zase a očistil. a postawil wtom wčemž odboha mineno: ¶

A yakož prwe. tak y nynie potřeba wyminečná gegt To zlé wsaté wlidi nemotz činicy k wěřeni. a ztoruoznice a nepokoge. a mnohé newědomie wlidech: Protož wždy ta pomotz zřizená stogi a trwá bohem mieněná a nasslá Odněho y odposluo. y od mnohych včastnikuow vžiewaná A pánem krystem nikdy w swé prawde čisté a zřizené neodwolaná. ale proroky budúcně tehdy w nowě swědectwi swědčená: Jakož Izaiaš die. Ziw sem yá že mi wsselike koleno klekati bude. a wsseliký yazyk wegmenu mě přisahati bude: Aginy die. Neb bude geden pán a gmeno geo gedno A též ginde Jeremiaš. iiij. Gestli že se nawrátiš kěně Izraheli Die pán. Kemně se obrat Otegmessli vrazy twé od twáři mé. nepohneš se. A přisahati budeš. Zit ge pán. w pwdě. w saudu a w sprawedlnosti. A dawid. Chwaleni budú wssychni genž přisahagi w tobě. a Izaiaš. wlxv. A kdož psahá nazemi. přisahá

wbohu.totiž.nanebi. Amen k otwrzení gistoty: A so ffonyaš.iij. A tehdy gim nawrátí rty wyborné. aby wzywali wssichni gméno mé. a tak oginych pijsmich

O wyminkach připřisaze:

Dřzipřisahách gichž se zpotřeby wymie- nečné. podle přikazanie páně s wyminkú kté potřebě přikázaneho užywati musý: Magili užiwati práwě a nepřestupowa ti přikázanie staré sprawedlnosti. giež nepřissel russi ti. ale doplniti. a státi má yakož ukazáno dodne saú du kdež nebe a zemi pominúti má: Též máli nepře stupowati doplněnie krystowo: Musý připřisaze to tré býti Jeremiassem powěděné Naypřw připřisa ze odginého žádagicý° neb nuticie°. přitom kdož gi ne moha zmknúti. má saud mieti. aby lehkost wsselika a neważnost. a zlý obyčeg. bez uzdnosti y sewssi zlostij a nezřizenosti žádostij. to wsse odgato bylo. aby se pod saudem nepadlo Druhe aby připsaze byla sprawedl nost. totiž. ta wětz namž se psahá. aby byla sprawedli wá. a nebyla nesprawedliwá. pti bohu neb bližní neb p ti swé° neb bližních spasení. ginač nemá se nawraco wati. ale pokáním shladiti Třetie aby byla přím p wda přitomná. a wwmysle přímě budúcie a wpamě ti giste předesslá bezewssie křiwdy. lsti a pokrytstwie ¶ A zto° gisté. že kristus nemínil psahy wsselike yako wětz zlú zápowědij hodnú zamezyti. než nepl- nost kteruž gsú mistři a zákonicy uwedli odgieti. neb gsú bez saudu přisahali. bez sprawedlnosti y bez pra

wdy. yakož hoyně vkazáno Aſtwořenie zbožňowa
li prolakomſtwie. rozdiel činili. a giné yakož vkazáno
činili. giniž kazyli a ruſſili ſprawedlnoſt naſſi ¶
A nikdy buoh yakž geſt vſtawil přiſahu. nehaněl gi
než pro nedoſtatky přini. bud ſtrany opuſſtěni ſebe a
gmena ſwého. že gſú k modlam ſe ſmi obraceli. a neb
že gſú přiſah neplnili. neb zle a křiwě a lžiwě přiſaha
li Ani piſma kdy koho winila znie. když byla prawě
činěna. než z křiwych přiſah Aſkrzeni ſyn boži zaſli-
ben abrahamowi y dawidowi. y ſemeni gich nawě
ky s přiſahú wnebi kněžſtwie doſſel S přiſahú vča
ſtnoſt geho wěrnym dána. a ſám gie vžiewal tim ſlo
wem. amen amen. zc. A že ta geſt mezy lidmi konec
ruoznitz y odpornoſtij k pokogi potřebná ¶ A pán
tuto nezamezyl gi ani odgal. ani zapowěděl. krom to
ho což přini od zleho ſmyſſlenie y vžiewanie y včenie
ſkrze miſtry a záákoniky poſſlo:

o Srownani ſlowa toho. owſſem.

Azenatom ſlowu latinſké {omnino} nay
wietz neſnáz býwá z přičiny wyklada-
čuow čeſkých: Neb mnozij wykládagij
ge zaniikoli. nepřiſahati nikoli Wykladú
dwě ſlowě zápowědné. totiž. ne. gedno: A druhé. ni
koli Geſſto kde by to koli nalezeno bylo w řeči latin
ſké podle řehol gich. včynilo by tu řeč potwrzugicý a
nezapowidagicý. nepřiſahati nikoli. totiž. přiſahati
oněčem neb nětco Ale w čeſſtině genžby ſe měla zpra

wowati latinſkú. wtom neſſetřieſe od wykladačuow
než w latinſké řeči due negaciones faciũt vnam affir
matiuã Et iterũ negacio prepoſita ſigno vniuerſa
li equipollet ſuo contra dictorio. ſicut hic non eſt ne
gacio. et omnino aut ſignũ vniuerſale. et tamẽ valz
non iurare omnino. ideſt. ď aliquo iurare: Než po-
nechagiec y toho nynie wýkladu ač prawého k zprá
wě a k ſrozumieni řeči té že ti tak wykládagietz mimo
zwuk y mimo ſmyſl kryſtuo to ſlowo § omnino § za
nikoli Ti podle toho držie proti kryſtowu vmyſlu y
ſlowom. žeby tím kryſtus wſſecky přiſahy bezewſſie
wyminienky zamezyl a přiſahati zapowěděl:
¶ Gini blíže podle ſmyſlu y vmyſlu kriſtowa wyklá
dagi y podle texſtu a zwuku ſlow. to ſlowo § ominno §
za owſſem A ti prawie. ne. zápowěd býti. a owſſem
rozuměgi o každé wěcy: A ſpolu to ſložiece. řkú. Nepři
ſahati o wſſem. totiž. nepožiwati přiſahy při wſſeliké
wěcy. a ti wykladače magi ſwatého Jakuba gěž die
Předewſſemi wěcmi nerodte přiſahati. to geſt wſſeli
kú wětz přiſahú twrditi: Jakož ſwrchu hoyně v wý
kladu vkazáno A ti neruſſie hoynee ſprawedlnoſti a
ni potupugi doplněnie kryſtem yako prwnie činie ¶
A yakž koli. wſſak w dobrém rozumu mohlby poně
kud y prwní wýklad ſneſen býti: A ti genž o to ſlowo
bogugie k mieru a k pokogi přgiti. ač druhý wždy bliž
ſſi prawdy geſt Prwnie aby nepřiſahali nikoli. w
tom ſmyſlu muož ſtáti. totiž. tak yako miſtři a zákoni

cy ſami přiſahali a giné včili a nehoymi byli. a ruſſili
ſprawedlnoſt tu z obyčege pſahagice na wſſeliké wě
cy w obecné řeči mez yſebú bez ſaudu ſprawedlnoſti
a prawdy. a tudy gméno božie w lehkoſt a w newáž
noſt dawagice a naprázdno wzywagice k upōſře a
k winně ſwé. a naſtwořeni přiſahagice a ge zbožňu
giece. na ňěkteré k nawracowáni zawazugiece. a na
ňěkterem nitz. a tudy ruſſiece přikázanie božie. křiwá
ſwědectwie mluwiece Tak muož ſtáti zápowěd pá
na kryſta. nepřiſahati nikoli tak yako miſtři a zákoni
cy. warugietz ſe na křiwdě přiſahati. y přiſahali na-
wſſeliké wěcy když gediné měli vmyſl plniti A tu bu
de sgednánie s tím ſlowem owſſem. w ſmyſlu. a roz
dielu nebude Neb druhy wýklad genž bližſſy geſt
textu <u>ſomnino</u>ſ totiž. nepſahati owſſem. totiž. ne oka
ždé wěci neb řeči přiſahy ne vžiwati. yako miſtři a zá
konicy činili y včili A netolik na gménu božim. ale a
ni ſkrze nebe zemi. etc. ani powinně ani nepowinně při
ſahati budeš Ale řeč wáſſe buď w přiſaze neb w řeči
obecne. geſt geſt tak. nenie nenie tak. yakož mluwiš
neb přiſahaš. a což koli nadto geſt wiec nad prawdu
tu. od zleho geſt. od zleho ſmyſla a včenie. od zlé zwy-
kloſti a obyčegnoſti. a od zleeho ſmyſſlenie a vſtawe
nie zákoničieho A toho ſmyſlu piſma ſwatá ſwrchu
přiwedená potwrzugi. zaſtawugice zlý obyčeg leh-
ký. newážný bez přičiny ſprawedliwé. y bez prawdy
potřebné ¶ A tak z toho giſté že kryſtus neruſſil to
ho přikázánie. Pána boha tweho báti ſe budeš. a

wegmeno geho přisahati budeš Ale doplnil ge tak yakž bohem bylo míněno:

¶ Přisaha pak aby nebyla proti řečem krystowym to tree swrchu psanee přislussý: Gedno strany přeneb wěcy té oniež se přisaha děge A tak ktomu přislussi prawda. w swědomi neb w vmysle. proti tomu přisaha křiwá čeli Druhe strany přisahy proniž se přisaha děge. sprawedlnost gest potřebná. protimž neslussnost. neprawost. a nesprawedlnost čeli Třetie strany přisahy agicie přislussi saud. rozssafnost. wážnost. protičemuž nezřizenost. lehkost. newážnost čelý:

Otazka:

¶ Y řeklby někdo. Y proč w lidu křestianskem přisahy by neměly býti pod hřiechem. a při ginych se dopússtie

Odpowěd:

¶ W lidu wěrnem. vpřímem a prawem přisahy nenie potřebie. poněwadž gsú wespolek vdowee. a prawdu mluwiti magi y čmiti. tak yako sprostný synowé bozie. a prawem krystowym magi se řediti a zprawowati. aby řeč gich byla. gest gest. nenie nenie. a tim konetz sobě včmiti. tak před bohem podle swědomie mluwice. y se wespolek přigimagice A když se prawda přigimá od wěrnych dobrowolně. a z vmysla sprostně mluwi y činý. yakožto sprawedliwé vdom wěrnym o sobě smysliti. tehdy mezy takowými přisahy nepotřebie. neb wsselikářeč wěrnych má s saudem a s rozssaffnostý. a w vmysle dobrém mluwena neb

přigimána býti. genž má tak ważná býti před twá-
ři boži yako přiſaha: ¶ Ale že lidé zlý w kře
ſtianſtwu a milowníci ſwěta netak ſmyſlé o wěrnych
ani ſami w vpřímoſti prawdy chodie: A protož ya-
kož při ſobě pochybugi by prawdu mluwili y čynili.
tak y o giných. a tau přičynú přinucugi wěrné přſahy
činiti. a wěrný činice w tom což při ni bez hřiechu muož
y má činěno býti. nehřeſſie A ač ſkrze přiſahu tak od
wěrnych čyněnú. giž wiec budenad geſt geſt přidá-
no. wſſak to neníe od zleho přiſahagicieho. ale geſt
od zleho přiſahy žadagicieho. a to od zleho. někdy ne
wěry neb pomſty. trápeníe neb ſſkody. neb ne vpřímo
ſti. a někomu od zlého nemocy. někomú od zleho do
mněníe neb pochybowáníe ¶ A tak ne tento winen
kdož by dobře a prawě přiſáhl. ale ten genž mage wě
řiti proſté řeči. y nemohl neb nechtěl A aniž tudy ru
ſſi řeči ſwateho Jakuba. Neb ſwatý Jakub ne o w-
ſſem zdá ſe zaſtawowati přiſahu. yako y pán ſám:
Kdež die. Předewſſemi wěcmi. totiž. o nichž řeč má
te mezy ſebú. ner odte při nich ſwědomím božím oſwěd
čowati. neb přiſahú potwrzowati. ale vžiewayte pro
ſteho mluwení proſaud. abyſſte w něm z obyčege a z
lehkoſti. w křiwú neb w lehkú přſahu newpadli A pro
tož nižadný z ſwé ſwobodné wuole nema ſám od ſebe
dobrowolně přiſahy požiwati. ani kni koho nutiti w
ſwe při. a nikoli z ſwé přičiny ani prawú přiſahú při
ſahati. leč z dotiſſtění. nemoha toho nikoli zniknuti:
A ani tak leč má ty tři wěcy ſwrchu gmenowané:

Neb známo býti má. že někkteré se wěcy zapowidagie
genž samy z sebe zlé gsú. yako modlářstwie. wražda
zlodiegstwie. cyzoložstwie. a těm podobne zlé. kterežto
wěcy nemagi nikoli činěny býti ꝯ A též gsú wěcy
naprosto dobré a přikazugi se genž gsú wždy w sobě
dobree. yako pána boha znáti. milowati nade wsse.
wěřiti w něho vffati. etc. Někktere pak wěcy mezy
tim gsú. genž z samych přičin dobrotu neb zlost přigi
magi w počtu kterychž přisaha gest. kteraž sama z se
be nemá od člowěka. tak yako wěc sama z sebe dobrá
žadána býti ani požywána. leč z přičiny a z potřeby
swrchu gmenowané. ne aby w sobě zlá byla nebo hřie
chem. a ten kdož gie vgde žeby proto samo dobrý byl
že nikdy přičiny k ni nemage nepřisahal Ale že gie ča
sto k zlému neb zlym spuosobom vžiewagij A pro
tož yakož s wyminkú dobrá. tak s wyminkú zlá. pod
leto° s wyminkú dobrú a sprawedliwú y prawú při
sahagicie. dobři. p̄wi y sprawedliwi býwagi strany
gegie A též zase odporně a zle přisahagici. zlij a nep̄
wi. a wssak nižadný nenie z nie samé sp̄wedliwý. ani
zase zlý. buď vžiewage neb ne vžiewage. leč z p̄čin vži
wagiciech. dobrych nebo zlych Podobně yako p̄mo
ci. při bohatstwi. při manželstwi. etc. p̄ kterychž wě
cech pisma oznamugi dobrotu neb zlost. strany dobre
ho neb zlého vžiewanie. tak y tuto A yakož těch wě
ci gmenowanych nemá žadný žadati leč z přičiny po
třebné. tak ani přisahy Protož přisaha nemá sama
w sobě od žadne° chwálena neb hanena neb potupo

wána býti. lečz pčin vžiwanie Jakož ani pisma swa tá ginač gie neb dopusstiegi neb zastawugi A zto° bý ti známi magi nyněyssi nemúdřý genž gi zhola potu pugi. a zawšec hřissnú zlú odsuzugi bez wymienky. že ti zle čynie a wssetečně potupugietz. se marně ospra wedlňugi. chtietz wtom sprawedliwý widieni býti:

o Nedostatciech při přisaze:

PRzisahati gest gistotu včiniti skrze prwni a swě chowanú prawdu. A nižadny nema se domni wati byt se nemohli nedostatkowe přihazeti strany přisahy y strany nawrácenie gegie° bohu: Strany přisahy neopatrné a nedobře rozsúzené A strany naw racowánie z nerozumu z nepaměti a z nemocý mno hych. yakož při giné též y tuto A protož buoh znage to o patřil za stare° zákona iak by se ty wěcy měly dieti. Leuitici. v. Dusse ktera by přisáhla a wynesla rty swými aby nětco neb zle činila neb dobře a wssak by nečinila a to by přisahú a řeči potwrdila zapomenuc. potom by s rozuměla hřie° swe°. at čini pokánie za hřiech. a obětu ge z stáda owcy neb kozu. y modliti se bude kněz za ni a za hřiechy gegie Též y w nowě obět wezdayssi posta wena za ty gěž gsúc w kristu dobré wuole newěduc. a blúdiec nedobrowolně. a nemohú przákon hřiecha.

o Nedostatku při newzíwaní gmena boží°

PRzihazy se také nedostatek sskodný při wzywa ni gmena božiho A to tak když se gmeno božie neb newzywá. ale gména cyzie člowěka neb angela

A neb ſpolu ſegmenem božim lidſká ſe gmenugiú A
to zapowědino geſt ſkrze proroka řkúcieho. Ziw ſem
yá že mně každee koleno klekati bude. a každy yazyk
wegmeno mé přiſahati bude: A opět. Pána boha bá
ti ſe budeš. a wegmeno geho přiſahati budeš Nebo
přičinú prawé pocty božie dopuſſtěna geſt přiſaha
Aby lid gedineho boha wſſemohuciho wſſudy přitō
neho a wſſe wěducy°. ctil wěrú. bázni. milowánim a
poſluſſenſtwim. y wážnoſti y doufánim k gmenu ge°
a aby geho gedineho. p̄wého wſſem okolnim vkázal
A protož ſluſſnú přičinú ſložena sú gména wſſech gi
nych bohuo faleſſnych. a netoliko gména bohuo. ale
y lidſká y ſtwořenie wſſeho lidi přitomnych wtomto
ſwětě y mrtwych y gména na onō ſwětě. poněwadž
gméno božie geſt nad každe gmeno genž ſe gmenuge
natomto ſwětě y nabuducým. neb žádnij lidé. ani an
dělé poznánie takowého nemagi yako buoh. a ſwětie
nemagie leč ſkrze zgewenie. co ſe gedná zde. ani kdo
té moci z anděluo ani z lidu má yako buoh. aby mohl
práwě přiſahagicimu wegmenu geho ſpomoci. wy
proſtiti. ꝛc. a nad křiwě přiſahagicým pomſtiti: Ja=
kož die. Nenechá toho pán bez pomſty kdožby bral
gmeno geho na prázdno A protož p̄ſahage wegmé
no ſwatych ſwětic wſſech. neb obláſſt neb na obrazu
neb na kmihach modloſlužbu páſſe a boha nectij a ne
oſlawuge. genž ſám wſſe muož. widie y zná wſſudy
přitomen mocý gt̄. a odplacuge gednomu každemu
podle ſkutkuow geho. odgimá odněho wieru wně°

nadiegi a doufſánie. a obětuge ſtwořenj. a tudy opú=
ſſtý pramen wod pána ſtudnicy wod žiwých. a vtie
ká ſe k čiſternám nemohucým ani magicým moc wo
dy zdržowati známoſti. múdroſti a mocy bozſké tak
yako buoh. a to činiti gt bohu ne vctu a weliků křiw
du činiti y potupu gmenu geho. yakož pohanom byl
obyčeg. a podnes w římſké cierkwi w témž ſpuoſobu
ſe zachowawá. kdežto ſkrze gméno pány Marie ſkr
ze gmena ſwětic neb ſwatych přiſahá ſe. kdež zgewně
yakož w modlitbach tak y tuto poctu boha prawe°
pnáſſegi na ſtwořenie. a tudy netolik bohu. ale y ſwa
tý křiwdu y potupu činie. chtiec z nich modl nadělati
a ſpolu s bohem zarowen ctiti. neb byt nayſwětěyſſi
byl neb byla. když to což ſamemu bohu ſluſſi. gemu
neb gie ſe připiſuge. geſt neté oſobě. ale tomu genž to
čini modla: Protož kriſtus to zaſtawil. když řekl. Ani
ſkrze nebe ani zemi. zc. Skrze nebe w nich ſwatý ſú
Skrze zemi gichž zde těla gména y oſtatcy ſú Ani
ſkrze geruzalē zbor wſſech ſwatych přiſahati budeš
A protož ten genž prawě přiſahá. boha ctý a gemu
ſe klanj neb počeſtnoſt činj. oſwědčuge gey býti ſwr=
chowanú prawdú. gehož k ſwědectwi přiwodi k vká
zani promluwenie ſwe° býti prawého 9 ¶ A protož
giž wědomé geſt. že přiſaha ſluſſná k ryſtem w dopl
nění čiſtoty gegie gt. ſtrany puowodu. neb počátku.
y ſtrany kōce Strany počátku neb puowodu puo
wod z boha magici. gt vwedená k náboženſtwi wie
ry. že lidé wěřie o bohu. že on giſtá nepochybná prawda

zná y má prawdu a obecné wſſech opatrowánie
Z konce také. neb přiſaha zřizená geſt k pogiſſtění lid
ſke^v při prawdě. a k ſkončení neſnázij mezy lidmi: Ja
kož apoſſtol die. Wſſie odporonſti konec geſt přiſaha

Zawřenie o Přiſaze:

Naž potud budiž oni. aby vkazána byla wſwé či
ſtotě a prawdě býti bohem zřizená. lidē potřeb
ná. ne odwolaná ani zamezená kryſtem. ani piſmy
ſwatymi. ale puogčená lidem Aže gi mohú vžiwati
w gegie prawdě k upotřebě zřizené. oniež ſſiře y doſta
tečněgi s odpowědmi k odporom ginde pſáno. yako
y o mocy Protož na tento čas doſti buď k ňakemu v=
pokogení wěrnych při teto gednotě. že gie nepuſtili w
ſe aby gie mezi ſebú vžiewali. ani k ginym ſami z ſebú
wedeni. lečby kdo od ginych nucen byl. gehožby ten
genžby nutil p̗gieti w proſtē geho mluwení nechtěl
a zmiknúti nemohl A y tak žadnému ſe nedopúſſti gie
k ginemu vžiewati w lakomſtwi. neb w neduotkli=
woſti. neb k modloſlužbě. než w prawdě w ſaudu a
w ſprawedlnoſti. wzywage gméno ſamého toho. ge
dineho praweho boha w bytu bozſtwie a trogieho
wuoſobách. gēž žiw a kraluge w ſláwě wěčné amē:

Spis tento genž geſt počtu wydáni o Mocy ſwět=
ſkee. a tudiež y o Přiſaze. dokonán geſt Letha páně
M CCCCC XXij w Sobotu před Swatau
Mařij Magdalenau A wytiſſtěn Letha. zc. xxiij.
w Sobotu dne ſwatého Walentina na Podolcy zc

Bibl. Jag.

Biblioteka Jagiellońska
stdr0041741

...en, so sollen dieselben, ohne die Antre...
... Erbschaft abzuwarten, ordentlich ge...
... durch öffentliche Versteigerung an
... Meistbiethenden verkauft, und das daraus
... Geld in gerichtliche Verwahrung
... werden.

§. 195.

...richtliche Feilbiethungen, wo sie vorge...
...n werden, haben ebenfalls durch zwey
...tsabgeordnete zu geschehen, und sind
...bey vertraute Hausgenossen, oder Nach-
...als Zeugen beyzuziehen. Bey solchen
...ung ist überhaupt die allgemeine
...ordnung genau zu befolgen. ...
...durch beyde Gerichtspersonen, nach der
... des Inventarii, von jedem feilge-
... Stücke der Betrag der Schätzung
... gelösten Kaufschillings aufzuschrei...
... Gelder endlich sind von den Gerichts-
...sonen einzuheben, und nach geendigter
...ung, mit dem Protokolle, welches
...den Gerichtspersonen und den Zeugen
... zu

instruirte Klage zu überreichen, und
alsdann den Grund für weitere ord...
Rechtsverhandlung zu legen ...
wenn bey der Verlassenschaftsabhandlung
... der aus dem Armen...
einen Beytrag genossen hat, sich zeig...
daß der Verstorbene zur Zeit, als ...
Verpflegung aus dem Armen Institute z...
ist, ein solches Vermögen besessen,
heimlich gehalten, ... welches
... von diesem Bezug aus...
... würde, in diesem Falle ...
... ist aus dem Verlassenschaft...
... alles dasjenige zurückgestellt ...
was der Verstorbene aus demselbe bezog...
Hierauf haben die Behörden ...
Aufmerksamkeit zu tragen, und dem ...
... Landesstelle ungesäumt anzuzeigen.

§. 201.

Die Gerichtsbehörde sorget weiter ...
die Befriedigung, auch für die ...
der Gläubiger. Auch wird die Überg...
Verlassenschaft nicht bis zur Abführung der

Pucinodu
Cerkwe
Swate

1822